

Na PUlze

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove
ročník V., číslo 4, december 2012

Požehnané Vianoce a rok 2013

Človek nemá hľadať niečo, čo už našiel,
ale uvedomiť si, že už to má...
a následne podľa toho aj žiť.
Miroslav Schlesinger

Srdečne blahoželáme

50

Ľubica Smolková
doc. PhDr. Valerij Kupko, CSc.

60

doc. PhDr. Edita Kominarecová, PhD.
Antónia Marinicová
Július Kmec
PhDr. Ľubomíra Millá, PhD.
doc. RNDr. Miron Pavluš, CSc.

V dnešnom svete sa mnoho vecí mení. Snaha niektorých ľudí zachádza až tak ďaleko, že chcú vymazať všetko kresťanské, všetko ľudské, všetko prirodzené a nahradiť to čímisi indiferentným, neurčitým. Dokonca som počul, že už nie sú iba dve pohlavia, mužské a ženské, ale že je aj akési tretie – pre mňa zatiaľ neidentifikovateľné. Rodinu, akú poznáme od začiatku ľudstva, súčasný človek chce zmeniť, chce ju nahradiť akýmsi hybridom. Preto nečudo, že aj Vianociam sa dáva všelijaký iný zmysel, len nie ten, aký im patrí. Vyhlasujú sa za sviatky pokoja, oddychu, dovoleníek, lyžovačiek a vzájomnej štedrosti, ale podstata Vianoc, narodenie Božieho Dieťaťa Ježiša Krista, sa už málokde spomína. Skutočne, žijeme v slobode. Položme si však otázku: Kam takouto slobodou smerujeme, kam sa ňou chceme dostať a čo takouto slobodou chceme získať, objaviť? Obávam sa to vysloviť – iba vlastné nešťastie.

Vráťme sa k podstate Vianoc, k Božej Láske, ktorú prinieslo Božie Dieťa - Ježiš, na svet. Lebo Božia Láska nás všetkých môže obohatiť a srdce každého z nás je hladné po láske. Pretože práve po láske všetci veľmi túžime. Láska prichádza na svet, dajme jej priestor vo svojom srdci a spoznáme zmysel Vianoc. Prajem Vám požehnaný vianočný čas, ale aj požehnaný nový rok 2013.

Mons. Ján Babjak SJ, gréckokatolícky arcibiskup a metropolita

V období blížiacich sa sviatkov Narodenia nášho Spasiteľa Isusa Christa vám chcem zaželať, aby ste nepodľahli „duchu modernej doby“, ale zamysleli sa nad skutočnými a pravými hodnotami nášho bytia. Nech zmyslom sviatkov nie je leňošenie, maškrtenie či rozbaľovanie darčiekov, ale precítenie radosti z počiatku nášho spasenia v kruhu rodiny a blízkych.

Úprimne vám všetkým prajem, aby ste tento slávnostný čas mohli stráviť so svojimi najbližšími, pretože rodina patrí, podľa môjho názoru, k najdôležitejším hodnotám v živote každého človeka. Aj ikona Narodenia Božieho Syna predstavuje Svätú rodinu a vydáva svedectvo o jej význame. Christos zostúpil na zem, aby nás učinil svojimi bratmi a sestrami, synmi i dcérami svojho nebeského Otca. Pri obdarúvaní našich milovaných pamätajte, že hodnota daru sa nemeria peniazmi, ale láskou, ktorú doňho vložíme.

Naplnení Božou milosťou radujme sa a oslavujme Christovo narodenie a prosme Všemohúceho Boha, aby sme pochopili pravé poslanstvo tejto radostnej udalosti a našli zmysel svojho života v obetavej láske. Nech v našich srdciach a rodinách zavládne pokoj a mier nielen v čase sviatkov, ale po všetky dni nášho života.

Rastislav, arcibiskup prešovský a Slovenska

Slovo „Vianoce“ pochádza z nemeckého slova „Weinachten“, čo v preklade znamená „sväté noci“. Vianoce nie sú sviatkami rodinnej pohody ako nás to učili v nedávnej socialistickej minulosti. Počas prvých betlehemských Vianoc boli mnohé rodiny spolu. Sčítanie ľudu, ktoré prikázal cisár Augustus v svojej ríši, pripravilo mnohým rodinám možnosť stretnutia. Sčítanie sa totiž muselo udiať v rodisku. Ale evanjeliá, ktoré hovoria o vianočnom príbehu, svedčia, že Vianoce prežili nie spiace rodiny, ale pastieri, ktorí v noci bdeli. Ich bdenie im umožnilo vnímať vianočné poslanstvo, ktorého zvesť zarezoňovala v ich duši a spravila z nich vianočných ľudí. Narodený Kristus sa stal súčasťou ich života. Prajem všetkým, ktorí chcú prežiť skutočné „sväté noci“, aby boli duchovne bdeli a otvárali svoje vnútro vianočnému poslanstvu, ktoré cirkev ohlasuje. Tak Boh, ktorý sa v Kristu stal blízky človeku, z nich urobí vianočných ľudí a stane sa súčasťou ich života.

Požehnané prežitie „svätých nocí“ Vám praje

Slavomír Sabol, biskup VD ECAV

Pred i počas vianočných sviatkov sme zvyknutí na priania, ktoré vyjadrujú lásku, šťastie, zdravie, pokoj či radosť. Prajeme si to akosi automaticky. Málokedy sa skutočne zastavíme a zamyslíme sa nad významom prianí, nad ich skutočnými očakávaniami a nad tým, čo skutočne chceme. Obklopuje nás stres, tlak vecí nepodstatných a my si myslíme, že sa to Vianocami zmení. Zmena prichádza s obrátením. V našom prípade s odklonom od neustáleho stresovania sa, od netolerance voči ostatným, od nepochopenia či od vlastných zlých pohnútok, ktorými ubližujeme a nedávame priestor iným.

Láska a radosť prichádzajú s Kristom. „Zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude patriť všetkým ľuďom. Dnes sa vám v Dávidovom meste narodil Spasiteľ, Kristus Pán“ (Lk 2, 10-11). Dajme šancu láske a radosti nielen počas Vianoc. Otvoríme svoje srdcia a ponúkneme ich blízkym, priateľom, známym, ale aj opusteným a hľadajúcim cez nás samých. Ohlásená radosť z narodenia Krista Pána nech nás sprevádza vo viere v prežívanom Roku sv. Cyrila a Metoda i v Roku viery, ako nás k tomu povzbudil pápež Benedikt XVI. Nech túto radosť, ktorá posilňuje živost novej evanjelizácie, zachytíme do plachiet našich srdiec. Nech to radostné „dnes“ nás všetkých naplní počas vianočných sviatkov i v novom roku 2013.

Žehnám

Mons. Stanislav Stolárik, košický pomocný biskup, generálny vikár

15. výročie založenia Prešovskej univerzity v Prešove – „Univerzita v kontexte zmien“

Na medzinárodnej
vedeckej konferencii prezentovali
unikátnu fotopublikáciu

Vyvrcholením osláv 15. výročia založenia Prešovskej univerzity v Prešove bola medzinárodná vedecká konferencia UNIVERZITA V KONTEXTE ZMIEN. Konala sa 28. – 30. novembra 2012. Jej súčasťou bola aj prezentácia jedinečnej fotografickej publikácie k výročiu univerzity s názvom *Prešovská univerzita v Prešove*.

Prvý deň slávnostne odštartoval v historickej budove prešovského Evanjelického Kolégia svojím príspevkom Problematika spoločenskej relevancie univerzity rektor Prešovskej univerzity v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD.: „Ide o podujatie, ktorého zámerom je prediskutovať aktuálnu problematiku vývoja univerzít, ako osobitného typu inštitúcií, ktoré sa formujú od 11. až 13. storočia, pretože prvé univerzity vznikli v Bologni a v Paríži, pričom neskôr sa samozrejme ich podoba zmenila a reagovala na aktuálny spoločenský vývoj. V súčasnosti sme opäť na nejakom fázovom prechode, čiže ten vývoj smeruje k tomu, že tá doterajšia podoba univerzít už nie je vyhovujúca a musíme hľadať novú podobu univerzít, ktorá zachová to pozitívne z akademického kultúrneho dedičstva, ale zároveň inkorporuje niektoré nové prvky, ktoré si vyžaduje súčasné obdobie.“

Na konferencii sa okrem členov vedenia PU v Prešove, zúčastnili aj zástupcovia iných vysokých škôl zo Slovenska alebo zo zahraničia. „Konferencia s názvom Univerzita v kontexte zmien sa týka minulosti, súčasnosti a budúcnosti našej univerzity a popri tom aj univerzít v našom priestore v širšom slova zmysle, teda nielen na Slovensku, ale aj v susedných krajinách. Preto sme oslovili aj našich partnerov, hlavne z Maďarska, Poľska a Ukrajiny,“ priblížil prvý prorektor PU v Prešove prof. PhDr. *Peter Kónya*, PhD. Pozitívny vzťah mesta Prešov s Prešovskom univerzitou v Prešove spomenul vo svojom príhovore aj prešovský primátor JUDr. Pavel Hagyari.

Ďalšie dva dni konferencie sa presunuli do priestorov Rektorátu Prešovskej univerzity v Prešove. Témami konferencie boli Dejiny univerzity a univerzita v dejinách a Úloha univerzít v súčasnej spoločnosti. Na slávnostnej recepcii vedenie univerzity predstavilo aj unikátnu fotopublikáciu s názvom *Prešovská univerzita v Prešove*. „Táto publikácia, keďže je spracovaná v slovenčine a angličtine, je určená hlavne na reprezentáciu voči vonkajšiemu prostrediu. Predstavuje fakulty, celouniver-

zitné pracoviská, účelové zariadenia a ďalšie súčasti univerzity. Graficky ju spracoval a autorom väčšiny fotografií je Mgr. Jaroslav Ondo, PhD. z Katedry výtvarnej výchovy a umenia našej univerzity,“ prezradil prof. PhDr. *Peter Kónya*, PhD., ktorý je tiež jedným z autorov knihy. Okrem tejto publikácie bola predstavená aj vedecká monografia Šarišskí študenti na európskych univerzitách do roku 1387 – 1918.

Medzinárodná konferencia sa konala pod záštitou ministra školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky doc. PhDr. Dušana Čaploviča, DrSc.

Autor: Bc. Vladimíra Čajová
Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove

Doctor honoris causa David Z. Scheffel, PhD.

Slávnostné zasadnutie Vedeckej rady Prešovskej univerzity v Prešove pokračovalo adventným koncertom

Prvý decembrový pondelok sa niesol v Prešove aj v oslavnom duchu. Podvečer odštartoval slávnostným zasadnutím Vedeckej rady Prešovskej univerzity (PU) v Prešove. Rektor PU v Prešove prof. René Matlovič tu udelil titul doctor honoris causa Davidovi Z. Scheffelovi, PhD., profesorovi kultúrnej antropológie na Thompson Rivers University v Kamloops (Britská Kolumbia, Kanada). Súčasťou zasadnutia bolo aj udeľovanie Pamätných plaketiek tvorivým pracovníkom PU v Prešove.

K slávnostnej atmosfére prispel aj 1. adventný koncert, ktorý sa uskutočnil v sále Čierneho orla PKO. Organizátorskej taktovky sa ujala Prešovská univerzita v Prešove v spolupráci s mestom Prešov.

Vo výše dvojhodinovom programe sa predstavili študenti a hudobné telesá, pôsobiace na pôde univerzity. Rôznorodosť fakúlt sa pretavila do žánrovo bohatého koncertu. Diváci si mohli vypočuť skladby v podaní komorného orchestra – Camerata Academica, duchovné piesne Zboru sv. Romana Sladkopevca pod vedením Mgr. Valérie Hricovovej, ale aj koledy a ľudové piesne prezentované Vysokoškolským folklórnym súborom Torysa a Ľudovou hudbou Stanislava Baláža. Z jednotlivcov excelovali mená ako Tomáš Buranovský, Lukáš Mihalík, či Peter Adamkovič.

Akademická obec i vedenie mesta výstupy účastníkov ohodnotili pozitívne. „Spoločne s pánom prorektorom prof. PhDr. Petrom Kónyom, PhD. a pánom primátorom JUDr. Pavlom Hagyarim sme dospeli spoločne k záveru, že Prešovská univerzita by mohla vo väčšej miere dať najavo to, že popri vzdelávaní a vede sa venuje aj umeleckej činnosti a môže ponúknuť umelecký program na vysokej profesionálnej úrovni,“ prezradil prof. RNDr. René Matlovič, PhD. Program zaujal aj primátora mesta JUDr. Pavla Hagyariho: „Univerzita má výrazné talenty, my máme nádherné priestory a vidíme, že spoločne vieme usporiadať nádherné akcie, ktoré potešia tak našich študentov, pedagógov, ako aj občanov mesta Prešov.“

Podľa slov organizátorov chcú v realizácii adventného koncertu Prešovskej univerzity v Prešove pokračovať aj budúci rok.

Bc. Vladimíra Čajová

Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove

Harmonogram podujatí k 15. výročiu PU v Prešove

Language, Literature and Culture in a Changing Transatlantic World II, medzinárodná vedecká konferencia, Termín: 4. – 5.10. 2012, FF PU

IV. Medzinárodná vedecká konferencia „Management 2012: Research in Management and Business in the Light of Practical Needs“, Termín: 4. – 6.10.2012, FM PU

Zasadnutie členov výkonného výboru Centra pre edukáciu a výskum seniorov. Zorganizoval IEaSP, CEVS, FF PU, Termín: 5.10.2012

OPENING UNIVERSITY NIGHT III, spoločenské podujatie, Termín: 8.10.2012

Medzinárodná konferencia Ad fontes, Termín: 25. – 26.10.2012, GTF PU

Veniam docendi – cyklus besied s vybranými osobnosťami, ktoré učili a učia na GTF PU počas 15. ročnej histórie – o histórii, ale aj víziách pre budúcnosť našej školy.

Estetické myslenie na Slovensku v rokoch 1890 – 1949 v kontexte európskej a stredoeurópskej estetiky, medzinárodná vedecká konferencia, Termín: 26.10. 2012, FF PU

Exkurzia pre študentov FM PU: KIA MOTORS Slovakia v Tepličke nad Váhom, FM PU Termín: 15.10.2012

Gymnastický festival, Termín: október 2012, FŠ PU v Prešove

Výstava súčasnej japonskej kaligrafie, Termín: október – november 2012, Ústav ázijských štúdií

Týždeň vedy a techniky, Termín: 5. – 9.11.2012

Active Ageing Index as a challenge for social work research and practice, vedecko-implentačný workshop, FF PU, Termín akcie: 6.11.2012

Výskum v sociálnych vedách, vedecká konferencia, FF PU, Termín akcie: 9. 11. 2012

„Recherchetechniken für Übersetzer“, medzinárodná vedecká konferencia, FF PU Termín: 8. – 9.11.2012

Quo vadis zdravotníctvo, vedecko-odborná medzinárodná konferencia, FZO PU, Termín: 8. – 9.11.2012

Historické akademické pracovisko v Prešove a jeho absolventi, vedecká konferencia, Termín: november 2012, FF PU

Nové trendy výskumu v biologicko-ekologických disciplínach, konferencia, FHPV PU Termín: 8. – 10.11.2012

Výstava výtvarných diel členov Katedry hudobnej a výtvarnej výchovy v Univerzitnej knižnici, PF PU, Termín: 12.11. 2012

ŠVOUČ organizovaná Katedrou hudobnej a výtvarnej výchovy – prezentácia výtvarných diel, PF PU, Termín: 13.11.2012

Jubilejný 10. ročník medzinárodnej speváckej súťaže MOYZESIANA, PF PU, Termín: 15.11.2012

Šachový turnaj akademikov o PUTOVNÝ pohár rektora. Tento putovný pohár je cenou po prvý krát. Turnaj organizuje Šachový oddiel TJ Slávia Prešovská univerzita. Termín: 17.11.2012

„Ekonomía a ekonomická prax – analýzy a trendy“, „Trvalo udržateľný rozvoj a environment“, medzinárodná korešpondenčná konferencia EAEP 2012, FM PU, Termín: 26 – 30. 11. 2012

Medzinárodná vedecká konferencia, Termín: 28. – 30.11.2012, vedenie univerzity

Vedecká konferencia „Gréckokatolícka cirkev na Slovensku vo svetle výročí III.“, GTF PU Termín: 29.11.2012

17. ročník medzinárodného turnaja v hádzanej vysokoškolákov, Termín: november 2012, PF PU

Univerzitné dni športu pre študentov PU pri príležitosti 17. novembra – Dňa študentstva, FŠ PU Termín: 8.11. – 14.11.2012

Gymnastický viacboj študentov, Termín: november 2012, FŠ PU

Tradičný turnaj v basketbale žien o „Pohár 17. novembra“, Termín: november 2012, FŠ PU

Plnenie Olympijského odznaku všestrannosti študentmi PU, Termín: priebežne cez rok 2012, FŠ PU

Turnaje študentov v kolkoch, bowlingu, booce, bedminton, Termín: priebežne cez rok 2012, FŠ PU

Prvá liga a Slovenský pohár v basketbale žien, Termín: celoročne štartuje družstvo PU

„MANAGER PARTY“ – Termín: 6.11.2012, FM PU, estrádna sála ODK

Večer národných tradícií, kultúrno – spoločenské podujatie, Termín: december 2012, FF PU

„Sociálne kompetencie manažéra: teoretické, metodologické a praktické kontexty“, vedecký seminár, FM PU, Termín: 03.12.2012, prednášková miestnosť Šariš Park

„Vedomosti ako dar 2012“ – študentská akcia, študenti- študentom, FZO PU, Termín: 6.12.2012

3. ročník Mikulášskej nádielky pre deti zamestnancov PU, vedenie univerzity, Termín: 6.12.2012

Pregraduálna príprava sociálnych pracovníkov a sociológov a možnosti ich uplatnenia v praxi, vedecký seminár, FF PU, Termín akcie: 7.12.2012

Edukácia človeka – problémy a výzvy pre 21. storočie, konferencia, FHPV PU, Termín: 11. – 12.12.2012

Športové všeličo pre študentov FŠ spojené s imatrikuláciou, Termín: 14.12.2012, FŠ PU

Futbalový turnaj 6. ročník – „FOOTOUR 2012“, Termín: december 2012, FŠ PU

Adventný koncert, Termín: 3.12.2012, PKO – Čierny orol, Prešov

Vedecký seminár v spolupráci s TU vo Viedni s názvom: „Kvantitatívne metódy a informatizácia procesov energetickej ochrany budov“, FM PU, Termín: 28.12.2012, dekanát FM PU

PU má podľa hodnotenia ARRA 2012 dve najlepšie fakulty na Slovensku!

Nezávislá Akademická rankingová a ratingová agentúra ARRA zverejnila 29.11.2012 najnovšie hodnotenie fakúlt slovenských vysokých škôl. Hodnotené boli fakulty v 11 skupinách. Pre Prešovskú univerzitu je mimoriadne potešiteľné, že v dvoch skupinách zaujali pozíciu lídra prešovské fakulty – Fakulta humanitných a prírodných vied PU a Pravoslávna bohoslovecká fakulta PU. V skupine pedagogických fakúlt obsadila Pedagogická fakulta PU 3. miesto. Touto bilanciou medailových umiestnení (2 x zlato a 1 bronz) sa Prešovská univerzita zaradila na druhé miesto za suverénnou Univerzitou Komenského v Bratislave (3x zlato, 4x striebro, 2x bronz). Treťou najúspešnejšou sa stala Trnavská univerzita v Trnave (2x zlato).

Link: http://www.arra.sk/sites/arra.sk/files/arra_sprava_2012.pdf

Mgr. Kamila Urmaničová

Foto: archív PU v Prešove

Medzinárodná letná škola GEOREGNET v Prešove

Katedra geografie a regionálneho rozvoja FHPV PU v Prešove, 3. – 16. septembra 2012 organizovala 4. medzinárodnú letnú školu siete GEOREGNET, ktorá je podporovaná z programu CEEPUS.

Ústrednou témou podujatia bola problematika spoločenskej relevancie geografie. Zúčastnilo sa na nej 31 študentov a doktorandov z Poľska, Česka, Bieloruska, Maďarska, Rakúska, Slovinska, Chorvátska, Srbska, Macedónska a Slovenska. Organizačný výbor pod vedením RNDr. Kvetoslavy Matlovičovej, PhD. pripravil pre účastníkov mimoriadne pestrý program, ktorý pozostával z prednášok, exkurzií, terénnych praktík, športových a spoločensko-zábavných podujatí. Veľký záujem účastníkov vzbudila exkurzia do ukrajinského Užhorodu a Mukačeva, exkurzia po východnom Slovensku, terénne praktikum v rómskych osadách, návšteva technických pamiatok v Solivare, terénne praktikum zamerané na vývoj priestorovej štruktúry Prešova. Zo športových podujatí mal úspech bowlingový turnaj a medzinárodný športový deň.

Účastníkov letnej školy zaujali aj prednášky popredných odborníkov, medzi ktorými nechýbali doc. Luděk Sýkora z Karlovej univerzity v Prahe, doc. Peter Jordan z Rakúskej akadémie vied vo Viedni, prof. Zoran Stiperski z univerzity v Záhrebe, dr. Zoltán Gál

z Maďarskej akadémie vied v Pécsi, doc. Lučka Lorber z univerzity v Maribore, dr. Pavel Ptáček z Palackého univerzity v Olomouci, doc. Piotr Pachuraz polytechniky v Czestochowej a prof. René Matlovič z domácej univerzity. Terénne praktiká a exkurzie zabezpečili odborní asistenti a doktorandi z domácej katedry ako aj z partnerských pracovísk – dr. Alexander Mušin-ka z Ústavu rómskych štúdií PU a dr. Patrik Derfiňák z Inštitútu histórie FF PU. Okrem reálneho prežívania zážitkov sa počas letnej školy veľmi intenzívne rozprúdil virtuálny život na sociálnej sieti Facebook.

Letná škola zanechala v účastníkoch mnoho pozitívnych dojmov, s ktorými sa podelili na Facebooku a v početných e-mailoch. Podujatie vysoko ocenila aj hlavná koordinátorka siete GEOREGNET doc. Lučka Lorber – prorektorka Mariborskej univerzity, ktorá v liste ocenila organizačné úsilie celého tímu pod vedením RNDr. Kvetoslavy Matlovičovej, PhD.

Bližšie informácie o letnej škole nájdete:

<http://www.unipo.sk/en/faculty-of-humanities-and-natural-sciences/geography/IGSS>

Mgr. Kamila Urmaničová

Foto: archív PU v Prešove

Účastníci letnej školy GEOREGNET

Trička letnej školy GEOREGNET

Európska únia

„Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku/ Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ“
„Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť/ Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ“

Ďalšie nové projekty zo štrukturálnych fondov na PU

Koncom roka 2011 Agentúra Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR pre štrukturálne fondy EÚ zverejnila dve výzvy na predkladanie žiadostí o nenávratný finančný príspevok, jednu v operačnom programe Vzdelávanie, jednu v operačnom programe Výskum a vývoj.

Prešovská univerzita (PU) v Prešove a jej fakulty na uvedené výzvy reagovali podaním návrhov projektov. Po takmer ročnej dobe formálneho a obsahového posudzovania žiadostí a následných dožiadaní a upresňovaní podkladov k žiadostiam i žiadostí samotných, boli koncom októbra 2012 podpísané zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku k dvom projektom.

Prvým schváleným projektom je projekt „Dostavba areálu FM PU“, ITMS kód projektu 26250120059, z operačného programu Výskum a vývoj. Projekt pozostáva zo stavebnej a IKT časti. V stavebnej časti dôjde k výstavbe novej budovy v areáli Fakulty manažmentu PU v Prešove. IKT časť rieši dovybavenie výpočtovou technikou Gréckokatolícku teologickú fakultu, Gréckokatolícky kňazský seminár a taktiež hardvérové a softvérové rie-

šenia celouniverzitného charakteru pod správou Centra výpočtovej techniky PU v Prešove. Celkové schválené oprávnené výdavky projektu prekročujú 3,9 mil. Eur, plánovaná doba ukončenia realizácie projektu je v apríli 2015.

Druhým schváleným projektom je projekt „Akcelerácia rozvoja ľudských zdrojov vo vede a výskume, inovácia a zlepšenie kvality vzdelávacieho procesu“, ITMS kód projektu 26110230069, z operačného programu Vzdelávanie. V tomto prípade ide o fakultný projekt troch partnerov: Gréckokatolíckej teologickej fakulty, Pravoslávnej bohosloveckej fakulty a Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove, ktorá je zároveň aj lídrom daného projektu. Projekt viacerými parciálnymi aktivitami prispieje k rozvoju potenciálu ľudských zdrojov vo vede a k skvalitneniu vzdelávacieho procesu na uvedených fakultách. Celkové schválené oprávnené výdavky projektu sú v objeme takmer 950 tis. Eur, plánovaná doba ukončenia realizácie projektu je v decembri 2015.

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD.
prorektor pre rozvoj, informatizáciu
a hodnotenie kvality PU v Prešove

Židia pred a za Karpatmi v priebehu stáročí

V priestoroch Dvorany Evanjelického Kolégia v Prešove a Prešovskej univerzity v Prešove (PU) sa 8. – 9. novembra 2012 konala medzinárodná vedecká konferencia *Židia pred a za Karpatmi v priebehu stáročí*. Konferenciu zorganizovalo Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu Prešovskej univerzity v Prešove a Inštitút histórie Filozofickej fakulty PU.

Na konferencii vystúpilo viac ako 40 účinkujúcich z rôznych vysokých škôl a ústavov akadémií vied. Do Prešova pricestovali referujúci zo Slovenska, Maďarska, Rumunska, Poľska, Českej republiky a Ukrajiny.

Na medzinárodnej konferencii prehovoril aj primátor mesta Prešov, JUDr. Pavel Hagyari, ktorý má k židovstvu pozitívny vzťah. „Židia hrali významnú úlohu v meste Prešov, boli vždy lídrami v rozvoji tohto mesta a mám pocit, že história nedostatočne ocenila ich zásluhy, preto vítam túto konferenciu a určite budem aj ja nápomocný

pri skúmaní úlohy židovstva v meste Prešov,“ spomenul primátor.

Konferenciu s touto tematikou organizovala univerzita po prvýkrát. „Hlavným cieľom konferencie je priblížiť rôzne aspekty života, existencie a uplatnenia sa židovského obyvateľstva v strednej Európe, ako aj hovoriť názov konferencie, z oboch strán Karpát, jednak v Uhorsku, jednak v Poľsku a v Čechách, v období od neskorého stredoveku, až 20. storočie, po koniec 2. svetovej vojny,“ prezradil prvý prorektor PU v Prešove prof. PhDr. Peter Kónya, PhD.

Centrum excelentnosti sociohistorického a kultúrohistorického výskumu Prešovskej univerzity v Prešove medzinárodnú konferenciu zorganizovalo už minulý rok na tému protestantizmu. V rámci projektu, v ktorom bolo centrum excelentnosti vytvorené, sú medzinárodné konferencie plánované na každý rok.

Bc. Vladimíra Čajová
Foto: AV štúdio PU v Prešove

Leonardo pomáha absolventom PU do sveta a zamestnania

Španielsko - Valencia

Veľmi dobre si pamätám deň, keď som na internetovej stránke Prešovskej univerzity v Prešove videla oznam o informačnom stretnutí k stážam LEONARDO. Ani na okamih som neváhala zúčastniť sa na tomto stretnutí a už som mala v mysli vybranú aj krajinu, v ktorej sa o stáž budem chcieť uchádzať. Veľmi som si želala, aby som bola účastníkom projektu, a tak sa aj stalo a mohla som zažiť jedno nezabudnuteľné a obohacujúce obdobie svojho života.

Skúsenosť s praxou v zahraničí má pre mňa obrovský význam. Spája sa s tým množstvo nových poznatkov, skúseností a zážitkov. Ja som dostala možnosť toto všetko čerpať zo slnečného Španielska. Vo firme, kde som bola na stáži, sme sa v zmluve dohodli, že pracovný jazyk bude angličtina. Avšak mnoho Španielov, vrátane niektorých kolegov či šéfa, po anglicky nevie, musela som sa teda naučiť aj niečo zo španielčiny. Za celé obdobie som tu nestretla žiadneho Slováka, tak som mala možnosť zdokonaľovať sa v dvoch jazykoch súčasne (nehovoriac o tom, že v mieste môjho pôsobiska väčšina obyvateľov hovorí dialektom španielčiny ☺). Neraz nastali vtipné situácie, pri ktorých bolo dokonca potrebné naučiť Španielov zopár anglických slov. Vzájomná komunikácia bola často neobyčajná, najmä pri pracovných úlohách. Naučila som sa efektívne využívať znalosti a poznatky nadobudnuté z môjho štúdia na univerzite a prepájať ich s novými poznatkami zo

Program
celoživotného
vzdelávania

zahraničia. Absolvovala som aj niekoľko pracovných exkurzií, čo bolo veľmi pozitívne, pretože som zbierala skúsenosti nielen v kancelárii za počítačom, ale aj v teréne. Bolo zaujímavé sledovať, akým spôsobom riešia konkrétne úlohy v Španielsku a porovnávať ich s našimi postupmi na riešenie úloh či problémov. Z mojej skúsenosti si dovoľím tvrdiť, že náš prístup a zodpovednosť k úlohám sú o niečo lepšie. Kultúrna rozdielnosť Španielov sa nezaprie ako v práci, tak aj mimo nej. Vďaka tomu, že som bola ubytovaná v študentskom apartmáne spolu so študentmi z Poľska, Francúzska, Grécka, Talianska, Turecka a Mexika, o kultúrne benefity, nielen zo samotného Španielska, nebola nikdy núdza. Mesto, v ktorom som praxovala, bolo z hľadiska turizmu veľmi zaujímavé, a tak som spojila príjemné s užitočným a navštívila som aj niekoľko pozoruhodných miest.

Každému, kto by zvažoval účasť na zahraničnej stáži, môžem jednoznačne odporučiť, nech do toho ide. Je to skúsenosť na nezaplatenie a verím, že rovnako je to aj značnou výhodou v uplatňovaní sa ďalej v praxi. Netreba mať žiadne obavy a jednoducho to vyskúšať ☺.

Mgr. Miroslava Horváthová, absolventka FHPV PU v Prešove (Geografia v regionálnom rozvoji)

Česká republika - Ostrava

Týmto článkom by som chcel prispieť k informovanosti študentov, ktorí čítajú časopis PU Na PUlze o realizovanej cezhraničnej spolupráci Leonardo da Vinci. Túto možnosť mi ponúkla PU v spolupráci s EÚ. Úvodom by som sa chcel takto poďakovať pani PaedDr. Ivane Cimermanovej, PhD. ako prorektorke pre vonkajšie vzťahy PU, Mgr. Zdenke Medoňovej za správne vedenie pri príprave na stáž a spoločnosti PULARY, s.r.o. ako prijímajúcej organizácii.

Moju cezhraničnú spoluprácu Europass mobility z programu Leonardo da Vinci v spolupráci s EÚ a PU som realizoval v ČR, v meste Ostrava. Názov spoločnosti je PULARY, s.r.o. a je to marketingovo komunikačná spoločnosť. Keďže ja som absolventom FM PU so zameraním na ľudské zdroje, moje štúdium bolo iba okrajovo zamerané na marketing. O marketing som sa zaujímal viac z osobných dôvodov, keďže táto oblasť ma zaujíma a aj témy mojej bakalárskej a diplomovej práce boli z marketingu. K samotnej stáži som sa dostal viac menej náhodou, keď ma kolega kontaktoval s možnosťou byť náhradníkom. Túto možnosť som po krátkom rozhodovaní rýchlo prijal. Nasledoval kolotoč vybavovania potvrdení, akceptačných listov, mailovej komunikácie a všetkých potrebných poistení. Sľúbenou odmenou bol certifikát Europass mobility, potvrdzujúci moju stáž a prax. Tento certifikát je uznávaný v krajinách EÚ a pomáha absolventom pri uplatňovaní sa na trhu práce. Takže mojou motiváciou boli hlav-

ne dva faktory, spomínaný certifikát a samotná prax a možnosť uplatnenia sa v oblasti, ktorú som vyštudoval.

Stáž alebo práca v zahraničí bola vždy pre mňa príležitosť pre osobný rozvoj. Najviac som preferoval krajinu, kde som mohol spoznávať nové kultúry. Avšak realizovať moju stáž konkrétne v ČR som sa rozhodol z dôvodu kultúrnej blízkosti, reálnej možnosti zamestnať sa a z dôvodu geografickej blízkosti. Zvažoval som prípadnú potrebu vycestovania počas stáže späť do vysielajúcej krajiny alebo vysielajúcej organizácie. Takže Česká republika sa javila ako správne rozhodnutie. Mesto Ostrava som si vybral prakticky iba kvôli sídlu prijímajúcej organizácie. Spomínanú spoločnosť som si zvolil z dôvodu odporúčania známeho, ktorý sa vynikajúco orientuje na trhu marketingových spoločností. Spoločnosť PULARY, s.r.o. je malá, flexibilná, kreatívna, inovatívna a orientujúca sa na zákazníka. Na internete som našiel jej referencie, a to ma utvrdilo v správnom rozhodnutí.

Pred samotným vycestovaním bolo nutné absolvovať jednak prípravu pod vedením PU a jednak vybaviť komerčné poistenie pre vycestovanie do zahraničia. Najväčšie problémy som mal avšak až pri príchode do Ostravy. V Ostrave som bol prvýkrát, a tak som tam nikoho a nič nepoznal. Musel som sa rýchlo zorientovať a začať si hľadať ubytovanie. Po 4 dňoch som konečne našiel vyhovujúci byt a po nociach strávených na hoteloch som sa mohol definitívne vybaľiť a nasťahovať. Na mesto, kultúru a ľudí som si zvykol rýchlo. Takisto rýchlo prebehla adaptácia v prijímajúcej spoločnosti. Adaptácia v práci prebehla pozvoľne a nenútene. Vzťahy medzi nadriadenými síce ostali formálne, ale napriek tomu uvoľnené a priateľské. Vzťahy medzi kolegami a kolegynami sa zmenili na neformálne a utužovali sa počas spoločných obedov a neformálnych rozhovorov počas pracovnej doby. Na pracovné nasadenie som si zvykol rýchlo, keďže som robil prácu ktorá bola pre mňa zaujímavá. Práca s internými systémami bola intuitívna a po krátkom zaškolení som bol pripravený pracovať.

Počas stáže som pracoval ako plnohodnotný člen tímu a zlepšil som sa v rôznych oblastiach. Zlepšil som si praktické, organizačné a vodcovské zručnosti. Získal som skúsenosti v komunikácii s klientmi cez telefón. Oslovovaní klienti podnikali v segmente B2B, a tak bolo ťažké presvedčiť marketingových pracovníkov o správnosti marketingových aktivít. Ďalej som sa zlepšil v komunikácii v kolektíve, v spolupráci s tímom, v administratívnej činnosti a asistencii. Väčšinu času som konal samostatne pod dohľadom prideleného kouča. Osvojil som si organizovanie vlastného pracovného času, čiže Time Management. V mojej kompetencii bolo rozdelenie pracovných úloh na menšie časti a ich

riešenie. Očakávali sa odo mňa výsledky a nie otázky, takže veľa som sa nepýtal a rovno konal.

Aj keď s prácou v zahraničí už skúsenosti mám, považujem moju pracovnú stáž v Českej republike za benefit pre môj profesijný, aj osobnostný rast. Každú pracovnú skúsenosť v zahraničí treba brať ako možnosť zlepšiť sa v určitej oblasti a ja si myslím, že som túto šancu dostatočne využil. Teoretické a praktické spôsobilosti, zručnosti a znalosti, ktoré som získal štúdiom na PU, som plne využil pri práci. Mnoho faktov a znalostí, ktoré som predtým pokladal za menej dôležité, som tu využitoval vo svoj prospech a pre dobro spoločnosti.

V krátkosti spomeniem náplň práce počas stáže. Mojou úlohou bolo ponúkanie služby a akvizícia nových klientov na Slovensku. išlo o službu vytvorenia marketingovej interaktívnej elektronickej prezentácie pre spoločnosti. Formou direct marketingu a telefonického oslovovania som hľadal potenciálnych klientov. Počas stáže som si vytvoril databázu približne 200 spoločností a ich marketingových oddelení. Bohužiaľ takmer žiadna z nich neprejavila záujem o spoluprácu. Faktorom odmietania spolupráce bolo obdobie pred koncom roka, a teda uzavreté a vyčerpané rozpočty spoločností a druhým faktorom bola komplikovaná komunikácia. V organizačných štruktúrach trvá formálna komunikácia a schvaľovanie projektu príliš dlho a následné výberové konanie má tiež časové obmedzenia. Za obdobie 3 mesiacov sa mi nepodarilo presvedčiť žiadneho klienta na podpísanie zmluvy. Celkovo som sa zaoberal ponúkaním marketingových služieb pre obchodné centrá, ponúkaním spomínanej interaktívnej prezentácie pre spoločnosti z oblasti CR, školstva, strojárskych a hutníckych výroby, elektrotechniky či rôznym klastrom a hľadaním záujemcov o marketingové školenie na tému Nových marketingových trendov. Všetky moje pokusy boli neúspešné. Nemôžem sa vyhovárať na trh alebo na nedokonalosť služby, ale je potrebné si zodpovedne a kriticky pripustiť možnosť, že chyba je na mojej strane. Avšak krátkosť stáže je tiež ovplyvňujúcim faktorom a treba spomenúť, že ak by som v spoločnosti strávil o pár mesiacov viac, možnosť úspechu by sa zvýšila. Možno sa pýtate, že prečo som neostal pracovať pre spoločnosť aj po skončení stáže. Odpoveďou je môj neúspech pri predaji služieb a následné neponúknutie spolupráce.

Pre študentov PU mám zopár odporúčaní, ktoré by im teoreticky mohli pomôcť pri uplatnení sa v prípade účasti na stáži. Nemôžem odporúčania smerovať na všetkých študentov, a tak som moje odporúčania zhrnul v pár bodoch ako môj názor na moje nedostatky. Samozrejme nie všetci študenti sú na takej úrovni ako ja a mnoho z Vás, čo práve číta tento článok, má dostatočné skúsenosti a žiadne moje rady nepotrebuje ☺. Odporúčam študentom pracovať na ich prezentačných schopnostiach. Využiť každú možnosť zlepšiť svoj prejav a asertivitu. Prezentáciu pred širokým publikom a tréning prezentácie určite ocenia v budúcnosti, keď budú nútení prezentovať seba, produkt, alebo spoločnosť pred klientom, alebo niekoľkými klientmi. Hneď nadviažem na jazykové zručnosti. V tejto dobe je ovládanie jedného cudzieho jazyka málo a aj tak veľa študentov neovláda dostatočne cudzí jazyk na úrovni, aká sa očakáva od študenta univerzity. Bohužiaľ, sám sa radím medzi študentov, ktorí hovoria iba jedným svetovým jazykom a uvítam každú ponúknú-

tú šancu sa zlepšiť, či už v ústnom, alebo písomnom prejave. Rozoberať tému ovládania minimálne dvoch jazykov a z toho jedného svetového snáď ani nemá zmysel. Ďalšie odporúčanie sa vzťahuje na organizačné schopnosti študentov. Uvedomujem si, že nie každý má vodcovské a organizačné schopnosti, a že študenti sú dobrí v rôznych oblastiach, ale môj postreh je, že študenti by sa vo svoj prospech mali zapájať do aktivít univerzity a aktívne spolupracovať na organizovaní rôznych činností a udalostí. Všetky, aj čiastkové skúsenosti, sa neskôr môžu javiť ako výhoda. V neposlednom rade odporúčam zlepšenie sa v oblasti IT. Na trhu práce je momentálne samozrejmosťou ovládanie balíka MS Office a celková zručnosť práce s PC. Je až nepochopiteľné, ak absolvent univerzity nevie priložiť súbor do prílohy v mailovej komunikácii alebo že nevie, čo znamená koncovka .rar, .zip alebo PDF ☺.

Pre lepšiu prehľadnosť len v krátkosti zhrniem niekoľko pozitív a negatív stáže. Ako pozitívum považujem, v momentálnej ťažkej situácii na trhu práce na Slovensku, možnosť začať svoju kariéru v spoločnosti, ktorá má ochotu naučiť absolventov niečo nové. Takisto je iba na absolventovi, ktorú krajinu si vyberie a či po skončení stáže aj ostane v danej krajine, a tak bude mať nespochybniteľnú výhodu do budúcnosti. Iné pozitívum je zlepšenie sa v komunikácii v cudzom jazyku. Ako negatívum musím spomenúť krátkosť stáže. Za obdobie troch mesiacov sa mne osobne nepodarilo uplatniť v spoločnosti ako som spomínal vyššie.

Nerozhodnutým študentom uchádzajúcim sa o stáž Leonardo da Vinci odporúčam zvážiť účasť na stáži v prípade, ak majú možnosť zamestnania. Ak študenti nemajú možnosť zamestnania po skončení štúdia, určite im odporúčam zúčastniť sa na tejto stáži. Je to vynikajúca možnosť ako získať prax a ako nadobudnúť zručnosti a vedomosti z oblasti, ktorú študovali. Pred definitívnym výberom prijímajúcej organizácie im odporúčam dôkladne si preveriť spoločnosť, u ktorej sa uchádzajú o stáž, lebo od tej spoločnosti bude závisieť ich osobný i profesijný rozvoj. V prípade zlého rozhodnutia vo výbere spoločnosti, krajiny alebo mesta, sa im bude toto rozhodnutie pripomínať pri každom konflikte alebo probléme. Takisto kvalitnú predprípravu z oblasti kultúry, krajiny a mesta zužitkujú stážisti v najbližších mesiacoch viackrát.

Na záver článku uvediem ešte jednu malú radu (aj keď ich už bolo dosť). Absolventi, ktorí ste sa rozhodli pre stáž ako ja, určite sa oplatí spoznať krajinu, mesto a spoločnosť i z neformálnej stránky. Určite nebude na škodu, ak počas stáže získate čo najviac nových kontaktov a spoznáte svoje okolie aj so všetkými jeho dennými a nočnými krásami.

Mgr. Michal Nemček,
absolvent FM PU v Prešove (ľudské zdroje)

Česká republika - Praha

Moja stáž bola prínosná v mnohých smeroch. Vysokoškolské štúdium mi pripravilo veľmi kvalitný a široký teoretický záber v odbore psychológia. Avšak ako študentka som mala o pracovnom trhu len hmlistú predstavu. Ako absolventka som pocítila, že teoretické znalosti zďaleka nespĺňajú požiadavky potenciálnych zamestnávateľov. Nájsť si naplňujúcu, dobre ohodnotenú prácu (alebo aspoň jedno z toho) je náročné, najmä ak ako absolvent stále nemáte jasnú predstavu o tom,

ktorej konkrétnej oblasti by ste sa chceli venovať, akú pracovnú náplň rôzne pracovné pozície obsahujú. Som vďačná za to, že sa v dnešnej dobe na mladých ľudí nezabúda a sú k dispozícii podobné projekty, ktoré umožňujú, aby sme sa k pracovným skúsenostiam dostali veľmi slušným spôsobom. Stáž

mi umožnila nadobudnúť reálnu predstavu o tom, čo obsahuje pracovná náplň na danej pozícii, a či by som mala záujem uberať sa týmto smerom. Stáž v personálnej spoločnosti zaoberajúcej sa top manažmentom, na pozícii pracovného psychológa ma obohatila o poznanie nielen českého ale aj medzinárodného trhu práce. Stretla som mnoho zaujímavých ľudí z rôznych kultúr a spoločenských vrstiev. Ľudí s rôznymi životnými cieľmi, názormi, aktivitami, záľubami, vierovyznaním, hodnotami a morálnymi zásadami. Bolo to veľmi inšpirujúce. Umožnila mi taktiež zdokonaľiť sa v zodpovednosti a prezentácii, nadobudnúť sebavedomie v komunikácii na profesionálnej úrovni. Prispela k sebapoznaniu. Pomohla mi odhaliť moje slabé a silné stránky pri pracovných návykoch. Finančný grant z projektu bol dostačujúci na to, aby som sa zapísala na intenzívny kurz nemeckého jazyka v preslávenom Goetheho inštitúte. Zároveň mi pôsobenie v Prahe pomohlo pri písaní mojej rigoróznejšej práce. Mala som možnosť osloviť a osobne sa stretnúť s veľmi významnými osobnosťami v oblasti psychológie, požiadať ich o vedecké články do mojej práce. Rada by som mladých študentov, ktorí zvažujú účasť na podobných projektoch povzbudila, aby sa nenechali opantať strachom či lenivosťou a využili príležitosti, ktoré tu pre nás sú! Je to jednoduchšie a ešte omnoho krajšie, ako sa na prvý pohľad zdá.

Mgr. Dáša Melegová,
absolventka FF PU v Prešove (psychológia)

PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD.
prorektorka pre vonkajšie vzťahy PU v Prešove
Foto: archív PU v Prešove

Výstava - 15 rokov evidencie publikačnej činnosti PU

Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU) pri príležitosti 15. výročia vzniku univerzity zorganizovala v Centrálnej študovni UK PU, 26. - 30. 11. 2012, výstavu všetkých knižných publikácií zamestnancov PU (monografie, učebnice, skriptá, zborníky...), ktoré sú zaevidované v databáze publikačnej činnosti PU a sú archivované v Študovni publikačnej činnosti UK PU. V úvode riaditeľ UK PU Ing. Peter Haľko pripomenul genézu spracovania publikačnej činnosti PU a sumarizoval vystavené publikácie. Univerzitná knižnica PU začala na základe rozhodnutia vedenia PU od roku 1998 spracovávať publikačnú činnosť všetkých súčastí PU s cieľom vytvoriť kvalitnú odbornú databázu rešpektujúcu kritériá Akreditačnej komisie SR, habilitačných, grantových či iných komisií, vychádzajúc pritom z medzinárodne, resp. národne uznávaných noriem, štandardov a odporúčaní. Následne, od roku 1999, začala UK PU vydávať aj výročnú *Bibliografiu publikačnej činnosti pracovníkov PU*, ktorá vychádza v tlačenej podobe bez prerušenia doteraz, čo je v rámci Slovenska unikátny počin.

Na výstave tak bolo prezentovaných 2 889 knižných publikácií v nasledovnej štruktúre:

AAA	Vedecké monografie zahraničné	88 ex.
AAB	Vedecké monografie domáce	664 ex.
ACA	Vysokoškolské učebnice zahraničné	22 ex.
ACB	Vysokoškolské učebnice domáce	248 ex.
BAA	Odborné knižné práce zahraničné	24 ex.
BAB	Odborné knižné práce domáce	251 ex.
BCB	Učebnice pre ZŠ a SŠ	138 ex.
BCI	Skriptá a učebné texty	417 ex.
CAA	Umelecké monografie zahraničné	13 ex.
CAB	Umelecké monografie domáce	80 ex.
EAI	Prehľadové práce knižné	25 ex.
EAJ	Odborné preklady knižné	55 ex.
FAI	Redakčné a zostavovateľské práce	864 ex.

Ku dňu začatia výstavy bolo v databáze publikačnej činnosti celkovo spracovaných 40 148 publikačných jednotiek a 26 642 ohlasov na ne. Tieto záznamy vytvorili v priebehu 15-tich rokov pracovníčky UK PU: Petronela Jančoková, PhDr. Zuzana Karnišová, Mgr. Eva Maľufková, Mgr. Monika Mindošová a PhDr. Milena Rybarčáková.

Výstavu slávnostne otvoril rektor PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD., ktorý vyzdvihol publikačnú aktivitu zamestnancov univerzity a pripomenul dôležitosť evidencie publikačnej činnosti tak pre jednotlivých vedecko-pedagogických pracovníkov univerzity, ako aj pre samotnú univerzitu a jej súčasti. Na otvorení sa zúčastnili aj ďalší členovia vedenia PU, vedení jednotlivých súčastí PU ako aj zamestnanci univerzity.

Ing. Peter Haľko
Foto: archív UK PU

15 rokov Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove 60 rokov akademickej knižnice v Prešove

Dejiny našej akademickej knižnice sú organicky späté s históriou pôsobenia vysokoškolských inštitúcií humanitného zamerania v našom regióne. Ako najväčšia akademická knižnica v Prešovskom kraji by sme vo všetkej úcte a pokore radi nadviazali na tradície založené Kolegiálnou knižnicou, o ktorej najstaršia písomná zmienka je ešte z roku 1673.

Vznik našej knižnice sa datuje do roku 1949, kedy bola vládny výnosom založená v Košiciach Pobočka Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave a spolu s ňou vznikla aj knižnica pod názvom **Knižnica Pobočky Pedagogickej fakulty SU v Košiciach**. Prvá publikácia (M. M. Sejman: *Vatikán* 1948) bola zaevidovaná v prírastkovom zozname knižnice 22. 7. 1949. Vládnym nariadením z 8. júla 1952 bola Pobočka PF SU premiestnená do Prešova a následne bol presťahovaný aj jej knižničný fond, ktorý tvorilo 4 308 zväzkov. Týmto začala knižnica svoje pôsobenie v Prešove pod názvom **Knižnica Pobočky Pedagogickej fakulty SU v Prešove**.

V roku 1953, v súvislosti s reorganizáciou československého školstva, z Pobočky Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity vznikla Vyššia pedagogická škola a zároveň práve v tomto roku bola v Prešove zriadená aj Filologická fakulta Vysoké školy pedagogickej v Bratislave. Knižnica tak začala slúžiť dvom vysokým školám sú-

časne, čo bol v rámci vtedajšieho Československa unikát. Názov knižnice znel **Ústredná knižnica pri Vyššej pedagogickej škole a Filologickej fakulte v Prešove**. V tejto dobe knižnica sídlila v centre Prešova na terajšej Hlavnej ulici č. 22, v historickej budove známej ako palác Klobušickovcov a jej činnosť zabezpečovali 2 pracovníci, pričom jeden z nich, JUDr. Vladimír Kováč, bol vedúcim knižnice a viedol ju až do 31. 12. 1962. Výrazne sa zaslúžil o vybudovanie knižnice a jej etablovanie medzi prešovskými akademikmi. V roku 1956 knižnica svoj názov len mierne modifikovala na **Ústrednú knižnicu Vyššej pedagogickej školy a Filologickej fakulty v Prešove**. V roku 1959 z Vyššej pedagogickej školy vzniká Pedagogický inštitút a z Filologickej fakulty VŠP vznikla vládny výnosom Filozofická fakulta, ktorá spolu s Lekárskou fakultou v Košiciach tvorila Univerzitu P. J. Šafárika so sídlom v Košiciach. Knižnica bola organizačne začlenená pod Filozofickú fakultu UPJŠ a dostala názov **Ústredná knižnica Filozofickej fakulty UPJŠ v Prešove**. Knižnica však zároveň slúžila aj Pedagogickému inštitútu a pokračovala tak v poskytovaní služieb dvom vysokým školám súčasne.

Dňa 1. 1. 1963 sa stal novým vedúcim knižnice Jozef Tutočky, prom. fil., ktorý bol na jej čele až do 14. 7. 1998. V tom čase mala knižnica 7 odborných pracovníkov, vo svojom

knižničnom fonde evidovala takmer 145 000 zväzkov dokumentov a jej rozloha bola 617 m². Počas jeho funkčného obdobia vývoj knižnice dynamicky pokračoval - knižničný fond, priestory knižnice a počet jej zamestnancov sa viac ako zdvojnásobili. **V roku 1964** sa Pedagogický inštitút pretransformoval na Pedagogickú fakultu, ktorá sa stala súčasťou UPJŠ a knižnica opätovne menila názov, ktorý znel **Ústredná knižnica Filozofickej fakulty a Pedagogickej fakulty v Prešove**. Knižnica si plnila základné úlohy prostredníctvom dvoch oddelení: Oddelenia spracovania knižničných fondov a Oddelenia styku s čitateľom, pričom organizačne bola riadená Dekanátom Filozofickej fakulty UPJŠ. Na báze troch ústredných fakultných knižníc bola **v roku 1973** zriadená Ústredná knižnica a Študijnoinformačné stredisko UPJŠ v Košiciach. Jej súčasťou bola aj naša knižnica, ktorá dostala názov **Ústredná knižnica UPJŠ, vysunuté pracovisko v Prešove**. Toto pracovisko fungovalo so všetkými oddeleniami potrebnými na zabezpečenie služieb (akvizícia, katalogizácia, požičovňa, študovňa a informačné pracovisko). Špecifickou črtou knižnice bola skutočnosť, že napriek centrálnemu riadeniu si zachovala samostatnosť knižničných fondov, samostatnosť evidencie a spracovania a samostatnosť poskytovania služieb. **V roku 1981** knižnica začala v názve používať aj skratku ŠiS a jej názov sa opätovne menil na **Ústredná knižnica a ŠiS UPJŠ v Košiciach, vysunuté pracovisko v Prešove**. Významným medzníkom v činnosti prešovských fakúlt a tým aj ich knižnice bol **rok 1984**. V tomto roku bola pre prešovské fakulty UPJŠ dokončená výstavba vysokoškolského areálu na Gottwaldovej ulici (teraz Ul. 17. novembra). Súčasťou tohto komplexu boli aj priestory určené pre knižnicu. **V roku 1990** sa UPJŠ rozšírila o dve nové prešovské fakulty - Pravoslávnu bohosloveckú fakultu a Gréckokatolícku bohosloveckú fakultu, čím sa rozšírilo aj prešovské pracovisko Ústrednej knižnice o dve špecifické knižnice, ktoré sú dodnes jej súčasťou. **V roku 1991** bola Ústredná knižnica a ŠiS UPJŠ premenovaná na Univerzitnú knižnicu UPJŠ v Košiciach a opäť sa menil aj názov knižnice, ktorý znel **Univerzitná knižnica UPJŠ, vysunuté pracovisko v Prešove**.

V roku 1997 bola zriadená Prešovská univerzita v Prešove a knižnica dostala svoj dnešný názov **Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove** (UK PU), pričom opätovne začala pôsobiť ako samostatné pracovisko. V tom čase mala 18 pracovníkov (16 odborných), vo svojom knižničnom fonde evidovala takmer 303 000 dokumentov a jej rozloha bola 1 318 m². **Dňa 15. 7. 1998** som bol rektorom PU menovaný za riaditeľa našej knižnice a mám tu česť ju viesť doteraz.

S dynamickým rozvojom univerzity a vznikom jej nových pracovísk dochádza aj k nevyhnutnému rozširovaniu priestorov a služieb akademickej knižnice. So vznikom Fakulty zdravotníctva **v roku 2002** sa aj UK PU rozrástla o ďalšie pracovisko a spolu s centrálnou knižnicou a dvomi knižnicami na bohosloveckých fakultách tvorili UK PU už spolu 4 knižničné pracoviská. 15. ročné jubileum univerzity prináša so sebou aj priestor na malé obzretie sa za naplnením týchto rokov. Vzhľadom na neustály nárast počtu študentov a učiteľov na PU bolo nevyhnutné predovšetkým rozširovať priestorové kapacity UK PU, čo sa podarilo realizovať vďaka týmto projektom: **2002:** Ukončenie rekonštrukcie Centrálnej knižnice (rozšírenie výpožičky, centrálnej študovne, multimediálnej a databázovej študovne, pracoviska evidencie publikačnej činnosti).

2006: Otvorenie pracoviska UK2 v zrekonštruovaných priestoroch na Partizánskej 1 (zlúčenie knižníc PBF PU a FZ PU).

2008: Otvorenie pracoviska UK3 v zrekonštruovaných priestoroch na GTF PU (Projekt Gréckokatolíckeho arcibiskupstva).

2008: Otvorenie prístavby UK1 (Centrálna študovňa, študovňa EPC) a rekonštrukcia vnútorných priestorov knižnice.

Podarilo sa nám tak zdvojnásobiť plochu knižnice na 2 643 m² a počet miest v študovniach zvýšiť štvornásobne zo 78 na 303, zároveň sa až deväťnásobne zvýšil počet počítačov v knižnici z 11 (1 server) na 99 (9 serverov), z ktorých až polovica je určená pre čitateľov. Rozšírením Centrálnej študovne sa rapídne zlepšili aj podmienky na usporiadanie rôznych podujatí (vernissáží, koncertov, knižných a umeleckých výstav, prezentácií a pod.), ktorých teraz v spolupráci s ostatnými súčasťami univerzity organizujeme vyše 50 ročne, čo je desaťnásobne viac ako v roku 1997. Spolu s novými priestormi prišla aj vyššia kvalita poskytovania knižnično-informačných služieb, ktorá bola podporená aj implementáciou infromatických projektov, ktoré sú aktuálne dodnes. Vymenujme aspoň najdôležitejšie z nich:

- Projekt KoLIN - implementácia knižnično-informačného systému ALEPH.
- Projekt PULIBnet - vybudovanie autonómnej počítačovej siete s vlastným webovým sídlom PULIB.SK. Projekt registrácie evidencie publikačnej činnosti PU - ProfLib.
- Projekt elektronického publikovania na PU - ELDOC.
- Projekt registrácie elektronických záverečných prác - DaWinici.

Doterajšie vedenia Prešovskej univerzity v Prešove, ale aj vedenia jednotlivých fakúlt pochopili, že bez kvalitnej knižnice nemôže byť ani kvalitná univerzita. Preto sa v duchu hesla „*knižnica je srdcom univerzity*“ snažili a snažia, v rámci svojich možností, podporovať jej rozvoj, za čo im patrí naše uznanie a vďaka. Dovoľme si preto tvrdiť, že obdobie od vzniku Prešovskej univerzity v Prešove patrí k tým najsvetlejšim etapám v histórii knižnice. Okrem rôznych ocenení našej práce, tak zo strany čitateľov, predstaviteľov univerzity a jej súčastí, ako aj z prostredia mimo PU (Akreditačná komisia, EUA, Slovenská národná knižnica...) to dokazujú aj kvantitatívne ukazovatele, dosiahnuté v uplynulých 15-tich rokoch:

- požičali sme 3 398 408 knižničných jednotiek, z toho 933 385 absenčne a 2 467 875 prezenčne
- získali a spracovali sme do knižného fondu 75 544 knižničných jednotiek
- spracovali sme takmer 39 000 publikačných jednotiek a 24 000 ohlasov na ne
- realizovali sme 316 podujatí

Za všetkými číslami, ktoré sú uvedené na tomto mieste, však stoja ľudia, bez ktorých by knižnica bola len prázdny, bezduchý miestom. Im patrí vďaka a uznanie za prácu, ktorú v prospech knižnice a najmä jej čitateľov odvedli, resp. dennodenne odvádzajú. Za 15 rokov ich v knižnici pracovalo 59, niektorí len pár týždňov či mesiacov, iní pár rokov, no 11 z nás pracuje v knižnici nepretržite, od vzniku univerzity, až dodnes: Ľudmila Baranová, Mgr. Mária Blaščáková, Ing. Peter Haľko, Mgr. Martina Haľková, Mária Ivanková, Mgr. Dana Kojnoková, Bc. Erika Koššalová, Mgr. Eva Maľufková, Irena Polčová, Mgr. Lenka Rybárová a Anna Šutáková. Univerzitná knižnica PU v Prešove má bezpochyby bohatú históriu, veď svoje služby poskytuje prešovskej akademickej obci už šesť desaťročí, no stále je vitálna a plná síl, odhodlaná prijať ďalšie výzvy, ktoré na ňu čakajú a poskytnúť čo najkvalitnejšie knižnično-informačné služby.

Ing. Peter Haľko, riaditeľ UK PU

Foto: archív UK PU

František Švantner na Univerzite Complutence v Madride

Delegácia slovenských spisovateľov a literárnych vedcov sa 8. – 10. novembra zúčastnila v Madride na Katedre slavistiky na Filologickej fakulte Univerzity Complutence na XI. ročníku medzinárodnej konferencie Jazyk a kultúra Slovenska. Tento ročník bol venovaný 100. výročiu narodenia slovenského prozaika Františka Švantnera (1912 – 1950). Prešovskú univerzitu v Prešove (PU) reprezentovala na konferencii prof. PhDr. Anna Valcerová, CSc., ktorá vystúpila s úvodným referátom Novely Františka Švantnera. S ďalšími referátmi vystúpili PhDr. Jana Kuzmíková, CSc., Ústav slovenskej literatúry SAV Bratislava, doc. PhDr. Igor Hochel, PhD. FF UKF, Nitra, PhDr. Milan Richter, prekladateľ a vydavateľ vo vydavateľstve Milanium, bývalý veľvyslanec SR, prof. PhDr. Ján Zambor, CSc., FF UK, Bratislava, Dr. Alejandro Hermida de Blas, Facultad de Filologia UCM, Madrid a Dr. Valeria Kovachova Rivera de Rosales, Facultad de Filologia UCM, Madrid.

Na konferencii sa zúčastnili vyučujúci, doktorandi a študenti slovistiky na Filologickej fakulte madridskej univerzity Complutence. Konferenciu otvoril dekan Filologickej fakulty Ilmo. Sr. D. Dámaso López García, jeho Excelencia pán Sr. D. Ján Škoda, veľvyslanec SR v Španielsku Ilmo. Sr. D. Fernando Presa González. Členkou organizačného výboru bola aj Dr. Valeria Kovachova Rivera de Rosales, vyučujúca slovenčiny na oddelení slovenčiny Katedry slavistiky UCM. Dr. Kováčová je majiteľkou vydavateľstva, ktoré vydáva preklady slovenskej literatúry do španielčiny.

I. Hochel s A. Valcerovou a J. Zamborom a S. Alvaradom v Madride

Prezentácia týchto prekladov bola 10. novembra na Veľvyslanectve SR v Madride, na ktorej sa zúčastnili Slováci žijúci v Madride i v Španielsku. Dr. Kováčová prezentovala svoje najnovšie preklady slovenských ľudových rozprávok s ilustráciami L. Fullu a román Rudolfa Šlobodu Uršula. Prezentácia sa stretla s veľkým ohlasom slovenskej komunity v Madride a je pravdepodobné, že ďalším titulom, ktorý vydavateľstvo pripraví v preklade do španielčiny, budú novely Františka Švantnera. Pri príležitosti týchto významných akcií hovorila prof. Valcerová s veľvyslancom SR v Španielsku, jeho Excelenciou Jánom Škodom, o problémoch s garanciami magisterského štúdia na Katedre španielčiny Inštitútu romanistiky na FF PU v Prešove. Pán veľvyslanec prisľúbil pomoc v spolupráci s veľvyslanectvom Španielskej republiky na Slovensku pri zaisťovaní potrebného garanta.

prof. PhDr. Anna Valcerová, CSc.
Foto: archív FF PU v Prešove

PRO EDUCO & PRO JOB 2012 Fórum vzdelávania, kreativity a inovácií

V priestoroch Spoločenského pavilónu v Košiciach, sa 20.-22.11.2012, pod záštitou Dušana Čaploviča, ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR, uskutočnilo podujatie s názvom PRO EDUCO & PRO JOB 2012. Tohtoročný, už šiesty ročník Fóra vzdelávania, kariéry, kreativity a inovácií sa niesol v duchu diferenciácie vysokého školstva podľa kvality a efektívnosti výsledkov vo vzdelávaní, vedeckom výskume a následne v jeho prepojení na spoločensko-hospodárske potreby. Vzhľadom k rastúcej návštevnosti veľtrhu a jeho atraktivite, tento rok narástol aj počet **vystavovateľov**, počnúc 32 strednými školami, cez 18 vysokých škôl a vzdelávacích inštitúcií /vrátane zahraničných/ a 12 zamestnávateľov spolu s personálnymi agentúrami, ktorí spolu s or-

ganizátormi podujatia pripravili pre návštevníkov pestrý sprievodný program.

Nezastupiteľné miesto na tomto podujatí má každoročne aj Prešovská univerzita (PU) v Prešove, ktorá širokou ponukou študijných programov na ôsmich fakultách, dáva možnosť získania vysokoškolského vzdelania mladým ľuďom v regióne, ale aj mimo neho.

„Aj napriek silnému konkurenčnému prostrediu, v rámci vysokého školstva na Slovensku, je veľký záujem zo strany uchádzačov o štúdium na Prešovskej univerzite v Prešove,“ skonštatovala Lukrécia Hatoková z UNIPOCENTRA PU, ktorá PU v Prešove na tomto podujatí reprezentovala.

Prešovská univerzita v Prešove si teda stále udržiava silné postavenie medzi ostatnými univerzitami a vysokými školami na Slovensku.

Mária Mihaliková
Foto: archív UNIPOCENTRA PU

Prešovský etnomuzikologický seminár 2012

Keď sa v októbri minulého roku na akademickej pôde Prešovskej univerzity v Prešove po prvýkrát uskutočnil *Prešovský etnomuzikologický seminár*, zameraný na aktuálne dianie v oblasti hudobného folklóru v regiónoch východného Slovenska, nik ešte netušil, akú odozvu to bude mať u odbornej verejnosti a širokej folkloristickej obce. Keď po jeho ukončení zástupcovia iniciátora a hlavného organizátora tohto podujatia Spolku hudobného folklóru pri SHÚ v Bratislave a ďalšieho spoluorganizátora - Katedry etnológie a etnomuzikológie FF UKF v Nitre navrhli, aby sa uvedená akcia znovu zopakovala na východe Slovenska, to už čosi znamenalo. V popredí dominovala kvalita a nápaditosť, ktorú pri organizovaní tohto celoslovensky zameraného podujatia preukázala Katedra hudby Inštitútu hudobného a výtvarného umenia Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Jej študijný program je zameraný na edukáciu poslucháčov učiteľského smeru Hudobné umenie v kombinácii akademických predmetov, medzi ktorými však figurujú i teoreticko-praktické disciplíny, veľmi úzko naväzujúce na reálnu folklórno-umeleckú prax.

Tak sa teda, 23. a 24. novembra 2012, uskutočnil *Prešovský etnomuzikologický seminár 2012*, ktorého odborným garantom bol PaedDr. Jozef Hrušovský, PhD., hudobný pedagóg Katedry hudby IHVU FF PU a tím jeho kolegov – PaedDr. Jana Hudáková, PhD. a Mgr. Stanislav Baláž, PhD. V rámci inovácie seminára sa organizácia tohto podujatia presunula do známej folkloristickej obce Raslavice (okr. Bf), ktorej starosta Ing. Anton Lamanec taktiež bez mihnutia oka ponúkol pomoc a spoluprácu pri jeho príprave. Priestory a servis k realizácii seminára poskytla folklórna skupina Raslavičan, s jej obetavým vedúcim Antonom Konturom, vo veľmi príjemnom prostredí svojho klubu v Kultúrnom dome v Raslaviciach. Ďalšou osobnosťou, ktorá sa veľmi zaujímala o toto nezvyčajné etnomuzikologické podujatie, bol Ing. Vlado Urban, šéf známeho folklórneho súboru Železiar z Košíc, z ktorého iniciatívy sa druhý deň rokovania seminára presunul do Košíc a chronologicky sa napojil do ďalšieho významného podujatia pre milovníkov folklóru – Košických folklórnych dní 2012 a tam prebehlo rokovanie a rozprava o folklorizme.

Cieľom Prešovského etnomuzikologického seminára 2012 bolo kontaktovať etnomuzikológov, interpretov i ďalších záujemcov o hudobný folklór a podať im relevantné a aktuálne informácie o dianí v oblasti výskumu tradičnej kultúry, dokumentácie ľudových piesní a hudby a ďalších aktivitách folkloristov, napomáhajúcim udržiavať priamy kontakt so súčasným ľudovým umením. Zámerom podujatia bolo tematicky nadviazať na predchádzajúce ročníky

realizovaných seminárov a prezentovať problematiku hudobného folklóru v oblasti viacerých odborných tém ako sú napr. výskum, dokumentácia, edícia ľudových piesní a hudby a iné hudobnofolklórne aktivity v regiónoch východného Slovenska, zamerané na aktuálne dianie v uvedenej

oblasti, spojené s vydávaním piesňových zbierok, prezentáciou ľudových piesní a hudby v súčasnosti, na hudobných multimediálnych nosičoch, internete, hudobno-folklórne aktivity v školskom prostredí i záujmovo-umeleckej činnosti v regiónoch, najmä východného Slovenska.

Neopomenuteľnou súčasťou seminára bol i komorný folklórny večer pre pozvaných hostí i ďalšiu verejnosť, na ktorom sa umelecky prezentovala folklórna skupina Raslavičan z Raslavič, jeho sólistka Slávka Konturová a Ľudová hudba Stana Baláža. Tento malý koncert bol spojený s diskusiou a rozpravou o folklorizme, jeho problematike a súčasnem stave.

Na seminári vystúpili známe i menej známe osobnosti – odborníci z oblasti etnológie a etnomuzikológie, hudobní pedagógovia i praktickí interpreti folklórnej hudby. Osobne bol prítomný i predseda Spolku hudobného folklóru pri Slovenskej hudobnej únii v Bratislave, známy etnomuzikológ PhDr. Ondrej Demo, CSc., ktorý sa na adresu Katedry hudby IHVU FF PU ako organizátora seminára vyjadroval iba v superlatívoch. Jednotlivé príspevky k hlavnej téme seminára mali síce obmedzený časový rozsah, no často sa diskusia k nim rozprúdila do takej miery, že bolo nutné ju prerušiť, aby bol dodržaný časový harmonogram priebehu seminára.

Tohtoročný Prešovský etnomuzikologický seminár 2012 naplnil a skutočne prekročil očakávané ciele a bol jednou z veľmi vydarených akcií folkloristov z Katedry hudby IHVU FF PU pri sledovaní spoločného cieľa etnomuzikológov Slovenska – aktívne sa podieľať na ochrane hodnôt našej tradičnej kultúry.

PaedDr. Jozef Hrušovský, PhD.

Foto: archív Katedry hudby IHVU FF PU v Prešove

Mikuláš prišiel na Prešovskú univerzitu v Prešove

Vyššie 130 detí z rodín zamestnancov PU v Prešove sa 6. decembra 2012 zabávalo s anjelom i čertom na mikulášskom večierku v univerzitnej jedálni. Maličkých privítal prvý prorektor PU v Prešove prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., a potom už začala zábava s Mikulášom. Nechýbalo ani sladké prekvapenie.

Mgr. Iveta Žarnovská, Foto: AV štúdio CCKV PU v Prešove

Týždeň vedy a techniky na IRUS FF PU

V rámci Týždňa vedy a techniky na PU zorganizoval Inštitút rusistiky, ukrajinistiky a slavistiky nasledujúce podujatia.

Reflexie slovanských lektorátov na FF PU sa uskutočnila 5. 11. 2012, v spolupráci s Centrom ukrajinistiky, v priestoroch Univerzitnej knižnice PU v Prešove. Podujatie sprevádzala výstava nových publikačných výstupov členov IRUS, na ktorej sa študenti oboznámili s konkrétnymi monografiami, vysokoškolskými učebnicami a konferenčnými zborníkmi svojich pedagógov.

Podujatie otvorila riaditeľka IRUS prof. PhDr. Mária Čižmárová, CSc., a prítomných oboznámila s históriou slovanských lektorátov na inštitúte. Súčasné lektoráty na IRUS v rodnom jazyku prezentovali: lektorka bulharského jazyka doc. Dobrina Georgieva Daskalová, CSc., lektorka poľského jazyka Dr. Maria Czempka Wewióra a ruský lektor doc. Andrej Jurjevič Kraev, CSc.

Nasledovala prezentácia publikačných výstupov členov IRUS, ktorú moderovala Mgr. Ivana Kupková, PhD. Prof. PhDr. Mária Čižmárová, CSc. predstavila akademickému publiku svoju *Slovensko-ukrajinskú konverzačnú príručku. Futbal. Turizmus.*, a v mene prof. L. Beleya, DrSc., predstavila 1. časť jeho vysokoškolskej učebnice *Kurs staroslovjanskoj movy a publikáciu Jurij Ševčok. Narys sučasnoji ukrajinskoji literaturnoji movy ta inši linhvistyčni studiji (1945 – 1953)*. Mgr. Jarmila Kredátusová, PhD., prezentovala konferenčný zborník *Slovensko-ukrajinské vzťahy v oblasti jazyka, literatúry a kultúry* venovaný nedožitým deväťdesiatinám jazykovedca Vasiľa Lattu. PhDr. Ľubomíra Millá, PhD., predstavila monografiu *Zoologická lexika v nárečiach Ukrajincov-Rusínov východného Slovenska*. Lingvokul-

turologický smer výskumu prezentoval PhDr. Ľubomír Guzi. PhD., svojou monografiou *Lingvokulturologičeskij analiz ruskogo istoričeskogo narrativa (na materiale publicističeskich, literaturnych i dokumentalističeskich žanrov)*. Predstavil tiež konferenčný zborník *Reflexia precedenčnych jednotiek v jazyku*. Prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD., vystúpil s rukopisom práce v ruskom jazyku *Prešov i jeho okrestnosti. Putevoditeľ*, ktorý bol vytvorený realizáciou projektu Centra excelentnosti FF PU. Doc. PhDr. Peter Káša, CSc., predstavil svoju publikáciu *Medzi textami a kultúrami*, v rámci ktorej sa zamerával na slovenskú literatúru prvej polovice 19. storočia v stredoeurópskom kontexte. Prezentoval tiež vysokoškolskú učebnicu *Komparatívne čítanie slovenskej literatúry 19. storočia: stredoeurópske súvislosti*, ktorú vydal so spoluautormi Mgr. Ivanou Džundovou (Slivkovou), PhD. a Mgr. Marekom Mitkom PhD. Poukázal na význam nového atraktívneho bakalárskeho študijného programu Stredoeurópske štúdiá na Katedre slavistiky IRUS. Ďalšie práce prezentovali tvoriví členovia IRUS: Mgr. Marta Vojteková, PhD., predstavila vysokoškolskú učebnicu *Slovenčina a poľština. Synchrónne porovnanie s cvičeniami* vydanú v spoluautorstve s doc. PhDr. Miroslavou Sokolovou, CSc., dr. W. Mirosławskou a Mgr. M. Kyseľovou. Mgr. Martin Blaho, PhD. prezentoval internetový časopis Lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra excelentnosti pri FF PU *Jazyk a kultúra* a publikovaný zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie na pôde Lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra excelentnosti pri FF PU v Prešove *Jazyk – médiá – text*.

Na záver profesorka M. Čižmárová poďakovala organizátorom podujatia, vedeckým pracovníckam Centra ukrajinistiky a zúčastneným členom IRUS. Lektorom a hosťom podujatia vedenie inštitútu odovzdalo reklamno-prezentačné darčeky.

Exkurziu do SNM – Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku zorganizovalo Centrum ukrajinistiky. Zúčastnili sa na nej študenti, doktorandi a učelia. Exkurzia sa začala návštevou SNM – Múzea ukrajinskej kultúry vo Svidníku, ktoré zastáva rolu najstaršieho a jedného z najvýznamnejších etnicky profilovaných múzeí v SR. Obohacuje nielen miestnu kultúru, ale aj celkový profil múzejníctva na Slovensku. Účastníkov exkurzie sprevádzala pracovníčka múzea D. Macková, ktorá bohatým výkladom v ukrajinskom jazyku oboznámila študentov s jednotlivými expozíciami múzea, predstavila vedecky spracované a sprístupnené múzejné zbierky, dokladujúce vývin materiálnej a duchovnej kultúry Rusínov-Ukrajincov v Slovenskej republike. Študentov na exkurzii zaujalo druhé oddelenie múzea *Človek a príroda*, prezentované charakteristikou prírodno-klimatických podmienok z aspektu ich vplyvu na formovanie spôsobu života ľudí a štvrté oddelenie *Tradičná ľudová kultúra*, zobrazená ústrednými formami zamestnania, remeslami, odevom a prejavmi ľudového umenia, krojmi.

Z múzea ukrajinskej kultúry sa účastníci exkurzie presunuli do umelecko-historickej expozície *Galérie Dezidera Millyho vo Svidníku*, ktorá tvorí jednu z troch stálych

expozícií SNM. Pracovníčka galérie K. Vasylenková prezentovala návštevníkom výklad v ukrajinskom jazyku. Umelecká pozostalosť výtvarníka je situovaná do deviatich miestností galérie, dokumentuje dejiny ukrajinského výtvarného umenia na Slovensku od 15. storočia po súčasnosť. Študentov zaujalo ikonopisné umenie 15. – 18. storočia po dnešnú dobu, biblické motívy prezentované na obrazoch, svetské umenie 20. storočia a expozičné priestory venované maliarskej tvorbe výtvarníka. Študentky pozorovali hru farieb na obrazoch, charakteristickú pre monumentálne zobrazenia krajiny v umeleckej tvorbe Dezidera Millyho zo 60. a 70. rokov minulého storočia.

Exkurzia bola zakončená návštevou *dukelského bojiska a pamätníkov na Dukle*, ktoré predstavujú národné kultúrne pamiatky, venované historickým udalostiam odohrávajúcim sa počas 2. svetovej vojny v oblasti Duklianskeho priesmyku, zároveň zobrazujú pamiatku padlým vojakom.

V poradí tretia vedecká konferencia *Jazyk – média – text – preklad III.* prebiehala v priestoroch FF PU v Prešove 9. novembra 2012. Ústredným organizátorom konferencie sa stalo Lingvokulturologické a tlmočnicko-prekladateľské centrum excelentnosti pri FF PU.

Konferencia sa uskutočnila na základe podpory projektu Dovybavenie a rozšírenie lingvokulturologického a prekladateľsko-tlmočnického centra z Operačného programu Výskum a vývoj Európskeho fondu regionálneho rozvoja, ITMS kód projektu: 26220120044.

Program vedeckej konferencie bol diferencovaný do troch sekcií: lingvokulturologická a literárnovedná,

translatologická a masmediálna, jazyková.

Základnou ambíciou konferencie a riešiteľov projektov bolo oboznámiť jej účastníkov s vlastnou vedecko-výskumnou činnosťou a konfrontovať výsledky s odbornou verejnosťou.

Na konferencii sa zúčastnili nielen členovia personálnych matíc projektov, ale aj pozvaní hostia zo Slovenska a zo zahraničia (Česka, Ukrajiny a Poľska). Celkovo vystúpilo viac ako 40 účastníkov.

Odbornú záštitu nad podujatím mali vedúci jednotlivých vedeckých tematických sekcií centra excelentnosti: prof. PhDr. D. Slančová, CSc., prof. PhDr. J. Sipko, PhD., doc. PhDr. J. Rusnák, CSc., doc. PhDr. M. Bílá, PhD., doc. PhDr. J. Opalková, CSc., doc. Z. Malinová, CSc. Organizačne konferenciu zabezpečili: Mgr. M. Blaho, PhD., Mgr. M. Bočák, PhD., PhDr. E. Adamová, Mgr. M. Blahová Antlová, Mgr. L. Palko.

Plenárne zasadnutie otvoril úvodným príhovorom prof. PhDr. J. Sipko, PhD., ktorý pozdravil účastníkov konferencie. Prezentoval činnosť, pripravované aktivity a zabezpečenie centra excelentnosti najmodernejšou technikou pre synchronný preklad (kabínky a pult pre prekladateľov, slúchadlá a mikrofóny).

Rokovanie v sekciách viedli odborníci v daných oblastiach výskumu: prof. PhDr. J. Sipko, PhD., PhDr. L. Guzi, PhD. (lingvokulturologická a literárnovedná sekcia), doc. PhDr. J. Rusnák, CSc., doc. PhDr. M. Kášová, PhD., Mgr. M. Bočák, PhD. (translatologická a masmediálna sekcia) doc. PhDr. M. Bílá, PhD., prof. PhDr. D. Slančová, CSc., (jazyková sekcia).

Lingvokulturologickú a literárnovednú sekciu začal výstupom prof. PhDr. Jozef Sipko, PhD., ktorý poukázal na vlastné mená ako zásoby paródie v jazykovom obraze súčasnej slovenskej publicistiky.

Doktorandka externej formy štúdia IRUS, asistentka Katedry ukrajinského jazyka a literatúry skúmala humor zameraný na Černobyľskú katastrofu. Na základe svojho výskumu diferencovala vtipy do tematických celkov v závislosti od objektu komična vo vtype. PhDr. L. Guzi, PhD. predstavil z lingvokulturologického aspektu príspevok *“Slovo i delo gosudarevo”, ruská “naša vec” alebo “GB”*. Doc. PhDr. Milan Ferencík, PhD. prezentoval rolu a vplyv anglického jazyka na jazykovú kultúru Slovenska. Mgr. M. Jakubiková svoj príspevok zamerala na študentský slang v slovensko-ukrajinskom kontexte. Mgr. Ján Jambor, PhD. skúmal funkcie názvu umeleckého diela na príklade románu Agnes od Petra Stamma. Postavy skladateľov a hudobníkov Konkatedrály sv. Mikuláša v Prešove predstavila PaedDr. Slávka Kopčáková, PhD. a doc. PhDr. Eva Dušenková, PhD. uviedla umeleckú analýzu architektúry a ikonopisu spomínanej Konkatedrály. Nadia Hanudelová, CSc. a doc. Andrey Kraev, CSc. sa v príspevku zamerali na výskum antropomorfizmov a zoomorfizmov v názvoch častí hudobných nástrojov (husle a zvon) v ruskom, ukrajinskom, slovenskom, nemeckom a francúzskom jazyku.

Výstupom konferencie *Jazyk – média – text – preklad III.* sa stane publikácia konferenčného zborníka.

Mgr. Miriama Jakubiková
Foto: archív IRUS FF PU v Prešove

O prešovských aktivitách amerického profesora

Beamer-Schneider Professor in Ethics - **Jeremy David Bendik-Keymer** (Case Western Reserve University, Cleveland) prijal s radosťou pozvanie profesora V. Gluchmana na týždenný pracovný pobyt na Slovensku aj preto, že tu má svoje korene. Pracovný program mu prichystali členovia a doktorandi Katedry etiky a etickej výchovy IFaE FF PU. Čo všetko stihol profesor Bendik-Keymer?

Bol aktívnym prednášajúcim na medzinárodnej vedeckej konferencii, v rámci riešenia projektu APVV 0432-10, na tému: **Profesijná etika - minulosť a prítomnosť** (Grandhotel Bellevue, Horný Smokovec, 17. - 19. september 2012). Prítomným predniesol príspevok na tému *Public & Functional: Responsibility for Structural Injustice against the Atomization of „Professions“* a dotkol sa pohľadu na profesiu ako súkromnú, ale aj verejnú záležitosť v kontexte so zodpovednosťou a spravodlivosťou. Počas celej konferencie bol zaniieteným diskutujúcim, jeho slová a postrehy boli inšpiratívne pre slovenských i zahraničných (európskych - poľských, ukrajinských) účastníkov tohto vedeckého podujatia.

Ľudí, ktorých sa týkajú. Humanitné vedy sú orientované smerom k pravde a sú podľa autora akýmsi umením vytvárania priestoru pre ľudí a konštatuje, že cez humanitné vedy sme schopní obnovovať svet, v ktorom žijeme a dať životu, ktorý žijeme, zmysel. Zmysel humanitných vied tkvie aj v odstraňovaní „akademickej slepoty“ a abstraktného ekonomického motora, ktorý poháňa mnohých ľudí. Prednáška sa rovnako dotkla problémov ako napr. znižujúci sa počet študentov humanitných odborov, znižujúca sa administratívna

podpora a čoraz menej pracovných príležitostí pre absolventov doktorandských štúdií v humanitných odboroch a následnými možnými reakciami človeka na tieto nelichotivé konštatovania.

Poslednou pracovnou úlohou profesora J. D. Bendik-Keymera počas jeho pobytu v Prešove bola odborná prednáška (21. 9. 2012), pod záštitou Centra bioetiky UNESCO (UNESCO Chair in Bioethics), na tému *Bioethics on a massive scale: trophic level cascade risks and future generation*. Prednášajúci poukázal na to, že bioetika má svoje korene u ekologického filozofa Alda Leopolda. Práve preto profesor uvažoval o tom, že by sa bioetika mala vnímať ako forma ekologickej etiky, pričom upozorňoval na kaskádový kolaps v rámci životného prostredia, ku ktorému smeruje súčasné zaobchádzanie so Zemou. Tento prístup sa má uplatňovať aj na neživé formy života, nielen na človeka. Profesor Bendik-Keymer zdôrazňoval potrebu myslieť na budúce generácie, ktoré budú v dôsledku súčasného postoja človeka trpieť najviac, alebo naopak nebudú mať šancu žiť vôbec. V tomto kontexte sa potom dá hovoriť o nezodpovednosti zo strany súčasníkov, ktorí si často neuvedomujú, aká je vzácna hodnota života vôbec, v jeho najširšom ponímaní. V rámci prednášky bol akcentovaný význam životného prostredia pre náš život.

Ďalšia jeho pracovná aktivita prebehla 20. 9. 2012, už na pôde Inštitútu filozofie a etiky, kde sa uskutočnila prvá zo série plánovaných prednášok pre doktorandov so súborným názvom *Moja cesta k vede. Moja vedecká metóda*. Tento voľný cyklus prednášok sa rozhodlo

iniciováť vedenie FF PU v Prešove, a to najmä kvôli dôležitosti interdisciplinárnych inšpirácií a kooperácie vo vedeckom bádani. V rámci tohto cyklu na pôde fakulty vystúpia poprední vedci zo Slovenska, ako aj zo zahraničia, s prednáškami, v ktorých priblížia svoju vedeckú orientáciu, metodológiu, hľadanie vedeckej pravdy a iné aspekty vedeckej práce.

Teda prvou prednáškou, v rámci tohto cyklu, bolo vystúpenie J.D. Bendik-Keymera, venované problému transdisciplinarít, najmä z hľadiska postavenia humanitných vied a ich úlohy v živote človeka a v spoločnosti ako takej. Prednáška na tému: *Between contradictions of themselves and the many-purposed world: how humanities communities make space for people* spočívala v základnej téze, ktorou bola diferenciácia antropologicky a humanitne založených štúdií a disciplín. Zatiaľ čo antropologicky orientované disciplíny študujú človeka objektívne, akoby „zvonku“ a bez akéhokoľvek vzťahu ku správaniu sa jednotlivca, ktorý sa nimi zaoberá, humanitné vedy transformujú a menia

Mgr. Martina Gogová a Mgr. Lukáš Švaňa
Foto: archív Katedry etiky a etickej výchovy
Inštitút filozofie a etiky FF PU v Prešove

Immanuel Kant na PU v Prešove

Pri príležitosti osláv 15. výročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove (PU) bol na pôde univerzity založený nový filozofický časopis STUDIA PHILOSOPHICA KANTIANA, ktorý vznikol v rámci riešenia projektu Grantovej agentúry pre doktorandov a mladých vedec-ko-pedagogických pracovníkov PU (GaPU/ 1/17/ 2012). Časopis nadväzuje na už existujúcu tradíciu kantovských štúdií podporenú niekoľkoročnou intenzívnou zahraničnou spolupracou (napr. s Kant-Forschungstelle v Mainzi, univerzitnými pracoviskami v Erlangene, Trieri, Münsteri, Moskve, Katowiciach, Wroclawi, Šumene, Brne), troma úspešne realizovanými a jedným prebiehajúcim projektom VEGA na Katedre filozofie Inštitútu filozofie a etiky FF PU v Prešove, pod vedením prof. PhDr. Ľubomíra Belása, CSc. Popri systematickej vedec-ko-výskumnej práci, publikovaní monografií, vedeckých zborníkov a organizovaní medzinárodných vedeckých kantovských konferencií, predstavuje založenie tohto v strednej Európe unikátneho časopisu ďalšiu profesionálnu výzvu v štúdiu Kantovho filozofického odkazu na PU a prispieva k zviditeľneniu dlhodobej práce venovanej kantovským bádaniám na tomto pracovisku.

Časopis vychádza dvakrát ročne, do prvého čísla prispeli svojimi štúdiami dve nemecké autorky – M. Ruffing, U. Reitemeyer, domáci autori boli v rôznych rubrikách zastúpení F. Mihinom, Ľ. Belásom, S. Zákutnou, E. Zelizňakovou a P. Kyslanom. Druhé pripravované číslo obsahuje päť významných štúdií profesorov S. A. Nižnikova z Ruska, O. Sisákov, Ľ. Belása, F. Mihinu a Dr.h.c. T. Münza.

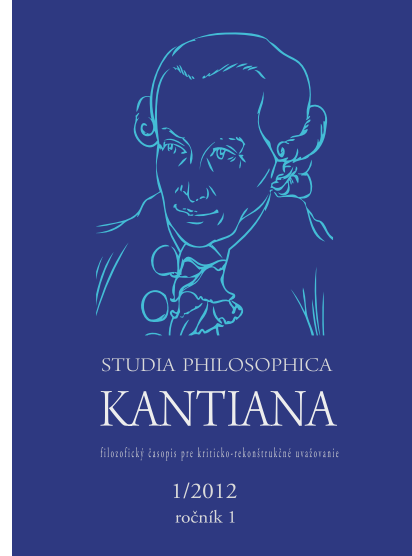
V súvislosti s výročím PU sa 4. – 5. mája 2012 konala na pôde univerzity už 9. kantovská medzinárodná vedecká konferencia. Výraznú časť príspevkov konferencie tvorili výstupy členov grantového tímu projektu VEGA č. 1/0261/12 *Filozofické dedičstvo Immanuela Kanta a súčasnosť IV. Philosophia et res publica*, ale významne sa zapojili aj špičkoví zahraniční odborníci.

Široký filozofický záber nemeckého mysliteľa a snaha o *nové čítanie Kanta* tvoria východiská pre dlhoročné pravidelné organizovanie medzinárodných vedeckých konferencií. Aj vďaka týmto konferenciám sa Prešov stal neprehliadnuteľným centrom kantovských bádání. Plenárnu časť a prvý deň konferencie otvoril vedúci grantového projektu a dlhoročný organizátor kantovských konferencií prof. PhDr. Ľubomír Belás, CSc. V úvodných slovách privítal vzácných hostí zo zahraničia a aj domácich vystupujúcich a študentov, ocenil odbornú spoluprácu a vyslovil nádej k plodným výsledkom konferencie.

Na úvod vystúpila Ursula Reitemeyer, ktorá vymedzila vplyv a kľúčové inšpirácie Kantovej filozofie vo filozofickom výkone Kritickej teórie. S príspevkom venujúcim sa *veci verejnej* vystúpila Margit Ruffing a na pozadí *nového čítania Kanta* poukázala na potrebu revitalizácie Kantovej politickej filozofie a konfrontácie s dnešnou spoločenskou (verejnou) realitou. Poľské bádateľské prostredie reprezentoval Andrzej L. Zachariasz, ktorý v referáte *Kantov transcendentalizmus a kríza filozofie* podnetne konfrontoval Kantov odkaz s dnešnou komplikovanou disciplinárnou situáciou filozofie. Ruskými vystupujúcimi boli Sergej Anatolievich Nižnikov a Andrej Michajlovič Orechov.

Domácu, slovenskú sekciu reprezentovali Jana Sošková, Rudolf Dupkala, Ľubomír Belás, Eugen Andreanský, Marek Stachoň a Kristína Bosáková.

V rámci konferencie sa realizoval aj IV. doktorandský vedecký seminár pod vedením S. Zákutnej a s účasťou študentov FF PU v Prešove. Na seminári vystúpila Marta Dercová, Štefan Haško, Peter Kyslan, Ondrej Marchevský a Eva Zelizňaková. Tento vzácny priestor pre mladých bádateľov vyústil aj do plodnej dis-

kusie k nastoleným problémom a otázkam.

Výstupom projektu VEGA č. 1/0261/12 bol aj 9. kantovský vedecký zborník. Tento grantový projekt, ktorý má onedlho za sebou prvý rok intenzívneho bádania, nesie vo svojom názve tému *Philosophia et res publica*. Práve *vec verejná* sa stala kľúčovým termínom niektorých príspevkov a ukazuje sa, ako veľmi je dnes táto téma aktuálna, a že dnešné (nielen kvôli celosvetovej finančnej kríze) krízové časy potrebujú pre svoje problémy aj filozofické pomenovanie a *vec verejná* musí byť podrobená skúmaniu.

Štúdie autorov sú v zborníku rozdelené na dve časti. Prvú časť tvoria príspevky domácich autorov, v druhej časti sú uverejnené príspevky zahraničných autorov intenzívne a dlhodobo spolupracujúcich s grantovým tímom na kantovskom výskume. Témy príspevkov sa koncentrujú na rôzne oblasti, akcentuje sa *nové čítanie Kanta*, ale aj návraty ku Kantovi a autori sa v tejto súvislosti venujú otázkam spoločnosti, kultúry, práva, politiky, sociológie, axiológie, antropológie i estetiky.

Mgr. Sandra Zákutná, PhD.

Mgr. Peter Kyslan

Foto: Mgr. Peter Kyslan

Hostia na Katedre hudby

Hostami Katedry hudby Inštitútu hudobného a výtvarného umenia FF PU v Prešove boli 12. až 16. novembra 2012 speváčka a hlasová pedagogička *PhDr. Dagmar Zelenková, PhD. a klavirista MgA. Václav Krahulík, PhD.* z Katedry hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty Univerzity Jana Evangelistu Purkyně v Ústí nad Labem. Počas svojho päťdňového pobytu, v rámci programu *Erasmus*, obohacovali svojimi aktívnymi interpretačnými výkonmi i pedagogickými skúsenosťami našich študentov. Ich krátke pedagogické pôsobenie u nás vyvrcholilo interpretačným workshopom, na ktorom sa prezentovali naši speváci najzdatnejší študenti. Na začiatku workshopu nám naši hostia predviedli svoje interpretačné umenie. Na úvod odznela sopránová ária z oratória *Mesiáš G. F. Händla*. Václav Krahulík sa nám predstavil *Scherzom h moll F. Chopina*. Brilantný spevácky výkon podala Dagmar Zelenková v árii *Filiny* z opery *Mignon* od *A. Thomasa*. Vzhľadom na technickú náročnosť tejto árie, na koncertnom pódii ju môžeme počuť len veľmi zriedkavo. Václav Krahulík zaradil do programu aj svoje vlastné skladby – *Etudy in jazz*, ktorými ulahodil väčšine našich študentov a prezentoval sa tak nielen ako bravúrny interpret *F. Chopina*, ale aj ako jazzovo citiaci skladateľ – interpret. Komorný koncert našich hostí uzavrela viac ako symbolicky ária *Rusalky* z rovnomennej opery *A. Dvořáka*. Vhodne a zaujímavo zvolená dramaturgia koncertu nám dovolila nahliadnuť do širokého výrazovo-technického diapazónu oboch umelcov a odhalila nám tak ich vysoké interpretačné kvality. Vzhľadom na tento fakt ponúkame našim čitateľom ich stručné životopisy.

Dagmar Zelenková vyštudovala na PF UJEP v Ústí nad Labem odbor hudobná výchova – sólový spev (1994). Odvtedy pôsobí na Katedre hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty UJEP v Ústí nad Labem ako odborná asistentka pre odbor sólový spev a hlasová výchova. V roku 2003 absolvovala trojmesačný študijný pobyt na konzervatóriu v Bologni, kde sa venovala štúdiu spevu a taliančiny. Ako speváčka pôsobí koncertne doma – v Čechách i v zahraničí (Nemecko, Taliansko, Španielsko). Zameriava sa predovšetkým na interpretáciu belcantovej opery. *Václav Krahulík* – absolvent Akadémie muzických umení v Prahe je laureátom viacerých významných klavírných súťaží: *F. Chopina*, *B. Smetany* a *L. van Beethovena*. Na Univerzite J. E. Purkyně v Ústí nad Labem pôsobí od roku 1995. V. Krahulík sa venuje sólovej i komornej hre. Spolupracuje s mnohými významnými interpretmi (*J. Bárta*, *V. Kobrle ml.*, *J. Pelikán...*). Jeho koncertné aktivity ho zaviedli do mnohých európskych miest i USA. Nahral dva CD nosiče s hudbou *F. Liszta*, hudbou svojich súčasníkov i svojimi autorskými skladbami.

PaedDr. Mgr. art. Polohová Marta, PhD.
Foto: archív KH IHaVU FF PU v Prešove

Vzdelávací seminár pre prekladateľov na Inštitúte germanistiky

Na pôde Inštitútu germanistiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (PU) sa 7. – 9. novembra 2012 konal už po druhý raz vzdelávací seminár pre vysokoškolských pedagógov a doktorandov, tentoraz na tému – rešeršné techniky pre prekladateľov. Seminár organizovala Nemecká akademická výmenná služba (DAAD), konkrétne lektorka pôsobiaca na Inštitúte germanistiky FF PU, *Meike van Hoorn, M. A.* Na seminári sa zúčastnili nielen pedagógovia a dok-

torandi z PU v Prešove, ale aj zástupcovia Univerzity Komenského v Bratislave, Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a Trnavskej univerzity v Trnave. Program seminára pozostával z prednášok a praktických cvičení, na ktorých sa aktívne podieľali nielen prednášajúci, ale aj samotní účastníci seminára. Vo štvrtok, 8. novembra 2012, viedol seminár *Mgr. Michal Dvorecký, PhD.* z Univerzity Konštantína Filozofa v Nitre a v troch blokoch sa postupne venoval témam: praktické cvičenia zamerané na prácu s paralelnými textami, návrhy cvičení na prácu s paralelnými textami a rešerš na internete. V piatok, 9. novembra 2012, sa účastníci seminára, pod vedením *PhDr. Marion Bujňákovéj, CSc.*, venovali témam: praktické cvičenia na prácu so slovníkmi, návrh a predstavenie konkrétnych cvičení na prácu so slovníkmi a pokyny pre autorov publikácií. Výsledky svojej práce na vzdelávacom seminári, teda návrhy cvičení na využívanie rešeršných techník a prácu so slovníkmi, budú môcť účastníci publikovať.

Mgr. Martin Surmánek
Meike van Hoorn, M. A.
Foto: archív Inštitútu germanistiky FF PU v Prešove

Kultúrny ataše na FF PU

Inštitút germanistiky Prešovskej univerzity v Prešove, 18. októbra 2012, navštívil kultúrny ataše Spolkovej republiky Nemecko, pán Roland Martin Westebbe. V rámci svojej návštevy, ktorú zorganizovala lektorka DAAD Meike van Hoorn M.A., pôsobiaca na IG, sa prihovril študentkám a študentom a poukázal na úzke historické, kultúrne a ekonomické prepojenie oboch krajín a na dôležitosť ovládania nemeckého jazyka na Slovensku, pričom zdôraznil jeho špecifickosť a význam pre prešovský región, kde sú zastúpené viaceré nemecké firmy. S dekanom FF PU v Prešove, prof. PhDr. Vasilom Gluchmanom, CSc., vyzdvihol potrebu úzkej spolupráce v oblasti rozvoja kultúrnych vzťahov, spoločných projektov, pedagogickej a vedeckej činnosti medzi nemeckými vzdelávacími inštitúciami a Inštitútom germanistiky Prešovskej univerzity v Prešove.

Meike van Hoorn

Foto: archív IG FF PU v Prešove

„Language, Literature and Culture in a Changing Transatlantic World II“

Inštitút anglistiky a amerikanistiky Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (PU) usporiadal 4. - 5. októbra 2012 v poradí druhú medzinárodnú konferenciu pod názvom „Language, Literature and Culture in a Changing Transatlantic World II“. Konferencia sa uskutočnila aj pri príležitosti 15. výročia založenia samostatnej PU v Prešove.

Prípravu podujatia mal na starosti organizačný výbor pedagógov: Mgr. Sandra Zákutná, PhD., PhDr. Klaudia Bednárová-Gibová, PhD., PhDr. Lukáš Kostovčík, PhD., PaedDr. Miloš Blahút, za pomoci doc. PaedDr. Aleny Kačmárovej, PhD., doc. PhDr. Milana Ferenčíka, PhD., Mgr. Evy Eddy, PhD., PaedDr. Magdalény Rázusovej, PhD. a Mgr. Michaely Sepešiovej.

V priestoroch novej auly Rektorátu PU v Prešove prítomných privítali a konferenciu slávnostne otvorili dekan Filozofickej fakulty PU prof. PhDr. Vasil Gluchman, CSc. a nový riaditeľ Inštitútu anglistiky a amerikanistiky doc. PhDr. Milan Ferenčík, PhD., M.A. Plenárne prednášky predniesli významní zahraniční hostia Prof. Nóra Séllei, PhD. z univerzity v Debrecene, Prof. Ludmila Urbanová, CSc. z Masarykovej univerzity v Brne, Dr. Mark Lencho z univerzity Wisconsin-Whitewater v USA, ako aj lektor anglického jazyka na IAA FF PU James Sutherland-Smith, M.A., básnik a prekladateľ. Celkovo na vedeckom podujatí odznelo viac ako šesťdesiat prednášok domácich (z IAA, aj

iných anglistických pracovísk, vrátane celého Slovenska) a zahraničných prezentujúcich z Poľska, Českej republiky, Maďarska a Ukrajiny. Prednášky prebiehali kvôli značnému

počtu prezentujúcich v piatich paralelných sekciách: lingvistika a translatológia (v dvoch sekciách), literatúra a kultúrne štúdiá, metodológia vyučovania jazyka a kolokvium pre doktorandov. Novým vedeckého podujatia predstavoval workshop o využívaní e-learningu pri výučbe anglistických disciplín, ktorý je súčasťou grantovej úlohy KEGA 006PU-4/2011 za príspevku doc. PhDr. Milana Ferenčíka, PhD., PhDr. Lukáša Kostovčíka, PhD. a doc. Zuzany Strakovej, PhD.

V rámci konferencie sa konal aj prvý ročník medzinárodného kolokvia mladých vedeckých pracovníkov, ktorý s pomocou Grantovej agentúry pre doktorandov a mladých vedecko-pedagogických pracovníkov PU organizovali PhDr. Lukáš Kostovčík, PhD. a Mgr. Sandra Zákutná, PhD. Na základe grantového projektu GaPU/1/26/2012 tak vznikla pre začínajúcich výskumníkov, v oblasti anglického jazyka a kultúry, možnosť prezentovať výsledky svojej práce a získať spätnú väzbu od skúsenejších kolegov, ale aj od svojich kolegov doktorandov.

Z prednáškových vystúpení sa v najbližšom čase pripravuje publikácia pod vedením doc. PaedDr. A. Kačmárovej, PhD., PhDr. Klaudie Bednárovej-Gibovej, PhD. a doc. PhDr. Milana Ferenčíka, PhD.

PhDr. Klaudia Bednárová-Gibová, PhD.

Foto: archív Inštitútu anglistiky a amerikanistiky FF PU v Prešove

Vedecký seminár Jazyk je zázračný organizmus... Metamorfózy jazyka a jazykovedy

Slovakistická zložka Inštitútu slovakistických, mediálnych a knižničných štúdií Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (PU) založila tradíciu vedecko-jubilejných stretnutí o jazyku a jazykovede (*Vidy jazyka a jazykovedy, Epištoly o jazyku a jazykovede*), ktoré sa konajú pri príležitosti (polo)okružných jubileí pracovníkov katedry a ktoré sú tematicky orientované najmä na vedeckú profiláciu jubilanta. Keďže toto slovakistické pracovisko patrí v súčasnosti medzi najsilnejšie (ak nie je priamo najsilnejším slovakistickým pracoviskom na Slovensku), majú tieto vedecké stretnutia tradične vysokú vedeckú úroveň. Nesporne sa do tohto radu pričlenil vedecký seminár venovaný životnému jubileu a zároveň jubilejnej 50-tke rokov strávených v slovenskej jazykovede -- profesora Ivora Ripku, emeritného profesora PU. Vedecký seminár sa pod názvom *Jazyk je zázračný organizmus... Metamorfózy jazyka a jazykovedy* konal 7. novembra 2012 na pôde

Filozofickej fakulty PU v rámci Dňa vedy a techniky na Slovensku a spoluorganizátorom bola Slovenská jazykovedná spoločnosť pri SAV. Pozvanie prijali významní predstavitelia slovenskej jazykovedy (stretli sa tu traja riaditelia Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV – dvaja bývalí a súčasný), ale potešila najmä mladí z liahne prešovského slovakistického pracoviska, ktorá fundovane predstavila výsledky svojej výskumnej práce a potvrdila veľký a silný potenciál aj mladých slovakistov na pracovisku. Priaznivé ohlasy účastníkov a povďak za to, že sa aj ľudsky na prešovskej slovakistike cítia zakaždým dobre, povzbudzuje k ďalším takýmto stretnutiam.

doc. PaedDr. M. Imrichová, PhD.

Foto: archív Inštitútu slovakistických, mediálnych a knižničných štúdií FF PU

Profesor Pavol Petrus, 85-ročný

Vzácne životné jubileum oslávil 3. 11. 2012 prvý dekan Filozofickej fakulty v Prešove, vtedy Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach, prof. PhDr. Pavol Petrus, DrSc.

Pavol Petrus sa narodil 3. 11. 1927 v Horných Strhároch na juhu stredného Slovenska. V rokoch 1942 - 1946 študoval na učiteľskej akadémii v Lučenci a v Banskej Bystrici, kde bol jedným z jeho učiteľov popredný literárny kritik Alexander Matuška. Láska k literatúre a knihám ho priviedla k štúdiu slovenského jazyka a literatúry na Filozofickej fakulte vtedy Slovenskej univerzity v Bratislave, kde pôsobil ako pomocná vedecká sila u prof. Andreja Mráza, ktorý v ňom vzbudil dlhodobý záujem o obdobie slovenského realizmu. Najprv však učil na základných školách na strednom Slovensku, od roku 1952 bol asistentom prof. Mráza na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Roku 1955 prijal výhodnú ponuku z východného Slovenska a stal sa prvým dekanom a vedúcim katedry novozaloženej Filozofickej fakulty UPJŠ so sídlom v Prešove. Všetko svoje životné úsilie venoval konštituovaniu novej fakulty v neľahkých podmienkach východného Slovenska a budovaniu Katedry slovenského jazyka a literatúry. Mnohí neskorší jeho poslucháči v tomto odkaze pokračovali: prof. PhDr. Ján Sabol, DrSc., prof. PhDr. Stanislav Rakús, DrSc., prof. PhDr. Ján Zambor, CSc., prof. PhDr. Anna Valcerová, CSc., prof. PhDr. Ján Gbúr, CSc., prof. PhDr. Viera Žemberová, CSc., doc. PhDr. Felicitas Mauková, CSc. a mnohí ďalší vysokoškolskí a stredoškolskí učelia na východnom Slovensku. Učil profilové disciplíny slovenskej literatúry, obdobie realizmu a medzivojnovú literatúru. Dôraz kládol na vedecký výskum, na prácu s materiálom a na historické súvislosti slovenskej literatúry. Po počiatočnom záujme o výskum detskej literatúry sa prof. P. Petrus, DrSc. sústredil na výskum obdobia slovenského literárneho realizmu, medzivojnové obdobie a na niektoré osobnosti a diela slovenskej literatúry po roku 1945.

Vedúci katedry slovenského jazyka a literatúry vyžadoval od svojich spolupracovníkov serióznu prípravu a podporoval ich v dôkladnom získavaní vedeckých hodností na základe systematickej vedeckej práce. V centre jeho záujmu bolo dielo veľikánov období, ktoré učil a skúmal: L.

Nádaši-Jégé, S. H. Vajanský, P. O. Hviezdoslav, B. Slančíková-Timrava, J. Jesenský, F. Kráľ. Slovenský literárny život daného obdobia skúmal v širšom komparatívnom kontexte, najmä s českou a maďarskou literatúrou v dielach Slovenská literárna kritika koncom 19. storočia a inonárodné literatúry (1958) a K niektorým teoreticko-metodologickým problémom porovnávacieho skúmania literatúr (1965).

Editoval zborníky z konferencií, ktoré pod jeho vedením Katedra slovenského jazyka a literatúry FF PU organizovala. V centre jeho vedeckého záujmu bolo dielo Svetozára Hurbana, ktorému venoval celoživotný materiálový výskum. Vydal tri zväzky Korešpondencie S. H. Vajanského (1967, 1972, 1978) a dve knihy štúdií a dokumentov Svetozár Hurban Vajanský (obidve vyšli roku 1978). Je spoluautorom Dejín slovenskej literatúry (1960), Dejín slovenskej literatúry 2 (1965) a Antológie k dejinám slovenskej literatúry 2 (1966). Všetky diela slúžili ako základná literatúra pre štúdium dejín slovenskej literatúry 19. a 20. storočia. V posledných rokoch svojho pôsobenia na Filozofickej fakulte v Prešove sa zaslúžil o vydávanie súborného diela, spisov P. J. Šafárika, ktorého meno vtedajšia univerzita niesla. Zaslúžil sa aj o vytvorenie expozície a libreta pamätnej izby P. J. Šafárika v rodnej dedine svetového slavistu, v Kobeliarove na Gemeri. Bol dlhoročným predsedom odbočky Literárnovednej spoločnosti SAV v Prešove, organizoval mnohé prednášky a podujatia, venované popredným osobnostiam slovenskej literatúry, jubilantom.

Ďakujeme a blahoželáme k životnému jubileu.

prof. PhDr. Anna Valcerová, CSc.

Foto: archív FF PU v Prešove

Básnik, prekladateľ poézie a literárny vedec, Ján Zambor, 65 ročný

Slovenský básnik, prekladateľ ruskej, španielskej, ukrajinskej a českej poézie, literárny kritik a literárny vedec Ján Zambor je spätý vo viacerých ohľadoch

s východoslovenským regiónom. Významne prispel k jeho kultúrnemu povzneseniu. Narodil sa 9. 12. 1947 v Tušickej Novej Vsi, okres Michalovce. V rokoch 1962 – 1965 študoval na Strednej všeobecno-vzdelávacej škole v Michalovciach, rok pôsobil ako učiteľ na základnej škole v Nižnom Žipove. V rokoch 1966 – 1971 študoval na Filozofickej fakulte v Prešove, UPJŠ v Košiciach. K jeho učiteľom patrili profesori Albín Bagin, Imrich Vaško a Ján Sabol, s ktorými ho spájalo rovnaké chápanie života a literatúry. Spolužiakmi v skupine mu boli Anna Valcerová-Bacigálová a Marián Heveši, mali spoločné literárne záujmy a z nich vyplýva ich celoživotná literárna, prekladateľská a literárnovedná aktivita.

Po skončení vysokoškolského štúdia pracoval Ján Zambor ako redaktor Východoslovenského vydavateľstva v Košiciach, kde založil edíciu slovanských literatúr Lipa, v ktorej vyšli autori dovtedy u nás málo známi, no mimoriadne kvalitní (K. K. Baczyński, V. Stefanyk, B. I. Antonyč, antológia ruskej ľúbostnej lyriky...). Okolo vydavateľstva sa grupovala skupina vtedajších východoslovenských literátov (A. Bagin, S. Rakús, J. Rybák, A. Valcerová-Bacigálová, M. Heveši, J. Andričík a ďalší), ktorí budovali v tom čase východoslovenskú kultúru. Po odchode J. Zambora do košického rozhlasu (1976-1983) zapájal Zambor do literárnych aktivít všetkých relevantných autorov do rozhlasového vysielania. Podieľal sa v tom čase vo výraznej miere na formovaní východoslovenskej kultúry ako rovnocennej zložky slovenskej kultúry.

V rokoch 1973 – 1976 bol interným aspirantom na Katedre slovenského jazyka a literatúry FF PU v Prešove, prepojenie košického a prešovského literárneho a kultúrneho života bolo plynulé a organické, keďže viacerí jeho aktéri bývali v Košiciach a učili v Prešove, pravidelne sa schádzali a koordinovali literárne dianie na východnom Slovensku. Centrálnou osobnosťou bol v tomto kruhu významný literárny kritik a literárny vedec Albín Bagin, ktorý neskôr odišiel do Bratislavy na FF UK a po zákernej chorobe zomrel vo veku 41 rokov, pričom stihol vydať sedem kníh svojich kritik a štúdií, zásadných svedectiev o slovenskej literatúre šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov, ale aj iných období.

Roku 1983 odchádza Ján Zambor do Bratislavy, kde pracuje najprv v rokoch 1983-1988 ako vedecký pracovník v Ústave umeleckej kritiky a divadelnej dokumentácie, pričom neúnavne prekladá ruskú, ukrajinskú i českú poéziu. V rokoch 1988-1990 je šéfredaktorom časopisu pre mladú literatúru Dotyky, podieľa sa na presadzovaní hodnotnej domácej i prekladovej literatúry v slovenskom kultúrnom prostredí. V deväťdesiatych rokoch začína jeho vedecko-pedagogická aktivita na Katedre slovenského jazyka a literatúry, neskôr slovenskej litera-

túry a vedy na Univerzite Komenského v Bratislave, od roku 1997 je aj vedeckým pracovníkom v Ústave svetovej literatúry SAV v Bratislave. V rokoch 1986 – 1988 absolvuje postgraduálne štúdium španielčiny na FF UK, diapazón jeho prekladov sa postupne rozširuje o preklady španielskej poézie. Kontakty s východným Slovenskom nikdy neprerušil, chodí pravidelne prednášať na FF PU, absolvuje besedy v knižniciach a školách nášho regiónu, podieľa sa na posudzovaní vedeckých postupových prác a vydáva autorov z východoslovenského regiónu (F. Andraščík).

Básnická tvorba Jána Zambora dnes tvorí trvalú hodnotu súčasnej slovenskej literatúry. Jeho pocitový svet je prirodzene zakotvený v rodnom Zemplíne, najmä v prvých zbierkach Zelený večer (1977), Neodkladné (1980), Kôň na sídlisku (1983). Aj v ďalších zbierkach, v ktorých sa už vyrovnáva s novou realitou, sú návraty na rodný Zemplín a na východné Slovensko vždy novou inšpiráciou pre básnika, v zbierkach Plné dni (1988), Pod jedovatým stromom (1995), Soprán dažďových kvapiek (2000), ako aj výber z poézie Melancholický žrebec (2003) či súborné dielo Sťahovavé srdce (2007). Jeho poézia sa síce napája zo zdrojov zážitkov z rodného Zemplína, no postupne sa mení na originálnu, modernú lyriku, vyznávajúcu „nádheru zmesi“, symbol súčasného moderného sveta.

Jeho preklady V. Chlebnikova, P. Tyčynu, I. Franka, M. J. Lermontova, A. S. Puškina, B. Pasternaka, V. Briusova, V. Bloka, M. Cvetajevovej, A. Achmatovovej, G. Ajgiho, D. Pavlyčka, J. Seiferta, neskôr španielskych autorov sv. Jána z Kríža, V. Aleixandrea, M. Hernández, J. L. Borgesa, J. J. Padrona, F. G. Lorcu, až po posledný výber z ruskej poézie 19. a 20. storočia Kniha ruskej poézie (2011) patria k vrcholným výkonom v oblasti slovenského básnického prekladu.

Ján Zambor sa sústavne venuje kritike a teórii slovenskej a prekladovej literatúry. Knižne vyšla jeho kandidátska dizertačná práca Ivan Krasko a poézia českej moderny (1981), významné pre poznanie slovenskej a svetovej lyriky sú jeho eseje Báseň a ticho. O poézii slovenských, ruských a španielskych básnikov (1997) a monografie Preklad ako umenie (2000) a O poézii slovenských básnikov 20 storočia (2005). Jeho posledné literárnovedné dielo Tvarovanie básne, tvarovanie zmyslu (2010) je významným príspevkom k teórii metafory u nás, podložené analýzou metafory slovenských básnikov a prekladov básnikov inonárodných. Cenné sú v tejto práci aj zistenia o prekladateľskej metóde básnického textu. Ako editor vydal viacerých slovenských autorov, významné je jeho vydanie ľudových piesní zo Zemplína: Ľubojsc, bože, ľubojsc, jaka je presladka (1983). Básnik, prekladateľ a literárny vedec, Ján Zambor, pochádzajúci zo Zemplína, obohatil slovenskú literatúru v troch oblastiach jej života o nové hodnoty, koreniace v tradícii a rodnom kraji, aby sa vypracoval na modernú slovenskú kultúrnu osobnosť súčasnosti.

prof. PhDr. Anna Valcerová, CSc.
Foto: archív FF PU v Prešove

Martina Petříková: Medzitextový priestor prózy.

Interpretačné reflexie o prózach Jany Bodnárovej,

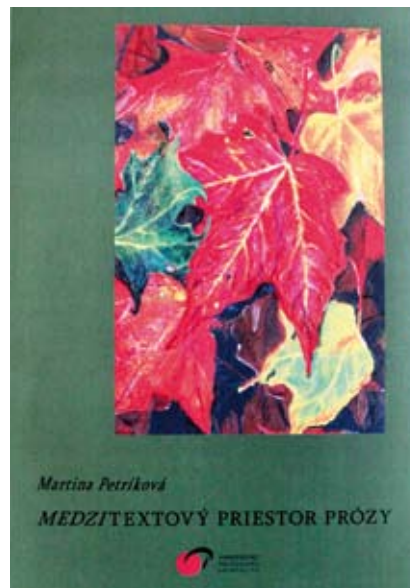
Agoty Kristofovej a Jána Hrušovského.

Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2011. 102 s.

Autorka monografie *Medzitextový priestor prózy* s podtitulom *Interpretačné reflexie o prózach Jany Bodnárovej, Agoty Kristofovej a Jána Hrušovského*, Martina Petříková, sa vo svojej knihe pohybuje po rozhraní literatúry, filozofie, psychológie, estetiky a etiky, aby identifikovala „literárno-filozofické, literárno-psychologické a literárno-(an)esteticko-etické súvzťažnosti“ medzi skúmanými umeleckými textami. Autorka má a nepochybne aj naplňa ambíciu – odkryť zmysel troch špecifických spôsobov literárneho „modelovania“ sveta „z medziliterárneho vývinového priestoru 20. storočia (postmoderné, neoexpressionistické ← existencialisticko-naturalistické ← expresionistické modelovanie skutočnosti)“. Publikácia, ktorá sa sústreďuje na problém subjektívnej krízy a krutosti v literárnom stvárnení Kristofovou, Bodnárovou a Hrušovským, pozostáva z troch ucelených súborov štúdií organizovaných na spôsob „pentológu o vnútrotextových a mimotextových súvislostiach“, ktoré sa rozkrývajú pred čitateľom vo väzbe na poznanie získané z „medzitextových“ priestorov, teda na poznanie o estetike, filozofii a poetike interpretovaných textov. Interpretačná sonda do románu *Veľký zošit* z pera Agoty Kristofovej, v ktorom sa na pozadí vojny odvíja život dvoch súrodencov žijúcich u starej mamy (v dedine prezývanej Bosorka), získava

v monografii aj podľa autorkiných slov centrálnu postavu práve kvôli mimetickému spôsobu transformácie mimoliterárnej skutočnosti na skutočnosť literárnu – v opozícii k antimimetickým postupom, ktoré sa uplatnili v Bodnárovej a Hrušovského prózach. Autorkin interpretačný záber smeruje aj k reflexii transformácie moderny na postmodernu, ktorej spätosť s kategóriou individuálnej vzbury sa zrkadlí predovšetkým na osi objekt – subjekt. Petříková teda vyčleňuje tri druhy posunov, realizujúcich sa v rámci troch literárnych tendencií v literárnom vývine prózy 20. storočia (expresionistická a postmoderná tendencia, existencialisticko-naturalistická prezentácia), taktiež nachádza súvislosti medzi psychologickou motiváciou postáv a samotnými literárnymi motívmi, hľadá možnosti etizácie a estetizácie života a identifikuje spôsoby transformácie mimoliterárneho na literárne.

Priestor, otvárajúci sa pre „stretnutie“ sa s prózou Jany Bodnárovej *Z denníkov ldy V.*, predpokladá „stret“ so záznamami zapísanými v denníkovej žánrovej forme, cez ktorú ženský subjekt hľadá svoju skutočnú identitu, znovu obnovuje svoju rozdrobenú integritu a zároveň reflektuje „necelistvú“ skutočnosť. V próze Jána Hrušovského *Muž s protézou* s podtitulom *Prípady poručíka Seeborna* možno sledovať postupné ubúda-

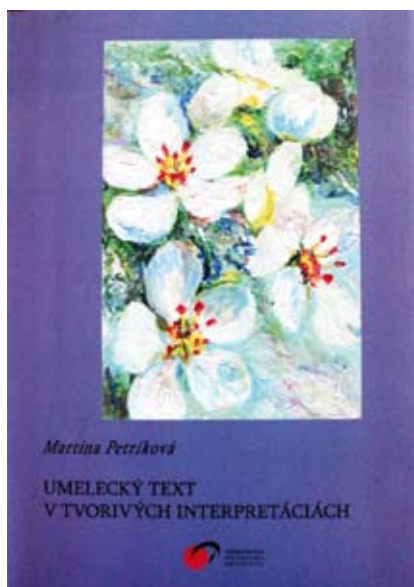

nie celistvosti vonkajšej reality pod tlakom vojny, ktoré iniciuje u muža „s protézou“, muža s vystupňovanou senzibilitou proces postupnej psychickej dezintegrácie. Monografia Martiny Petříkovej *Medzitextový priestor prózy* je textom, ktorý vznikol „načieraním“ do hĺbok umeleckých textov, odkrývaním ich kontextov, pretože tie zachovávali svoje stopy v myslení o literatúre, v uvažovaní autorky o literatúre a jej dosahoch na život. A tak, zdá sa, autorka nielenže „otvorila“ priestor svojho vnútorného bytia pre literatúru, ale začala nachádzať aj paralely medzi životom a literatúrou, pýtala sa a pýta sa na to, ako môže literatúra prekonať zlo vo svete, aby v čase zistila, že zlo nemožno pochopiť, že možno iba zápasíť o dobro vo človeku každodenným rozhodovaním sa preň...

Mgr. Naďa Čeklovská

Martina Petříková: Umelecký text v tvorivých interpretáciách.

Prešov: Vydavateľstvo Prešovskej univerzity, 2011. 168 s.

Možno vdýchnuť knihe dušu? Do knihy vpísať tvárnosť duše slovo po slove a oživiť v nej svoje sny?

Publikácia *Umelecký text v tvorivých interpretáciách* „z pera“ Martiny Petříkovej prináša na pole literárnej vedy osvieženie, keďže literárnovednú reflexiu umeleckých textov pre deti a mládež prepája s ich tvorivou interpretáciou v prostredí školy a knižnice. Autorka znovu oživuje

a prinavracia do didaktickej komunikácie tvorivosť, ktorá vyplynula z poznania, že dívajúc sa na svet našimi vnútornými očami objavíme v sebe tvorivé „dieťa“. Túto publikáciu totiž Martina Petříková venovala *dieťaťu v nás*, keďže verí, že „len“ ono *nemôže nikdy prestať snívvať a tvoriť lepší a krajší svet*. A práve v tomto farebnom a tvorivom, no predovšetkým literárnovednom „priestore“ predstavovanej knihy ponúka autorka symbolicky v pomyselných „troch“ krokoch do „sveta (umeleckého) textu“ náčrt skúmanej problematiky (teoretické východiská, tvorivá interpretácia umeleckého textu, k poetike generácie detského aspektu, literárnoteoretické problémy detskej literatúry), literárnovednú reflexiu problémov (komické a lyrické v literatúre pre deti, o synergii obrazu a textu v detskej literatúre, o symbióze estetiky a etiky v literatúre pre deti), ako aj návrhy na tvorivú interpretáciu umeleckého textu (o spolubytí s literatúrou pre deti). Autorka pritom putuje „svetom“ rozprávok, modlitieb a spoločenskej prózy, no nevyhýba sa ani skúmaniu vzťahu obrazu a slova, pričom toto spolubytie skúma nielen na osi verbálne – obrazové, konvenčné – symbolické, ale identifikuje aj čistú plochu v texte ako aktívny výtvar-

ný prvok, všima si typografickú úpravu ako vizuálnu časť knihy a predpokladá aj jej adekvátnu sémantickú hodnotu.

Tvorivosť a poetický naturel autorky sa odzrkadľuje už v podnázvoch kapitôľ: *Reflexie o rozprávkach, v ktorých sa pestuje radosť, Reflexie o modlitbách a rozprávkach, ktorými sa kreslí nádej, Reflexie o príbehoch, v ktorých sa hľadá nádej pre svet*.

Potenciálni čitatelia, študenti pedagogických a filozofických fakúlt, učitelia na primárnom stupni školského vzdelávania, či študenti odboru knižnično-informačné štúdiá, ale nielen tí, majú možnosť osvojiť si „postupy“ recepcie umeleckého textu v literárnovzdelávacom a literárnovýchovnom procese, to znamená pri práci s vybranými literárnymi dielami Jaroslavy Blažkovej, Dušana Duška, Ľubomíra Feldeka, Štefana Moravčíka, Stanislava Rakúsa, Milana Rúfusa, Márie Ďuričkovej, Erika Jakuba Grocha a Jany Bodnárovej. Kniha je teda venovaná okrem teoretických a metodologických východísk pri tvorivej interpretácii textov aj autorom generácie Mladej tvorby, pričom poznanie ich poetiky autorka dopĺňa aj o recepciu diel tých autorov, ktorí túto „generáciu“ svojou tvorbou dotvárali a v istých aspektoch aj presahovali. Máte naozaj radi farebný a tichý svet?

Svet tichý a predsa radostný, svet života, v ktorom sa plnohodnotne rozvíja každý ukrytý sen?

Martina Petříková v takýto svet verí, ba vie o ňom, a tak za erudovanými analyticko-interpretáčnymi prienikmi do tvorby vybraných autorov vložila aj návrhy na tvorivú interpretáciu umeleckých textov, ktoré navodzujú súhrn medzi textom a čitateľom, dospelým a dieťaťom (nielen v nás), medzi učiteľom a žiakom, lebo práve prostredníctvom našich tvorivých síl sa môžeme stať „aspoň na chvíľu hľadačom poznania a nie iba jeho pasívnym príjemcom“. „Zasiatím“ semienka tvorivosti autorka v čase vytvorila svet prvých snehových vločiek a darčiekov na modré pondelky (Jana Bodnárová – *Barborkino kino...*), obliekla príslovia, porekadlá a hádanky do nových šiat, revitalizovala postavu Janka Hraška i Jana Valašku (Ľubomír Feldek – *O škaredej princeznej...*), prezentovala premeny riekaniak (Milan Rúfus – *Detské kolo*), príhody Kuba, Kubka a Kubička (Milan Rúfus – *Kubkove príhody*). V knihe nájdeme aj „rozprávku, ktorá sa hrá“ (Jaroslava Blažková – *Minika a Pyžaminka...*), pričom po jej prečítaní si nakreslíme svoju „hru“ i sami. Stačí si len predstaviť, že sme „farbičkou, ktorá sa

vykreslila, baterkou, ktorá sa vysvietila, strúhadlom, ktoré dostrúhalo, kvetom, ktorý odkvitol“. No táto predstava nepôsobí skľučujúco, načrtnutý (textový) problém sa podľa návrhu autorky dá riešiť tvorivým spôsobom podľa „ponúknutého“ kľúča a my zisťujeme, že i malé príbehy môžu v našom živote symbolizovať „veľké veci“. Prostredníctvom knihy nadobudneme presvedčenie, že tematizovaním bežných životných situácií môžeme stvoriť svet fantastiky a neobmedzených možností, dočítame „rozprávku, ktorá si píska“ (Štefan Moravčík – *Ako klobúk stratil hlavu*), dešifrujeme „frazologizmy života“ v rozprávke (Stanislav Rakús – *Mačacia krajina*) alebo ju uložíme do vymalovaných jaslíčiek (Erik Jakub Groch – *Dievčatko so zápalkami...*). Potenciálni recipienti tak v nadväznosti na prečítané texty môžu vytvárať komiks, tvoriť „interpretáčnú mapu básne“ a adekvátne k problémom konkrétnych umeleckých textov využívať aj dramatické metódy (napríklad pantomímu, improvizáciu či slovné cvičenie), a to s dôrazom na uplatnenie stratégií kognitivizácie, emocionalizácie, motivácie, socializácie, axiologizácie a kreativizácie vo výchovnom a vzdelávacom procese. Knihu uzatvárajú ukáž-

ky z vybraných literárnych textov určených na tvorivú interpretáciu a súbor portrétov ich autorov.

V dnešnej dobe, keď sme svedkami znevažovania významu slova, sa stala zvláštna vec – zrodila sa kniha, v ktorej sa k slovu pristupuje s náležitou úctou, rovnako, ako sa s úctou pristupuje k potenciálnemu recipientovi, ktorý môže spolu s autorkou prekonať cestu od vysvetlenia, odkrytia zmyslu textu až k „ricoeurovskému“ porozumeniu a čo je ešte dôležitejšie, aj k sebaopoznaniu. Ide o cestu, na ktorej je človek zrkadlený tými, ktorí sa ani v „ťažkých“ časoch nesprieverili svojim snom, cestu, na ktorej vyriešené slovo rozkmitá myseľ a potom bude oscilovať v srdci...

Publikácia Martiny Petříkovej *Umelecký text v tvorivých interpretáciách* predstavuje dlho očakávaný a nesmierne potrebný text v recepčnom „priestore“ literatúry pre deti a mládež. Prinavracia do škôl i knižníc absentujúcu dávku tvorivosti, invencie, zážitkovosti, ukrýva v hĺbke svojich kapitol pohladenie pre každú dušu. Stačí len čítať a uveriť dieťaťu ukrytému v nás...

Mgr. Naďa Čeklovská

Akademický maliar Prokip Kolisnyk je absolventom Ukrajinskej akadémie umenia v Kyjeve. Pôsobí ako pedagóg na Katedre výtvarnej výchovy a umenia Filozofickej fakulty PU v Prešove. Tvorí predovšetkým v oblasti maľby, ale rovnako v kresbe, grafike, plastike. Výsledky týchto aktivít prezentoval takmer na 40. samostatných výstavách v rodnej Ukrajine, Rakúsku, Česku a v krajine jeho terajšieho pôsobiska – na Slovensku. Je iniciátorom a zároveň autorom a kurátorom projektu Múzea kultúry v rodnej Potašni, kde vznikla aj Galéria, ktorá nesie jeho meno. Tam umelec každoročne spoluorganizuje kultúrno-spoločenské podujatia – plenéry, výstavy, koncerty, vďaka čomu sa jeho rodná obec stala dôležitým strediskom výtvarnej kultúry Vinnyckej oblasti. Je Zaslúžilým umelcom Ukrajiny.

Prokip Kolisnyk – V krajine farieb (maľba)

Prokip Kolisnyk je v povedomí diváckej a výtvarníckej society vní-

maný predovšetkým ako maliar figurálnej a sakrálnej tvorby. Paralelne s figurálnymi témami sa však venuje i krajinomaľbe. V centrálnej študovni Univerzitnej knižnice PU v Prešove zverejnil výber z tejto tvorby pod názvom *V krajine farieb*. Spravidla vytvára tematické cykly, čo napovedá, že je naračným autorským

typom maliara. Nejde mu o prezentáciu témy krajiny ako sa konvenčne tento žáner chápe, teda v jej prírodnom výseku alebo v geografickom zmysle. Inšpiruje sa konkrétnou krajinou, ale nesnaží sa o prepis viditeľného. Hľadá jej podstatu, snaží sa preniknúť pod povrch a pochopiť i uchopiť jej farebný rytmus. A nielen to. Maliar programovo kóduje do znakov výtvarnej reči aj psychologicko-filozofické posolstvo krajinného motívu.

Na výstave prezentuje viacero cyklov: *Farby rodného kraja – Potašňa, Krajina farieb, Farby ďalekého mesta, Mozaika mesta* a v rámci jeho doteraj-

šej tvorby osobitý *RajDúha – paleta*, ktorého artefakty majú formu palety. Vymykajú sa teda z klasicky chápaného obrazu.

Kompozície krajín Prokipa Kolisnyka sú budované farbou ako jediným tvárnym prvkom. A vrozeným maliarskym pudom. Farba je nositeľkou výrazu a dynamiky. Ona vytvára dramatické dejisko, napätie, lyrickú drámu. Je podobenstvom umelcovho vnútra i rozvášneného sveta. Preto to naliehavé obrazové posolstvo prostredníctvom symbolov.

Z príhovoru doc. Michala Tokára, kurátora výstavy
Foto: archív UK PU v Prešove

V Centrálnej študovni Univerzitnej knižnice PU v Prešove sa 4. 12. 2012 konala vernisáž výstavy Prokipa Kolisnyka – *V krajine farieb (maľba)*. Výstava pripravil autor v spolupráci s Univerzitnou knižnicou a potrvá do konca februára 2013.

Globalizácia - náboženstvo - politika

„Globalizácia - náboženstvo - politika“ sú v súčasnosti často diskutované témy a bol to aj názov medzinárodnej vedeckej konferencie, ktorú pripravili 15. novembra 2012 na pôde Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove. Na úvod konferencie hlavný organizátor doc. Kamil Kardis priblížil ciele a problematiku konferencie, poukázal na skutočnosť, že v súčasnosti sa na jednej strane hovorí o náboženskom oživení, na druhej strane o de-inštitucionalizácii náboženstva. Globalizácia je teda výzvou pre tradičné náboženstvá a cirkvi. Dekan GTF PU v Prešove Mons. prof. Peter Šturák zdôraznil význam a aktuálnosť konania konferencie so zameraním na spomínané témy.

Doc. Kardis ako prvý z prednášajúcich vo svojom príspevku reflektoval skutočnosť novej religiozity a individualizácie náboženstva. Poukázal na vznik nových náboženských synkretických hnutí. Ako z jeho príspevku vyplynulo, človek je náboženskou bytosťou a náboženstvo zostáva centrálnym kultúrnym sociálnym fenoménom. Doc. Kardis analyzoval skutočnosť príznačnú pre súčasný život - konzumný prístup aj k náboženstvu.

Dr. Murat koncentroval svoju reflexiu na sakralizáciu politiky a interpretoval, kedy politika vďaka náboženstvu môže manipulovať s človekom.

Následne poukázal, že človek v súčasnosti si sám vytvára náboženstvo. Doc. Andrej Slodička sa venoval aktuálnej teologickej téme, ktorou je dialóg Katolíckej cirkvi s Bratstvom sv. Pia X., keď súčasne vyzdvihol kroky zbližovania zo strany Svätej Stolice. Na tomto mieste je potrebné spomenúť apoštolský list *Summorum pontificum* z roku 2007 a zrušenie exkomunikácií z roku 2009. Lefebvre pochádzal z rodiny, ktorá sa vyznačovala silným tradičným katolicizmom, ktorý túžil po obnove katolíckej monarchie vo Francúzsku. Pius X. neakceptoval oddelenie Cirkvi od štátu, a aj preto Lefebvre spojil svoje dielo so sv. Piom X.

Dr. Vansáč sa v príspevku zameriaval na solidaritu, ktorá ako sociálna láska je dôležitá v globalizovanom svete. Dr. Podhorecki reflektoval fenomén pokoja a pravdy v postmodernom a globalizovanom svete. Dr. Stojka poukazoval vo svojom referáte na príčiny duchovnej krízy súčasnej spoločnosti. Doc. Mária Kardis analyzovala procesy desocializácie, ktorá sa dotýka aj náboženskej oblasti v kontexte krízy postmodernej kultúry a je spojená so sekularizačným procesom. Prednášajúca medzi javy desocializácie zaradila stres, agresivitu, nedôveru, osamelosť, stratu identity, dezorientáciu. Účinnou pomocou proti týmto negatívnym ja-

vom má byť náboženstvo. Doc. Gabriel Paľa poukázal na význam mediálnej edukácie v globalizovanej spoločnosti. Dr. Martina Poláková sa zaoberala mediálnou kultúrou, ktorá napriek masovosti môže prinášať umelecky aj duchovne hodnotné obsahy, ktoré budú prinášať vzdelaní a po pravde pátrajúci žurnalisti i umelci. Mgr. Anna Krehlíková si všímala vzťah medzi spoločnosťou, náboženstvom a politikou. Dr. Kundračíková prezentovala New age ako alternatívnu spiritualitu a Dr. Lipták prezentoval fenomén náboženského fundamentalizmu.

Účastníci konferencie sa zhodli v názore, že hoci proces globalizácie nemožno zastaviť, náboženstvo, pozitívne duchovné hodnoty, ale aj konkrétne ponuka samotného kresťanstva, môžu byť orientáciou v chaose hľadania hodnôt a zmyslu života.

doc. PaedDr. ThDr. Andrej Slodička, PhD.
Foto: archív GTF PU v Prešove

Stredoveká arabská a židovská doktrína a jej vplyv na kultúru kresťanskej Európy

Na začiatku konferencie hlavný organizátor, Andrej Slodička, konštatoval, že štúdium religionistiky prispieva k tolerancii medzi ľuďmi, učí nás humanite, lebo hoci v kontexte medzináboženských vzťahov sa medzi náboženstvami a kultúrami v minulosti vyskytujú mnohé negatíva, predsa, poučení minulosťou chceme vzťahy medzi ľuďmi z aspektu mnohých kultúr, svetonázorov, ideí a náboženstiev budovať na základe bratstva, slobody, rovnosti a humanity. A takýto cieľ mala konferencia: poukázať na pozitíva a negatíva vzájomného pôsobenia medzi kresťanstvom, judaizmom a islamom a využiť intelektuálny potenciál stredoveku pre súčasnosť.

Po pozdravnom slove dekana GTF PU v Prešove, Mons. prof. ThDr. Petra Šturáka, PhD., János Molnár z Fakulty reformovanej teológie v Komárne vo svojom príspevku poukázal na významného arabského mysliteľa Alfarabia, ktorý žil v rokoch 870-953. Alfarabius bol nábožensky založeným človekom, ktorý bol otvorený pre mystiku. Hľadal súlad medzi filozofiou a náboženstvom, čo je aktuálne aj v našich časoch. Bol inšpiráciou pre Al-

berta Veľkého a Tomáša Akvinského. Mária Mičaninová z Filozofickej fakulty UPJŠ v Košiciach prezentovala život a dielo Šloma ben Gabirolu, ktorý bol najvýznamnejším židovským novoplatonikom. Vo svojich spisoch využíval negatívnu teológiu.

Andrej Slodička z Gréckokatolíckej teologickej fakulty v Prešove vo svojej prednáške o medzináboženskom dialógu medzi kresťanstvom, judaizmom a islamom v stredoveku poukázal na svetlý príklad budovania pozitívnych postojov, ktorým je Rajmundus Lullus († 1316), protagonista interkultúrneho dialógu, katalánsky filozof, na ktorého mala vplyv kabbala. V roku 1275 založil na Malorke kláštor, kde sa vyučovala arabčina, hebrejčina a diplomacia. Lullus formuluje svoje dialogické postupy na princípoch rovnocennosti, slobody a priateľstva, bez toho, aby pripustil relativizáciu niektorého náboženstva. Lullizmus mal vplyv na vytvorenie novovekých zásad medzináboženského dialógu a hermeneutiky kultúrnej inakosti. Rajmundus Lullus inšpiroval mnohých autorov: Mikuláš Kuzánsky, Bartolomé de las Casas, Lessing, Mirosław Murat z Vysokej školy Ko-

munikowania, Politologii i Stosunków Międzynarodowych z Varšavy reflektoval okrem iného prítomnosť Židov v Lubline, v Poľsku. Roman Kečka z Filozofickej fakulty UK v Bratislave prezentoval prenikanie arabského neoplatonizmu do kresťanského myslenia. Reflektoval kresťanský záujem o arabské myslenie. Stanisław Ciupka z Bielsko-Bialego v Poľsku poukazoval na intelektuálne stretnutie Majmonidesa a sv. Tomáša Akvinského. Marek Zeman z Filozofickej fakulty UK v Bratislave poukazoval na prínos križiackych výprav. Križiacke výpravy mali prispieť k rozvoju financií a v kontexte modlitby Európa bola obohatená o modlitbu križovej cesty. Cennou bola prezentácia Michala Dmitruka z Lublina, ktorý si všímaval vplyv islamu na kresťanskú sakrálnu architektúru v španielskych chrámoch. Výsledkom prezentácie jednotlivých tém bolo medzi iným konštatovanie, že k zachovaniu pokojného spolunažívania je dôležitý dialóg, ktorý je založený na rozumovej argumentácii.

doc. PaedDr. ThDr. Andrej Slodička, PhD.
Foto: Mgr. Andrea Čusová

Koncil a my. Druhý vatikánsky koncil a Gréckokatolícka cirkev na Slovensku

Prvým kolokviom na tému *Lumen Gentium* a Gréckokatolícka cirkev na Slovensku sa v stredu, 14. novembra, začal na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) realizovať projekt *Koncil a my. Druhý vatikánsky koncil a Gréckokatolícka cirkev na Slovensku*, ktorý je naplánovaný na celé obdobie 50. výročia Druhého vatikánskeho koncilu, teda na roky 2012 – 2015. Každý semester v tomto období sa uskutoční minimálne jedno kolokvium k jednotlivým dokumentom Druhého vatikánskeho koncilu (DVK) ako reflexia nad ich uplatňovaním v Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku.

Prvé kolokvium pritiahlo do fakultnej auly veľký počet poslucháčov, medzi ktorými bolo veľa kňazov z farností, ktorí si najprv vypočuli skúsenosti prešovského arcibiskupa a metropolitu Mons. Dr. h. c. ThDr. Jána Babjaka SJ, PhD., veľkého kancelára GTF PU, z 13. riadneho generálneho zhromaždenia Synody biskupov na tému *Nová evanjelizácia na odovzdávanie kresťanskej viery*, ktorá sa v októbri uskutočnila vo Vatikáne. Vladyka Ján, hlava Gréckokatolíckej metropolitnej cirkvi *sui iuris* na Slovensku, sa jej zúčastnil ako stály člen Synody biskupov, ktorej vznik a pôsobenie je konkrétnym ovcom DVK. Poslucháčom predstrel svoj príhovor, ktorý predniesol na synode, zoznámil ich s jej priebehom a niektorými zaujímavosťami. V diskusii odpovedal na mnohé otázky. Hovoril aj o impulzoch, ktorými chce po synode v tomto Roku viery a Roku sv. Cyrila a Metoda povzbudiť Boží ľud – duchovenstvo, rehoľníkov a veriacich laikov k novej evanjelizácii, ktorú musíme začínať od seba. Do knižnice k dispozícii pedagógom a študentom priniesol mnohé vzácne publikácie.

Následne sa slova ujal doc. ThDr. Marcel Moješ, PhD., hlavný riešiteľ projektu, ktorý auditóriu projekt bližšie predstavil. S prednáškou na tému kolokvia vystúpil ThDr. Štefan Paločko, PhD., odborný asistent dogma-

tickej teológie na GTF PU. Venoval sa ekleziológii *Lumen Gentium*. Výstižne vysvetlil 8. článok tejto dogmatickej konštitúcie DVK o Cirkvi, ktorá jasne, vychádzajúc už z predchádzajúceho učenia Magistéria Cirkvi proklamuje, že jediná Kristova cirkev

„jestvuje v Katolíckej cirkvi, ktorú spravuje Petrov nástupca a biskupi, ktorí sú v spoločenstve s ním, hoci aj mimo jej organizmu jestvujú mnohé proky posväcovania a pravdy, ktoré – ako dary vlastné Kristovej cirkvi – pobádajú do katolíckej jednoty.“ Prednáška vyvolala bohatú diskusiu, ktorej zďaleka nestačil čas vyhradený kolokviu. Riešiteľov projektu táto skutočnosť mohla iba potešiť. Zároveň ich privádza k myšlienke nájsť vhodnú príležitosť, ako by bolo možné v podobnej diskusii pokračovať.

Už toto prvé kolokvium dáva tušiť, že ide o veľmi zaujímavý projekt, ktorý môže byť Gréckokatolíckej metropolitnej cirkvi na Slovensku nápomocný aj v kontexte tak prepotrebnej novej evanjelizácie. Je v ňom veľmi úzko prepojená akademická pôda s každodenným životom a pôsobením miestnej cirkvi.

Mons. Jan Babjak na pôde GTF o synode vo Vatikáne

Mons. ThDr. Ľubomír Petrík, PhD.

Foto: archív GTF PU v Prešove

GTF PU ako spoluzakladajúci člen ESI v Ríme

Program Grundtvig je súčasťou európskeho grantového Programu celoživotného vzdelávania (Lifelong Learning Programme, LLP 2007-2013). Je zameraný na európsku spoluprácu v oblasti vzdelávania dospelých, na výukové a vzdelávacie potreby osôb vo všetkých formách vzdelávania dospelých, t.j. na osoby staršie ako 16 rokov, s výnimkou študentov denného štúdia na strednej a vysokej škole. Európska komisia poskytuje prostredníctvom programu GRUNDTVIG finančné prostriedky (granty) na mobilitu osôb, ktoré pôsobia v oblasti vzdelávania dospelých a na projektové aktivity inštitúciám, ktoré poskytujú alebo podporujú vzdelávanie dospelých.

Tento program podporil aj mobilitu a vzdelávanie ľudí, ktorí sa zaoberajú v súčasnosti problematikou mediácie a probácie. Inštitútmi, ktoré posúvajú sprava-

vodlivosť dopredu v zmysle zmierovania, komunikácie a mimosúdnych vyrovnaní a zmierovaní. Ide o problematiku aktuálnu a napriek tomu, že v každej krajine sú tieto inštitúty viac či menej využívané, cesta a snaha sú nastavené tak, aby zmier bol prvým krokom v problematike spravodlivosti a práva.

V rámci projektu Grundtvig bol iniciátorom riešenia a porovnávania problematiky mediácie v Európskych krajinách tím Českej republiky, predovšetkým ESI, čo je Evropský smírčí inštitut sídlia v Křtinách pod vedením Lenky Pavlovej. Do projektu prizvali tímy z Maďarska, Litvy, Talianska a Slovenska. Gréckokatolícka teologická fakulta PU v Prešove, je spoluzakladajúcim členom ESI, a tak tohto roku nemohla chýbať na medzi-

(pokračovanie na nasledujúcej strane)

národnej konferencii v Ríme, ktorá bola pokračovaním projektu a porovnávaním dosiahnutých výsledkov. Stretnutie partnerov v Ríme tohto roku sa uskutočnilo 8. – 10. októbra 2012 v priestoroch pobočky Európskeho parlamentu (Spazio Europa). Program pobytu v Ríme bol veľmi zaujímavý. V prvý deň, 8. 10. 2012, sa stretli odborníci, zaujímajúci sa o ADR (alternatívne riešenie sporov) na Rakúskej ambasáde. Popoludní bol brífing projektových partnerov, na ktorom vystúpili všetci členovia projektu a oboznámili sa so súčasným stavom a vývojom mediácie v jednotlivých krajinách. Zástupcovia Slovenska, vedení hlavným koordinátorom projektu doc. Gabrielom Paľom, PhD., prodekanom GTF PU v Prešove, v závere pozvali na konferenciu, ktorá bude 12. – 13. februára 2013. Vo večerných hodinách sa účastníci stretli pri okrúhlom stole, ktorého témou bola *“Spolupracujúca prax a mediálne siete v Európe: zostanú spojené alebo sa rozpadnú?”*. Počas nasledujúceho dňa, 9. 10. 2012, po prehliadke pamätihodností Rímskeho fóra, sa účastníci zišli na konferencii. V plenárnej časti vystúpili a ponúkli rôzne témy. Prehľad ADR v Taliansku sa venovala Maria Francesca Corradi, civilnej a komerčnej mediácii, rodinnej mediácii a právu spolupráce Cinzia Verucci, komplementárnej praxi vo východnej Európe pohľadom mediátora a právnikovia z Česka Lenka Pavlová a Eva Vaňková, vývoj a aplikáciu mediácie v Litve mapovali Inga Pošiūnaitė a Danguolė Boguševičienė. Výzvy na poli restoratívnej justície na Slovensku boli témou slovenského tímu v zastúpení Slávka Karkošková a Renáta Dolanská. Na záver s témou: Niekomu, pre niekoho alebo s niekým? Riešenie rodinných sporov prostredníctvom rodinných konferencií, vystúpila Borbala Fellegi z Maďarska. Diskusia po ukončení prednáškovej časti bola aktívna a podnetná. Dá sa povedať, že stretnutie prinieslo žiadané závery, ktorými bolo skvalitnenie a spropagovanie mediácie, nachádzanie možností riešenia konfliktov práve touto formou a porovnanie súčasného stavu tohto inštitútu v právnej praxi. Projektových partnerov čakajú ešte dve stretnutia v Prešove a v Budapešti. Po ukončení povinného programu sme samozrejme neobišli čaro malých rímskych uličiek, ponuky gastronómie, ale ani monumentov tohto večného mesta: Vatikán so svojou nádhrou baziliky či múzeí, stále dýchajúci Jánom Pavlom II., fontánu Di Trevi, kde cítiť Felliniho Sladký život, Pantheon, Španielske námestie, ktorého okolie lemujú najluxusnejšie módné značky a na známych schodoch sedí celý svet a mnoho malých zaujímavých zákutí,

Slovenský tím v Spazio Europa

Dr. Slávka Karkošková a Dr. Renáta Dolanská pri prednáške

Večer na známom Španielskom námestí

o ktorých sa často nepíše. Rím nemožno prejsť za štyri dni, ale nádych rímskej atmosféry sa nejaký čas udrží a vy cítite, že ste zažili skutočnú slobodu, voľnosť a kozmopolitnosť európskej metropoly.

ThLic. Martina Poláková, PhD.
Foto: archív GTF PU v Prešove

Medzinárodná vedecká konferencia *Ad fontes liturgicos III.* v Prešove

Na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove (GTF PU) sa 25. – 26. 10. 2012 konala medzinárodná vedecká konferencia s názvom *Ad fontes liturgicos III.*, venovaná liturgickému hnutiu ako dôsledku návratu k liturgickým prameňom. Spoluorganizátorom tejto konferencie bol Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie (UPJP2), kde sa v roku 2010 konala 1. konferencia *Ad fontes liturgicos*, a Ukrajinská katolícka univerzita v Ľvove (UKU), na ktorej sa o rok neskôr, v roku 2011, uskutočnila konferencia *Ad fontes liturgicos II.* Obidve inštitúcie sú partnerskými univerzitami GTF PU, v rámci medzinárodnej spolupráce.

Účastníkov konferencie privítal hlavný organizátor a vedecký garant konferencie, doc. Marcel Mojžeš. Slávnostný príhovor predniesol Mons. prof. Peter Štúr, dekan GTF, po ktorom sa k účastníkom konferencie prihovoriť prorektor PU doc. Peter Adamišin, ktorý poukázal na zaujímavú skutočnosť, že liturgická konferencia sa konala práve v čase misií v Prešove, ktoré trvali od 15. do 28. októbra 2012. V zastúpení veľkého kancelára GTF PU, Mons. Jána Babjaka SJ, prešovského arcibiskupa a metropolitu, ktorý bol v čase konferencie na Biskupskej synode o novej evanjelizácii na odovzdávanie kresťanskej viery v Ríme vo Vatikáne, predniesol príhovor protosynkel Michal Onderko ml.

Na konferencii odznelo 18 príspevkov od domácich i zahraničných odborníkov v oblasti liturgiky. Vedecký garant konferencie z Poľska, doc. Przemysław Nowakowski CM z Teologickej fakulty UPJP2 v Krakove, prezentoval priblíženie veriacich k prameňom liturgie ako hlavný cieľ poľského liturgického hnutia a jeho lídra o. Michala Kordela z Krakova. Doc. Erwin Mateja z Teologickej fakulty UO v Opolevo vo svojom príspevku poukázal na sliezske liturgické hnutie a jeho vplyv na návrat duchovenstva a veriacich k prameňom liturgie.

Ďalší vedecký garant konferencie, prof. Vojtech Boháč z GTF PU, vystúpil s príspevkom pod názvom „*Predchodca*“ KKC z roku 1745 z fondu GTF v Prešove. Vedecký garant konferencie z Ukrajiny, Dr. Michajlo Petrovič z UKU Ľvov, vo svojom príspevku prezentoval pramene liturgickej reformy mesjacoslova rímskych liturgických vydaní *Recensio Ruthena* (1942).

Vítaným účastníkom konferencie bol archidiakon Nyírán János z Nyíregyházy, ktorý informoval o konferencii o katechumenáte v byzantskej tradícii, konanej v Maďarsku. Na konferencii sa zúčastnil aj významný odborník v oblasti liturgiky v Poľsku, prof. Stefan Kopek z Krakova, ktorý sa aktívne zapájal do veľmi bohatých a zaujímavej diskusie v rámci konferencie. Účastníci konferencie mali možnosť navštíviť gréckokatolícke Pútnické centrum Baziliky minor v Ľutíne, kde ich privítal správca farnosti o. Jozef Novický. Po obhliadke pútnického areálu sa v Bazilike minor konala Svätá liturgia.

Konferencia sa realizovala s finančnou podporou Kongregácie pre východné cirkvi. Veľkým pozitívom bol vopred vydaný konferenčný zborník s príspevkami preloženými do slovenského jazyka. Organizátori konferencie sa dohodli zrealizovať medzinárodnú vedeckú konferenciu *Ad fontes liturgicos IV.* v roku 2013 v Krakove so zameraním na liturgickú reformu – návrat k prameňom.

ThDr. PaedDr. Monika Slodičková, PhD.
Foto: archív GTF PU v Prešove

Týždeň vedy a techniky na GTF PU v Prešove

Tohtoročný „Týždeň vedy a techniky“ bol naplnený zaujímavými podujatiami aj na Gréckokatolíckej teologickej fakulte PU v Prešove.

Katedra filozofie a religionistiky GTF PU v Prešove prispela k tomuto každoročnému podujatiu troma nezávislými aktivitami. Prvou bol preklad knihy prof. Karola Tarnowského „Boh v európskej fenomenológii“. Preklad knihy bol širokej verejnosti predstavený za prítomnosti autora počas medzinárodnej konferencie „Viera a myslenie“, ktorá sa konala 4. októbra 2012.

Samostatnou aktivitou bola interaktívna beseda s fotografom a cestovateľom Dionýzom Dugasom, konaná 5. novembra 2012. Vo svojom rozprávaní priblížil študentom podmienky, za ktorých vznikali jeho fotografie vo Svätej zemi, Ázii, Austrálii, Amerike, ale aj na Slovensku. Predstavil im aj prácu a jej výsledok v podobe publikácie „Duchovné Slovensko“, v ktorej sú jeho fotografie sakrálnych priestorov viacerých cirkevných denominácií na území Slovenska.

Vyvrcholením aktivít bolo medzinárodné vedecké kolokvium Disputationes Quodlibetales. Nieslo sa nielen v duchu personalistických inšpirácií vo filozofickom a náboženskom diskurze, ale aj v duchu osláv 15. vý-

ročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove. Disputationes Quodlibetales majú na akademickej pôde GTF rovnako dlhú históriu. Pred 15-timi rokmi ich zakladal v súčasnosti vedúci Katedry filozofie a religionistiky prof. Pavol Dancák.

Mgr. Andrea Čusová
Foto: archív GTF PU v Prešove

Excelentná veda v čare rozprávky Grand Hotelu Kempinski

Vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou „*Nové trendy výskumu v biologicko-ekologických disciplínach*“ sa pri príležitosti 15. výročia založenia Prešovskej univerzity (PU) v Prešove uskutočnila 8. až 10. 11. 2012 v Grand Hoteli Kempinski vo Vysokých Tatrách, pod záštitou rektora PU v Prešove prof. RNDr. René Matloviča, PhD. a dekanke Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove doc. PhDr. Nadeždy Krajčovej, PhD.

Cieľom konferencie bolo analyzovať aktuálne výzvy výskumu a vývoja v oblasti biologických a ekologických vied.

Z viacerých osobností vedy, ktoré poctili svojou prítomnosťou našu konferenciu, si dovoľujeme spomenúť prof. Dr. Ivana Lefkovitsa, PhD. a prof. Dr. Ilkay Erdogan Orhan, PhD. Prvý spomínaný je rodákom z Prešova, ktorý spolupracoval s dánskym vedcom Nielsom Jernehom, neskoršie nositeľom Nobelovej ceny za me-

Slávnostné otvorenie vedeckého podujatia prof. RNDr. Ivanom Bernasovským, DrSc. riaditeľom Centra excelentnosti.

dicínu. Ten si ho vybral na vybudovanie imunologického inštitútu v Bazileji vo Švajčiarsku. Mladú generáciu špičkovej vedy reprezentovala prof. Ilkay Erdogan Orhan, v súčasnosti dekanke Fakulty farmácie na Východnej Stredozemskej Univerzite v Gazimagose na Cypre. O nej môžeme prezradiť, že je nositeľkou Ceny mladej vedkyne z roku 2010 pre štyri regióny sveta (Ázia, Južná Amerika, Afrika a Arabských krajín).

Dôležitou skutočnosťou realizácie podujatia bola prezentácia vedeckých výsledkov Centra excelentnosti ekológie živočíchov a človeka PU od jeho vzniku v roku 2010 vo vybraných oblastiach molekulárnej biológie. Na druhej strane značná časť vedeckých informácií a poznatkov bola zameraná na prírodné látky, ich izoláciu lyofilizačnými technológiami, identifikáciu, kvantifikáciu a biologické testovanie.

Príležitosť dostali tiež mladí kolegovia a PhD. študenti, ktorí začínajú prekračovať hranice vedy, toho, čo je neobjavené a nespoznané. Ich príspevky potvrdili dostatočnú kvalitu, expertnosť a profesionalitu v pred-

metných oblastiach výskumu.

Podujatie bolo sprevádzané prezentáciou nielen práve vydaných monografií o rastlinách rodu *Echinacea* a prasličke roľnej, ale aj kozmetických prípravkov, fytoaditív, prístrojov a informácií o službách našich obchodných partnerov. Súčasťou programu bola odborná exkurzia do priestorov firmy Agrokarpaty, s.r.o. Plavnica špecializujúcej sa na výrobu bylinných čajov. S exkurziou súvisela aj návšteva historického Červeného kláštora nachádzajúceho sa v malebnom údolí Lipnického potoka pod majestátnym vrchom Tri Koruny. Tu pôsobil kamaldulský fráter Cyprián, vzdelaný stredoveký liečiteľ a botanik, pre jeho pokusy o liečenie, nazývaný aj lietajúci mních.

Mnohí pochybovali, či sa naše podujatie na Štrbskom Plese uskutoční. Áno, bolo tomu tak. Zúčastnilo sa na ňom 76 účastníkov z 9 krajín Európy (Rakúska, Švajčiarska, Turecka, Srbska, Nemecka, Talianska, Poľska, Ukrajiny a Českej republiky). Odznelo 7 prednášok v pléne, 34 v jednotlivých sekciách a prezentovalo sa 21 posterov. Za nemalú finančnú podporu je potrebné poďakovať 11 sponzorom a zdrojom získaným prostredníctvom projektu „Dobudovanie Centra excelentnosti ekológie živočíchov a človeka s dôrazom na skvalitnenie vedeckého výskumu - II. etapa“ (ITMS 26220120041) zo štrukturálnych fondov EÚ. Záverom nám ostáva veriť, že sa niekedy v Grand Hoteli Kempinski Vysoké Tatry, známeho svojim komfortom a perfektnými službami, pri podobnej príležitosti v budúcnosti opätovne stretneme.

doc. RNDr. Ivan Šalamon, CSc.
predseda organizačného výboru
Foto: archív FHPV PU v Prešove

Enkláva mladých adeptov vedy počas prípravy na ich prezentácie.

19. konferencia slovenských fyzikov v Prešove

Na pôde Prešovskej univerzity v Prešove, v priestoroch Univerzitnej knižnice, sa 3. 9 až 6. 9. 2012 konala 19. konferencia slovenských fyzikov, na ktorej sa zúčastnilo 80 účastníkov. Konferenciu už tradične organizuje Slovenská fyzikálna spoločnosť (SFS) na rôznych fyzikálnych pracoviskách na Slovensku. Tentoraz to bolo v spolupráci s Katedrou fyziky, matematiky a techniky Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove. Úlohou konferencie je prispieť k vytvoreniu čo najlepších podmienok pre vzájomnú výmenu informácií o najnovších výsledkoch fyzikálneho výskumu, ich vplyvu na spoločnosť a významu pre výučbu fyziky. Dôležité sú tiež témy, ktoré zaujímajú fyzikálnu obec na Slovensku ako sú účasť na vytváraní spoločného európskeho výskumného priestoru, využívanie grantových nástrojov (najmä APVV a štrukturálne fondy) a účasť na 7. rámcovom programe EÚ.

Konferencie slovenských fyzikov sú jedinečnou príležitosťou pre všetkých fyzikov a fyzikálne orientované pracoviská na Slovensku, aby o svojej práci a výsledkoch mohli informovať slovenskú fyzikálnu obec v čo najširšom rozsahu. Konferencie slovenských fyzikov sa za posledné roky stali miestom, kde sa stretávajú učitelia fyziky zo všetkých druhov škôl spolu s fyzikmi pracujúcimi vo výskume, preto sú významným nástrojom individuálneho odborného rastu a vzájomnej informovanosti.

Na 19. konferencii slovenských fyzikov sa zúčastnili nielen vedeckí aj pedagogickí pracovníci z viacerých pracovísk z celej republiky, ale aj pracovníci, spolupracujúci s domácimi inštitúciami na spoločných výskumných úlohách. Na konferencii sa tiež zúčastnili doktorandi, ktorí takým spôsobom získavajú dôležité informácie pre svoj odborný rast a postupne sa začleňujú do komunity. Okrem účastníkov zo Slovenska boli prítomní aj prednášajúci z Českej republiky a Ruska a jedna účastníčka pôvodom z Ekvádoru. Z konferencie bude vydaný recenzovaný konferenčný zborník v anglickom jazyku.

Na konferencii odzneli príspevky vo viacerých sekciách, kde boli postupne prezentované vedecké výsledky vo všetkých oblastiach fyzikálneho výskumu na Slovensku, a to príspevky orientované na experimentálny výskum, výskum v oblasti teoretických disciplín, od fyziky vysokých energií, cez široké spektrum oblastí fyzikálnych vlastností látok, až po kozmickú fyziku a nanotechnológie. Súčasťou konferencie boli aj pedagogické príspevky, zaoberajúce sa problémami v oblasti vyučovania fyziky a prírodovedných disciplín na všetkých stupňoch vzdelávania, v reakcii na prebiehajúcu reformu vzdelávania, aplikáciou inovačných postupov vo vzdelávaní, aj prezentáciou výsledkov pedagogického výskumu.

Odzneli tiež informácie o bežiacich a plánovaných projektoch doma i v zahraničí zameraných na fyzikálny výskum v rôznych odvetviach fyziky.

Na konferencii odzneli nasledujúce plenárne prednášky:

S. Tokár (FMFI UK, BA): Najnovšie výsledky z experimentu ATLAS

M. Gintner (PF UPJŠ, KE): LHC and strongly interacting extensions of the Standard model

L. Havela (MFF KU): Non-Fermi kapaliny a kvantová kritikalita - elektrony na pomezí lokalizace

P. Markoš (STU): Andersonova lokalizácia

Odovzdávanie cien víťazom Súťaže vedeckých prác mladých fyzikov predsedom spoločnosti prof. RNDr. Mariánom Reiffersom, DrSc.

M. Fecko (FMFI UK): Nambuova mechanika - symetrie a zakony zachovania

M. Avdeev (JINR Dubna): Using of Small angle neutron scattering in solid state physics

P. Švec (FU SAV): Pokrok v príprave a využití amorfných kovových zliatin

J. Círák (STU): Fyzikálne vlastnosti 2D organických molekulových systémov: štúdiumprocesov na biomembrách

P. Šifalovič (FU SAV): Nanoparticle self-assembly at solid/liquid interfaces

P. Sovák (PF UPJŠ): X-ray Free Electron Laser v Hamburgu: riadenie spoločnosti, stav výstavby a nové príležitosti pre smerovanie interdisciplinárneho výskumu

V. Šebeň (FHPV PU): Príprava učiteľov fyziky a školská reforma

I. Vávra (FÚ SAV): Risk of Nanotechnology

A. Danihelová (KFEAM): Akustika a jej aplikácie

K. Kudela (ÚEF SAV): Objav kozmického žiarenia pred 100 rokmi: impulz (nielen) pre kozmofyzikálny výskum

Okrem plenárnych prednášok na konferencii odznel rad krátkych prednášok v oboch sekciách a súčasťou rokovania bola aj posterová sekcia. Tá vytvorila priestor na komunikáciu hlavne pre doktorandov, ktorí sa aktívne zapojili do prezentácií výsledkov svojho výskumu, zároveň tak získali prehľad o výsledkoch práce svojich kolegov.

Býva už tradíciou, že na konferencii priestor dostanú aj víťazi Súťaže vedeckých prác mladých fyzikov, ktorí sú zároveň slávnostne odmenení diplomom Slovenskej fyzikálnej spoločnosti.

Neoddeliteľnou súčasťou konferencií slovenských fyzikov je aj valné zhromaždenie Slovenskej fyzikálnej spoločnosti, na ktorej bol prerokovaný bohatý program. Tohoročnou súčasťou boli voľby nového výboru SFS. Odstupujúceho predsedu SFS Mariána Reiffersa nahradil Igor Tunyi.

Počas konferencie mali účastníci možnosť zúčastniť sa aj na dvoch neformálnych stretnutiach, kde sa vytvoril priestor aj na nadviazanie osobných vzťahov.

RNDr. Sergej Ilkovič, PhD.

Foto: archív Katedry fyziky, matematiky a techniky
FHPV PU v Prešove

The Faces of Landscape v Prešove

Na základe trilaterálnej zmluvy medzi Gironskou univerzitou v Gironne (Španielsko), Východočínskou univerzitou v Joensuu (Fínsko) a Prešovskou univerzitou v Prešove (Slovensko) sa na Katedre geografie a regionálneho rozvoja FHPV PU v dňoch 7. až 18. mája 2012 uskutočnil dvojtyždňový intenzívny kurz v rámci programu IP Erasmus. Cieľom bolo získať nové poznatky fyzickogeografického, humánno-geografického, politickogeografického a kultúrno-geografického charakteru východoslovenského regiónu s dôrazom na zmeny krajinných štruktúr v priebehu posledných desaťročí ako aj aplikovať vhodné metódy výskumu krajiny priamo in situ. Išlo o tretí ročník intenzívneho kurzu, predchádzajúce sa uskutočnili v Gironne v r. 2010 a Joensuu v r. 2011.

Organizátori pod vedením Mgr. Antona Fogaša, PhD. a Mgr. Lenky Čermákové pripravili pre štyroch učiteľov a dvadsiatich študentov z Fínska a Španielska bohatý odborný, výskumný a spoločenský program. Kurz bol rozdelený do dvoch častí. Prvý týždeň bol zameraný na teoretické prednášky o krajine východného Slovenska a rôznych prístupov vo výskume krajiny. Súčasťou programu boli tri exkur-

zie, tematicky prepojené s výskumnými témami určenými pre študentov (región Spiša so svojimi kultúrno-historickými i environmentálnymi špecifikami, Vysoké Tatry – glaciálny reliéf a turizmus, Pieniny – prielom Dunajca, región severovýchodného Slovenska – drevená sakrálna architektúra, Poloniny – pralesné formácie, Tokajská oblasť – vinohradníctvo). V druhej časti kurzu boli študenti rozdelení do viacerých medzinárodných pracovných skupín (z každej krajiny dvaja študenti). Venovali sa štúdiu zmien krajinných štruktúr vo výskumných teritóriách podľa predmetnej problematiky (Prešov – urbánna krajina, procesy v krasovom reliéfe, zmeny krajiny spôsobené banskou činnosťou v regióne Spiša, kultúrna krajina severovýchodného Slovenska s dôrazom na sakrálnu architektúru a využitie Východoslovenskej nížiny so špeciálnym dôrazom na pestovanie viniča). Získané poznatky boli prezentované formou kolokvia na záver kurzu, na ktorom sa zúčastnili i rektor PU prof. RNDr. René Matlovič, PhD. a prodekan FHPV PU prof. RNDr. Marián Reiffers, DrSc. Potešiteľné je, že naši

Účastníci Faces of Landscape pri terénnom výskume Opálových baní na Dubníku

študenti v silnej medzinárodnej konkurencii obstáli, ba patrili k najlepším. Viac informácií o celom projekte počas obdobia troch rokov ako aj výskumné správy jednotlivých skupín sú k dispozícii na internetovej stránke: <http://www.udg.edu/jornades/Facesland/TheFacesofLandscapeKareliaMay2011/tabid/15163/language/ca-ES/Default.aspx>

Video z kurzu v Joensuu a ďalšie prezentačné videá spracované študentom GRR Bc. Vladimírom Fedorom sú na stránke Katedry geografie a regionálneho rozvoja FHPV PU: <http://www.unipo.sk/fakulta-humanitnych-prirodných-vied/geografia>

Mgr. Anton Fogaš, PhD.
Mgr. Lenka Čermáková
Foto: Tomáš Kolarčík

Letná škola Globálnej analýzy a narodeninový workshop

Letné obdobie je časom oddychu a prázdnin. Nie však pre vedychtivých ľudí, ktorí práve dovolenkové dni využívajú na vedecké a odborné stretnutia. V mnohých disciplínach sa konajú tzv. letné školy, ktoré majú charakter medzinárodných konferencií.

Tradíciu letných škôl Globálnej analýzy a jej aplikácií založil v roku 1996 matematik a fyzik – prof. RNDr. D. Krupka, DrSc. FHPV PU v Prešove bola spoluorganizátorom tohto podujatia v rokoch 2002 (7. ročník), 2005 (10. ročník), 2006 (11. ročník). Tento rok prebiehal už 17. ročník a Katedra fyziky, matematiky a techniky FHPV PU v Prešove bola hlavným organizátorom. Medzinárodnú letnú školu „Global Analysis and its Applications“, ktorá bola satelitným podujatím 6. Európskeho kongresu matematikov konaného v poľskom Krakove, sme pripravili aj v spolupráci s Úniou českých matema-

tikov a fyzikov Brno, Lepageovým výskumným inštitútom z Českej republiky a Inštitútom Juraja Páleša Katolíckej Univerzity v Ružomberku, 17. – 22. 8. 2012, v Levoči.

Slovo medzinárodná by som chcela zvlášť zdôrazniť, pretože hlavnými prednášateľmi boli odborníci v danej oblasti prof. Donghua Shi z Beijing Institute of Technology z Číny, prof. Dmitry Zenkov z North Carolina State University z USA a prof. D. Krupka z Ostravskej univerzity z Českej republiky. Ďalší účastníci

boli z univerzít a inštitútov z Japonska, Číny, Indie, Anglicka, Španielska, Talianska, Rumunska, Poľska, Ruska, Ukrajiny, Česka a Slovenska. Vedecký program bol pripravený formou prednášok a posterov. Dostatočný priestor bol venovaný aj konzultačnej činnosti, keďže účastníkmi boli aj študenti doktorandského štúdia. Vzhľadom na špecifickosť letnej školy boli hlavné prednášky špecializované na globálnu variačnú geometriu. Ďalšia dvojdná konferencia s názvom „Variations on a Theme“ – workshop, k oslavám 70. narodenín Demetera Krupku, nadväzovala na letnú školu snád tým, že niektorí účastníci boli prihlásení na obidve akcie. Konala sa 23. – 24. 8. 2012 a prednášky prebiehali v historickom Mestskom divadle v Levoči. Mesto Levoča bolo spoluorganizátorom tohto podujatia. Ako vyplýva zo samotného názvu, išlo o príležitosť vzdať poctu jed-

nému z najlepších súčasných svetových matematikov. Profesor D. Krupka, rodák z Levoče, je významným vedcom v jednej z disciplín matematiky – Globálnej analýze. Je autorom a spoluautorom 6 univerzitných učebníc, vyše 70 pôvodných vedeckých prác, editorom 11 zborníkov z medzinárodných konferencií a na jeho práce je evidovaných viac ako 1000 citácií. Pôsobil ako rektor Sliezkej univerzity v Opave, ako profesor na univerzitách v Austrálii, Číne a dlhé roky na Masarykovej univerzite v Brne. Na FHPV PU v istom období zastával post člena vedeckej rady. Z jeho ďalších aktivít treba pripomenúť medzinárodné projekty, kde je vedúcim a hlavným riešiteľom za „českú stranu“. V nemalej miere sa venuje aj mladým vedcom – doktorandom, medzi ktorých patrila aj členka katedry Mgr. J. Brajerčík, Ph.D.

Na konferencii vystúpili jeho kolegovia, doktorandi a prednášky, ktoré si pripravili, boli ako to povedal predseda organizačného výboru J. Brajerčík darčekom páňovi profesorovi. Pri tejto príležitosti prof. Krupkovi odovzdala dekanka FHPV PU doc. PhDr. N. Krajčová, PhD. Striebornú medailu FHPV PU. Ocenenie si pán profesor prevzal na slávnostnom stretnutí u primátora Levoče v Starej radnici, za prítomnosti účastníkov konferencie. Takže v závere si dovoľm zaželať ešte raz veľa zdravia a dobrej mysele, pán profesor.

Mgr. Mária Majherová, PhD.
tajomníčka KFMT FHPV PU
Foto: archív KFMT FHPV PU

Nová monografia o profesorovi Andrejovi Čumovi

Doc. PhDr. Eduard Lukáč, PhD., z Katedry andragogiky, Ústavu pedagogiky, andragogiky a psychológie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove pripravil monografiu o prof. PhDr. Andrejovi Čumovi, CSc. (1927 – 1998), poprednom komeniológovi, bývalom dekanovi, zaujímavej a inšpiratívnej osobnosti.

Pán docent, boli ste študentom a neskôr aj kolegom a priateľom profesora Čumu, čo pre vás znamená kontakt a spolupráca s takou výraznou osobnosťou?

S prof. PhDr. Andrejom Čumom, CSc. je môj život spojený v dvoch etapách. Prvá je vymedzená mojimi študentskými rokmi na FF UPJŠ, vnímaním prof. A. Čumu ako pedagóga a vedúceho Katedry vysokoškolskej pedagogiky, výchovy a vzdelávania dospelých. Neoceniteľnou skúsenosťou bolo moje pôsobenie ako tzv. „pomocná vedecká sila“ práve u prof. A. Čumu, ktorý ma zaučal do tajov vedeckej činnosti a samozrejme aj naše spoločné konzultácie k mojej diplomovej práci. (Myslím si, že obnovenie fungovania prvých „vedeckých“ aktivít by aj dnes bolo osožné najmä pre tých študentov, ktorí by mali záujem o doktorandské štúdium.) Druhá etapa mojich kontaktov, a nehanbím sa povedať i môjho ďalšieho učenia sa od prof. A. Čumu, je spojená s jeho „rúrkovskými konzultáciami“, t.j. po jeho odchode na dôchodok. Prof. A. Čuma bol pre mňa oporou i v rámci tvorby mojej dizertačnej práce, i keď nebol mojim oficiálnym školiteľom. A nebol som to iba ja, kto využíval jeho rozhladenosť a bohaté skúsenosti. V jeho dome, za úprimného pohostinstva manželky p. doc. dr. Niny Ščipanskej, sa s ním stretávali bývalé kolegyne a kolegovia, komeniológovia, ale aj ďalší doktorandi a študenti. Pretože bývam neďaleko a moje návštevy boli takmer na dennom poriadku, často som bol svedkom toho, že návštevy sa museli u p. Niny vopred objednávať. Pokiaľ to prof. A. Čumovi zdravie dovoľovalo, zrejme nebolo dňa, kedy by bola jeho pracovňa nevyťažena.

Už v roku 1998 ste publikovali výberovú bibliografiu profesora Čumu, v roku 2004 jeho profil v Portrétoch významných pedagógov východného Slovenska a iné, čo prinesie táto monografia?

Výberová bibliografia prof. A. Čumu za roky 1959 – 1997 (Prešov : FF PU, 1998), s úvodnou štúdiou doc. dr. M. Bačovej, CSc. (Prof. PhDr. Andrej Čuma, CSc. 70. ročný), mala byť

mojim darčekom profesorovi k 70. narodeninám. Jej súčasťou je i jeho štúdia „Rusko a Komenský“ a výberová bibliografia komeniologických prác a prác historicko-pedagogického charakteru. Žiaľ prof. A. Čuma sa jej vydania už nedožil.

Druhá spomínaná publikačná aktivita (Medailóny významných pedagógov východného Slovenska – Andrej Čuma. Prešov : MPC, 2004) bola spojená s plánom vtedajšieho riaditeľa Metodicko-pedagogického centra v Prešove dr. Ivanom Pavlovom, PhD. vydávať tieto portréty (medailóny). Medailón obsahuje krátku životopisnú štúdiu a výber z bibliografie prof. A. Čumu. (V tomto duchu vyšli i ďalšie medailóny: J. Koreň, F. Karša, S. Treybal a E. Lazar.)

Monografická práca je logickým vyústením môjho záujmu o osobnosť prof. A. Čumu a zároveň ju ponímam i ako špecifickú formu podakovania. Vychádza k príležitosti jeho nedožitých 85. narodenín, aj keď to nie je presný historický údaj – ponechám to na čitateľov, aby v monografii vypatrili prečo je tomu tak. Okrem životného príbehu, dielo prináša pohľad na pôsobenie prof. A. Čumu v pozícii zakladateľa a vedúceho dvoch katedier (Katedra pedagogiky vysokých škôl; Katedra vysokoškolskej pedagogiky, výchovy a vzdelávania dospelých), na človeka oddaného vedeckej práci aj po skončení kariéry vysokoškolského pedagóga. Osobitný zreteľ je braný zrejme na jeho najväčšiu „vedeckú lásku“ - lásku ku komeniológii, v ktorej prebral štafetu po F. Karšaiovi. Dnes už zrejme málokto vie, že prof. A. Čuma sa zaslúžil o založenie Komeniologickej sekcie Čsl. pedagogickej spoločnosti pri ČSAV – komeniologického pracoviska s celoštátnou pôsobnosťou, ktoré malo sídlo práva na našej univerzite. Na čele tejto sekcie bol až do jej zániku a pri organizovaní komeniologických aktivít (konferencií, prednášok, seminárov a pod.) našiel výraznú oporu v tajomníčke sekcie doc. PhDr. Marte Bačovej, CSc. Práca prináša i popis jeho hlavných diel, štúdií a prác, spolu s výberovou bibliografiou, s výberom zoznamu recenzných posudkov a prác a prílohou v podobe fotografií, vysvedčení, dokumentov i niektorých osobných vyznaní jeho priateľov.

Profesor Čuma sa celoživotne venoval J. A. Komenskému, ktoré jeho práce považujete za zásadné a povedzme vhodné znovu publikovať? Nielen ja, ale odborná komeniologická verejnosť uznáva jeho prínos v oblasti primárneho výskumu. Výsledkom jeho dlhodobého kome-

Prof. PhDr. Andrej Čuma, CSc.
(1927 – 1998)

vysokoškolský pedagóg, komeniológ

EDUARD LUKÁČ

niologického výskumu, vo vzťahu k ruskej škole, je publikácia *Jan Amos Komenskij i ruskaja škola /do 70 rokov 18 veka/*. (Bratislava : SPN, 1970), v ktorej priniesol nové poznatky na základe štúdia archívnych komeniologických prameňov. Ďalej sú to mnohé štúdie, ale aj napr. heslá a edičná činnosť.

Na druhej strane je tu i nenaplnené dedičstvo prof. A. Čumu. Ide napr. o jeho návrh na vydanie pamätnice *Východné Slovensko J. A. Komenskému*. Prof. A. Čuma vychádzal z toho faktu, že región východného Slovenska má bohaté komeniologické tradície prezentované napr. činnosťou a dielami komeniológa Františka Karšaia, významnými konferenciami, sympóziami, seminármi, vydávaním Komenského diel a pod., ktoré čakajú na svoje zhodnotenie.

Druhým príkladom je, že po založení Únie Comenius sa A. Čuma stal jej členom a prihlásil sa do autorského kolektívu diela *Encyclopaedia Comeniana*. Pre encyklopédiu vypracoval jedno hlavné heslo - J. A. Komenský a Rusko a 30 stredných a malých hesiel, no encyclopedia do dnes nevyšla.

Čo najdôležitejšie z odkazu profesora Čumu by bolo možné tlmočiť mladej generácii pedagógov a andragógov?

Nechcem, aby to vyznelo až prehnaným obdivom k prof. A. Čumovi. Samozrejme, že nebol dokonalý, no v mojej pamäti (a dúfam, že mi dajú za pravdu i jeho kolegovia) ostane človekom skromným, oddaným poctivej vedeckej práci; na druhej strane i človekom, ktorý mal zmysel aj pre študentskú recesiu (spomínam si napr. na nezabudnuteľné katedrové imatrikulácie a študentský život v čase Akademického Prešova) a dokonca pred svojimi chybami varoval nás, mladších kolegov.

PhDr. Branislav Frk, PhD.

Workshop – pracovná porada s cvičnými učiteľmi

Ústav pedagogiky, andragogiky a psychológie PU v Prešove (ÚPAP PU) usporiadal 25. 9. 2012 pracovnú poradu s cvičnými učiteľmi. Hlavným organizátorom stretnutia bol prof. PhDr. Igor Kominarec, PhD., riaditeľ ÚPAP PU a Mgr. Drahomíra Ščešňáková, manažérka pedagogicko-psychologickej praxe. Cieľom porady bolo najmä stretnutie fakultných didaktikov s cvičnými učiteľmi, ktoré slúžilo pre vzájomnú výmenu názorov, skúseností a riešenia problémov pedagogickej praxe.

Napriek tomu, že ÚPAP PU organizuje prax už niekoľko rokov, takéto stretnutie sa podarilo zorganizovať po prvýkrát. Pracovnú poradu otvoril a viedol riaditeľ ÚPAP PU prof. PhDr. Igor Kominarec, PhD. Vážnosť stretnutia podčiarkla prítomnosť akademických funkcionárov PU v Prešove: dekanke FHPV PU doc. PhDr. Nadeždy Krajčovej, PhD. a prorektora pre vzdelávanie prof. PhDr. Milana Portika, PhD. Na stretnutí sa zúčastnila aj prodekanka pre vzdelávanie a hodnotenie kvality PaedDr. Lenka Pasternáková, PhD., vedúca Katedry pedagogiky PhDr. Valentína Šuťáková, PhD., garantka praxe doc. PhDr. Marta Černotová, CSc. a manažérka praxe Mgr. Drahomíra Ščešňáková.

Na stretnutie boli pozvaní všetci odboroví didaktici a svoju neúčasť ospravedlnili iba dve didaktičky z odboru estetiky a dejpisu. Potešujúca bola aj účasť cvičných učiteľov. Zo základných škôl sa na stretnutí zúčastnilo 65 cvičných učiteľov a zo stredných škôl 55 cvičných učiteľov.

Po úvodnom príhovore prof. I. Kominarca a dekanke FHPV PU doc. N. Krajčovej sa slova ujala manažérka praxe Mgr. D. Ščešňáková, ktorá všetkých prítomných oboznámila s organizáciou pedagogických praxí v akademickom roku 2012/2013. Vedúca katedry Dr. V. Šuťáková informovala cvičných učiteľov o aktualizacom - prípravnom atestačnom vzdelávaní pre prvú a druhú atestáciu, ktoré ponúka v rámci kontinuálneho vzdelávania Katedra pedagogiky FHPV a FF PU v Prešove. Doc. M. Černotová sa ako garantka praxe vyjadrila ku zlepšeniu kvality pedagogickej praxe a pripomenula, aké úlohy by mal plniť cvičný učiteľ. Poukázala na niektoré nedostatky, ktoré sa u cvičných učiteľov objavujú, upozornila na publikácie pre cvičných učiteľov - *Manuál pre študentov a cvičných učiteľov k pedagogickej praxi* a *Cviční učelia*, ktoré sú zverejnené aj na internetovej stránke PU v Prešove. Napriek

tomu, že boli tieto publikácie zasielané na všetky cvičné školy v Prešove, niektorí cviční učelia o publikáciách nevedeli. Ku kvalite vzdelávania sa vyjadril aj prof. M. Portik. Zároveň upozornil na novelu zákona o sociálnom poistení, ktorú schválila Národná rada SR a na zmeny v Zákonníku práce.

V rámci diskusie v predposlednom bode programu vystúpili cviční učelia s rôznymi podnetmi, napr.:

- študenti nevyužívajú inovačné metódy a nové aktivity, namiesto toho na praxi často iba pustia prezentáciu, ktorú čítajú
- študenti nepoznajú učebnice a tematické výchovno-vzdelávacie plány vidia prvýkrát až na praxi
- študenti sú síce odborne pripravení, ale nie didakticky, cvičná učiteľka (absolventka PU v Prešove) poukázala na minimálny rozsah didaktiky, metodiky, pedagogiky a psychológie na vysokej škole
- študenti nevedia, čo je to funkčná gramotnosť, je tu nejednotnosť jednotlivých inštitúcií – Vysoké školy, Metodické centrá, NÚCEM, cvičné školy. Študenti čítajú staré diela, nepoznajú nové. Nie je možné učiť sa, bifľovať na skúšky, pretože záber na základných školách sa zužuje a cviční učelia sú niekde inde

Na druhej strane na tieto pripomienky zo strany cvičných učiteľov v diskusii reagovali niektorí metodici katedri, ktorí poukázali na to, že vysoká škola nemôže pripravovať študentov len v zmysle súčasných praktických potrieb škôl, ale musí pripravovať absolventov s dlhodobou víziou ich odbornej profilácie. Takýto prístup si vyžaduje komplexnejší systém ich teoretickej aj praktickej prípravy.

V závere pracovného stretnutia poukázal prof. Kominarec na spoločný cieľ všetkých zúčastnených, ktorým by mala byť kvalitnejšia príprava študentov, vyjadril cvičným učiteľom a odborovým didaktikom vďaka za účasť a za doterajšie vynaložené úsilie. Cviční učelia a didaktici rovnakých odborov sa následne stretli v skupinkách v priestoroch vysokej školy a mali tak priestor pre vzájomnú výmenu názorov, postrehov, podnetov a pod.

prof. PhDr. Igor Kominarec, PhD.
Mgr. Drahomíra Ščešňáková
Mgr. Daniela Fischer

Letná Erasmus stáž 2012 na Prírodovedeckej fakulte Jihočeskej univerzity v Českých Budejovicach

Som študentkou tretieho ročníka bakalárskeho štúdia na Katedre ekológie, Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity v Prešove.

Téma mojej bakalárskej práce u doc. RNDr. Ivana Šalamona, CSc. je zameraná na fytoplanktón (mikroskopických vodných rias a siníc). O programe Erasmus stáž som sa dozvedela od RNDr. D. Gruľovej z Katedry ekológie, ktorá mi zároveň odporučila aj vhodné partnerské pracovisko.

Na Katedre botaniky Prírodovedeckej fakulty Jihočeskej univerzity (Prf JCU) v Českých Budejovicach je jedno z najlepších Fykologických laboratórií (zameraných na sinice a riasy). Práve tam som strávila 3,5 mesiaca v programe Erasmus stáž.

História Českých Budějovic siaha do 13. storočia, keď boli založené ako kráľovské mesto; a dnes sú metropolou Juhočeského kraja. Sú známe nielen svojím kvalitným pivom budejovický Budvar, ale aj Jihočeskou univerzitou, s bohatými vedeckými úspechmi a študentským životom.

Na univerzitnej pôde pôsobia svetovo známi špičkoví odborníci, napr. prof. RNDr. Julius Lukeš, CSc. z oddelenia molekulárnej biológie, RNDr. Alena Krejčí, Ph.D., vedúca laboratória Vývojovej biológie a genetiky či prof. RNDr. Jan Zrzavý, CSc., odborník na evolučnú biológiu a fylogénu organizmov. Pracovníci, ale aj študenti, často publikujú v najprestížnejších vedeckých časopisoch.

Projekty a kurzy pre študentov JU

Študenti Prf JCU majú široké možnosti štúdia a vzdelávania sa v zahraničí. Fakulta má rozbehnuté projekty od trópov až po Sibír.

Každoročne sa konajú výpravy na Svaalbard (časť Nórskeho kráľovstva), zamerané na polárnu ekológiu a štúdium života v extrémnych podmienkach. (http://polar.prf.jcu.cz/index_cz.htm)

Každý druhý rok sa koná trojtýždňová expedícia desiatich najlepších študentov rôznych prírodovedných odborov na

Papuu-Novú Guineu. Účastníci majú možnosť študovať prevažne tropickú ekológiu so zameraním na symbiózu hmyzu a rastlín. Výsledky výskumov boli publikované v najpoprednejších časopisoch ako je Science (IF 31.201) a Nature (IF 36.101).

(<http://www.prf.jcu.cz/cz/projekty/papua/>)

Pravidelne sa konajú kurzy morskej biológie v Egypte alebo Chorvátsku so zameraním na poznávanie biodiverzity morských spoločenstiev. Počas kurzu majú študenti možnosť naučiť sa aj potápať pod dohľadom skúsených inštruktorov potápania.

Štúdium vzťahov medzi vtáčimi a hmyzími opeľovačmi v Kamerune (Afrika) lákalo budejovických ornitológov natoľko, že sa rozhodli podniknúť prvú výpravu pred niekoľkými rokmi na vlastnú päsť a náklady. Keďže výskum priniesol sľubné výsledky, neskôr sa im podarilo získať vedecký grant a projekt rozrástol na rozsiahly ekologický výskum, na ktorom sa podieľajú okrem ornitológov aj botanici, entomológovia a ďalší špecialisti. (<http://www.czechbabanki.cz>; <http://www.jcu.cz/news/vedci-otevrou-v-kamerunu-stanici-czech-babanki-projekt-vedcu-z-prf-ju-tisk>) Na katedre botaniky sa uskutočňujú výskumy na stolovej hore Roraima (Venezuela) a v karibských bažinách (Florida), ďalej sú rozbehnuté projekty v Brazílii, na Havaji, v Mexiku, Indii či Thajsku. (- <http://www.prf.jcu.cz/cz/projekty/sinice-a-rasy/>)

Hlavným cieľom mojej stáže bola prax v Laboratóriu fykologickej Prírodovedeckej fakulty Jihočeskej univerzity (PrF JCU). Po príchode na pracovisko ma okamžite zapojili do výskumu. Moja práca bola zameraná na odber vzoriek z rôznych biotopov, mikroskopovanie, prácu s programami Quick Photo Camera a DP Controler, determináciu pomocou určovacích kľúčov, prácu v chemickom laboratóriu (kultivácia, izolácia) a základy molekulárneho spracovania (PCR).

Leto plné workshopov a konferencií

Počas celého leta prebiehajú na JCU konferencie, kurzy, terénne praktiká a workshopy na rôzne témy. Mala som možnosť zúčastniť sa niekoľkých z nich.

Úvod mojej stáže odštartovala "fykologická pecka", inak - Terénne praktikum špeciálnej fykologickej. Bol to 6-dňový intenzívny kurz v odľahlej časti Čiech, pri kúpeľnom trojuholníku v Kynšperku.

Terénne praktikum bolo zamerané prevažne na mikroskopovanie, determináciu a sampling vzoriek zaujímavých biotopov, ako silne acidické, vulkanické substráty, minerálne pramene a iné.

Počas stáže som mala možnosť spoznať aj vedecké kapacity a niektorých autorov odbornej literatúry a vedeckých publikácií ako Journal of Phycology, Algological Studies, Fottea, Diatom Research a iné.

S Prof. Jeffrey R. Johansenom, Ph.D. z John Carroll University, Cleveland, OH, USA som absolvovala trojtýždňový kurz na determináciu rozsievok, ktorý zahŕňal prednášky v anglickom jazyku a intenzívne mikroskopovanie, prácu v laboratóriu doplnené terénnymi praktikami.

Počas leta prebiehal aj medzinárodný Workshop na determináciu siníc s Prof. RNDr. Jiřím Komárkom, DrSc., počas ktorého som nadviazala kontakty so študentmi a odborníkmi z krajín ako Taliansko, Španielsko, Malta, Rusko a Poľsko. Bola to skvelá príležitosť ako si rozšíriť poznatky o vý-

skume v iných krajinách.

Ďalej prebiehal Workshop - Structure and function of nucleus s hlavným prezentujúcim Dr. Péterom Vilmosom (Biological Research Centre, Szeged, Maďarsko), s praktickým kurzom na konfokálnom a fluorescenčnom mikroskope.

Centrum polárnej ekológie organizovalo konferenciu zameranú na súčasný vývoj a dynamiku arktického ekosystému. Geograficky sa konferencia zamerala na oblasť Arktídy so zvláštnym dôrazom na oblasť Svaalbardu. (-http://polar.prf.jcu.cz/index_cz.htm)

Krátko po návrate do Prešova, v októbri, som sa zúčastnila na Chantransie 2012 - konferencii určenej pre študentov vysokých škôl zaoberajúcich sa sinicami a riasami, na ktorú som bola pozvaná v súvislosti s mojou stážou.

Zaujalo ma

Na PrF JCU šikovní študenti tretieho, prípadne už druhého ročníka, majú možnosť sa zapojiť do grantového projektu na svojej katedre. Študenti doktorandského stupňa majú povinnú zahraničnú stáž. Práve počas môjho pobytu jedna študentka z katedry botaniky cestovala na trojmesačnú stáž na Floridu. Je úplne bežné, že študenti odcestujú na magisterské štúdium alebo na celé doktorandské štúdium do zahraničia zlepšiť sa vo vede, nábrať nové skúsenosti a vylepšiť si jazykové schopnosti.

V rámci katedier a jednotlivých laboratórií sa konajú pravidelné Labmeetingy, kde každý zhodnotí svoju prácu za predchádzajúce obdobie a ciele na ďalšie obdobie.

Bolo veľmi príjemné môcť vyskúšať si prácu so špičkovými laboratórnymi prístrojmi a skvelými mikroskopmi, aj elektrónovým. K dispozícii som mala aj celú katedrovú algologickú knižnicu.

Život na pôde JU

Od prvého dňa boli ku mne všetci prívetiví, milí a ochotní mi so všetkým pomôcť. Študentský život aj počas letných mesiacov bol veľmi rozmanitý, prebiehali univerzitné festivaly, divadelné predstavenia a hudobné koncerty. Vzťahy medzi študentmi a vyučujúcimi sú veľmi priateľské a otvorené. Takmer všetci študenti a profesori sa oslovujú krstnými menami alebo prezývkami, čo však neznamená, že študenti nemajú prirodzený rešpekt. Každý pondelok sa spolu stretávajú v obľúbenom bare, kde spolu spievajú vlastné piesne, hrajú na improvizované nástroje a popíjajú pivo. Sama som zažila neformálno-profesionálne debaty s poprednými českými odborníkmi prof. RNDr. Janom „Šuspom“ Lepšom CSc., s doc. RNDr. Janom „Hanyšom“ Kaštovským, Ph.D. a RNDr. Tomášom Hauerom, Ph.D. a inými, ktorí ma brali ako rovnocennú kolegyňu. V týchto rozhovoroch som dostávala mnoho cenných rád a informácií z ich osobných skúseností, za ktoré im nesmierne ďakujem.

Moje poďakovanie patrí prorektorke PaedDr. Ivane Cimermanovej, PhD., univerzitnej koordinátorky ERASMUS, môjmu školiteľovi doc. RNDr. Ivanovi Šalamonovi, PhD. a vedúcemu katedry a katedrovému koordinátorovi doc. Mgr. Martinovi Hromadovi, PhD., za podporu, pomoc pri vycetovaní, poskytnutie potrebných kontaktov a expresné vybavenie stáže.

Ako povedal Jára Cimrman (fiktívna postava univerzálneho českého génia):

„V Českých Budějovicích by chtěl žít každý...“

A mne zostáva len dodať: „...a študovať tiež!“

Natália Bašistová

Foto: archív Katedry ekológie FHPV PU v Prešove

Nový dekan Fakulty manažmentu PU v Prešove

doc. Ing. Ladislav Sojka, CSc.

Dňa 7. novembra 2012 bol Akademickým senátom Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove, na základe § 27 zákona č. 131/2002 Z.z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zvolený kandidát na dekana doc. Ing. Ladislav Sojka, CSc. V súlade s legislatívnymi predpismi bol rektorovi Prešovskej univerzity v Prešove odovzdaný návrh na jeho vymenovanie do funkcie dekana. Rektor univerzity vymenoval nového dekana s účinnosťou od 13.12. 2012. Na slávnostnom zhromaždení dňa 10.12.2012 odovzdal rektor prof. RNDr. René Matlovič, PhD. menovací dekrét novému dekanovi. Doterajšiemu dekanovi prof. Ing. Dr. Róbertovi Štefkovi, Ph.D. poďakovali rektor a nový dekan za vytvorenie a vybudovanie fakulty s akreditáciou všetkých stupňov štúdia, práv habilitácií a profesorských menovacích konaní ako aj za dosiahnutie vysokej atraktivity študijných programov počas jeho doterajších dvoch volebných období vo funkcii dekana.

PaedDr. Július Alcnauder, PhD., Foto: archív FM PU v Prešove

FM PU na ceste za úspechom

Fakulta manažmentu je integrálnou súčasťou Prešovskej univerzity v Prešove. Dynamicky sa rozvíja, buduje si povesť kvalitnej vzdelávacej inštitúcie, ktorej prioritami sú kvalitná veda a výskum, vysoko kvalifikovaní vedecko-pedagogickí zamestnanci a najmä kvalitní a úspešní absolventi. Najpresvedčivejšími dôkazmi úspešnosti FM PU v Prešove sú nasledovné skutočnosti: kontinuálne najvyšší záujem zo strany uchádzačov o štúdium, v rámci fakúlt podobného zamerania v SR, rozvoj vedecko-výskumného a pedagogického potenciálu fakulty a úspechy absolventov. Cesta rozvoja nie je jednoduchá, no cieľavedomosťou podporenou znalosťami a vysokým pracovným nasadením sa darí dekanovi prof. Ing. Dr. Róbertovi Štefkovi, PhD., vedeniu fakulty a jej zamestnancom dosahovať úspechy, na ktoré môžu byť zamestnanci a študenti fakulty právom hrdí.

Rozvoj na poli vedy a výskumu považuje vedenie fakulty a zamestnanci fakulty za kľúčový aspekt úspešnosti. Vedecko-výskumná práca je základnou a neoddeliteľnou súčasťou práce každého vedecko-pedagogického zamestnanca fakulty. Dekan prof. Ing. Dr. Róbert Štefko, PhD. v spolupráci s vedením FM PU v Prešove, presadzuje kritérium vedeckej práce aj v personálnej politike s absolútnou dominanciou. Dôkazom toho je aj fakt, že vedecko-pedagogickí zamestnanci FM PU v Prešove doposiaľ úspešne vyriešili viac ako 40 výskumných projektov, z toho 21 výskumných grantov z externých grantových agentúr a z nich 7 medzinárodných projektov. V roku 2011 bolo úspešne ukončené riešenie 19 výskumných grantov (5 z externých grantových agentúr – 2 projekty VEGA a 1 projekt KEPA, 2 medzinárodné grantové projekty APVV MVTs a 14 interných výskumných projektov GAMA). V súčasnosti pracovníci aktuálne riešia 12 výskumných grantov v rámci externých grantových agentúr, z toho 5 medzinárodných projektov.

Dôležitým aspektom vedeckej práce je skutočnosť, že fakulta pravidelne organizuje medzinárodné vedecké

konferencie, podieľa sa na organizácii ďalších medzinárodných konferencií a podujatí. Ostatnú medzinárodnú vedeckú konferenciu Fakulta manažmentu PU v Prešove zorganizovala v dňoch 4. 10. – 6. 10. 2012, pod názvom „Management 2012 – Research in Management and Business in the Light of Practical Needs“. Medzinárodná vedecká konferencia bola organizovaná pri príležitosti 15. výročia založenia Prešovskej univerzity v Prešove a 8. výročia založenia fakulty. Významnú zásluhu na úspešnej realizácii medzinárodnej vedeckej konferencie mali aj partneri FM PU v Prešove, najmä EBC Hochschule, University of Applied Sciences (Berlin, SRN), The University of Business in Prague (Czech Republic), Kielce School of Economics, Tourism and Social Sciences (Poland), The College of Hotel Management, Belgrade (Serbia), Prešovský samosprávny kraj, TIPOS a. s., Kúpele Nový Smokovec a ďalší partneri.

Ďalšou prioritou FM PU v Prešove je kontinuálne rozširovanie a skvalitňovanie vzdelávacej ponuky, v rámci nových študijných odborov, programov a voliteľných predmetov v súlade so spoločenskými potrebami, s vývojom na trhu práce a najmä s ohľadom na potreby prešovského regiónu. V tejto súvislosti je dôležité zdôrazniť, že fakulta neustále rozširuje ponuku študijných odborov a programov, okrem študijného odboru 3.3.15 Manažment, ktorý patrí do širšej oblasti poznania 3.3. Ekonomia a manažment, veľmi úspešne rozvíja študijný odbor Turizmus, hotelierstvo a kúpeľníctvo, ktorý

patrí do širšej oblasti 8.1.1 Cestovný ruch. Podporuje tiež rozvoj ďalšieho študijného odboru 4.3.3 Environmentálny manažment, ktorý je na pomedzí prírodných vied a manažmentu, rozširuje a dopĺňa tak paletu odborov a programov fakulty. Cieľom fakulty a jej zamestnancov je, aby absolventi mali znalosti a schopnosti pre kvalifikované zakladanie úspešných a stabilných podnikov v oblasti cestovného ruchu a environmentálneho hospodárstva, pre kvalifikované manažovanie a rozširovanie už existujúcich podnikov, čo sú základné aspekty pre tvorbu nových pracovných miest, pre reálne znižovanie nezamestnanosti v našom regióne aj na celom Slovensku.

Personálny rozvoj fakulty je dôležitou súčasťou stratégie FM PU v Prešove. Kvalifikačný rast pracovníkov je zo strategického hľadiska základnou podmienkou prežitia a ďalšieho rozvoja každej fakulty aj univerzity ako celku. Fakulta má aj v oblasti personálneho rozvoja vysoké štandardy a dosiahla významné úspechy. Výsledkom pozitívneho vývoja fakulty bolo dosiahnutie personálneho stavu, keď počet pracovníkov v internom pracovnom pomere a interných doktorandov je spolu 131. Kvantitatívne a kvalitatívne zloženie zamestnancov FM PU je nasledovné:

- 78 interných vedecko-pedagogických pracovníkov - univerzitných učiteľov
- 28 interných doktorandov, ktorí majú aj vyučovaniu povinnosť
- 25 administratívnych pracovníkov

Zo 78 interných vedecko-pedagogických pracovníkov - univerzitných učiteľov - na FM PU v Prešove je 7 interných univerzitných profesorov a 21 interných docentov. Všetci ostani interní učitelia fakulty sú nositeľmi akademického titulu „PhD.“. Rozvoj na personálnom a vedecko-výskumnom poli sa prejavuje aj v enormnej publikačnej činnosti vedecko-pedagogických zamestnancov, ktorá neustále dynamicky rastie. Dekan prof. Ing. Dr. Róbert Štefko, PhD., spolu s prodekanmi,

sa kontinuálne snažia motivovať všetkých zamestnancov k vedecko-výskumnej práci, k publikovaniu hodnotných publikačných jednotiek a budovaniu modernej fakulty.

Za vedecko-výskumným a personálnym rozvojom však nesmie zaostávať ani priestorové, materiálne a technické vybavenie fakulty. Významným rozvojovým impulzom pre fakultu je projekt výstavby nového objektu na Konštantínovej ulici v Prešove, ktorý umožní vytvoriť moderný vysokoškolský campus západoeurópskeho typu. Projekt výstavby novej budovy bol už schválený a v najbližšom čase by malo byť vyhlásené verejné obstarávanie na dodávateľa. Fakulta má v súčasnosti už takmer 2200 študentov, vrátane doktorandov, no vyučovací proces prebieha v podstate na štyroch rôznych pracoviskách po celom meste, čo výrazne sťažuje tvorbu rozvrhu a pedagogický proces. Nová budova, v celkovej hodnote 3,4 milióna eur, ktorá bude hrazená v rozhodujúcej miere zo štrukturálnych fondov Európskej únie, má potenciál na dlhé časové obdobie vyriešiť priestorové problémy fakulty.

Fakulta manažmentu a Prešovská univerzita v Prešove sú dynamicky sa rozvíjajúce kvalitné vzdelávacie inštitúcie, ktoré môžu aj do budúcnosti významne prispievať k rozvoju svojho mesta, regiónu, aj celej Slovenskej republiky. Fakulta manažmentu je životaschopnou vzdelávacou ustanovizňou, ktorá dosiahla už mnohé úspechy, no zároveň v sebe ukrýva značný vedecko-výskumný, intelektuálny a ľudský potenciál pre svoj budúci rozvoj. Vedenie a zamestnanci fakulty sa spoločne usilujú o to, aby sa v nasledujúcich akademických rokoch podarilo všetky definované priority fakulty, namerané zámery a strategické ciele, postupne naplniť na úrovni akademických štandardov platných v krajinách vyspelého sveta.

Ing. Ján Vravec, PhD.
prodekan pre prax, uplatnenie absolventov, kvalitu
a rozvoj FM Foto: archív FM PU v Prešove

MANAGER PARTY 2012

Spoznať nových ľudí, zažiť niečo výnimočné a baviť sa - to je hlavný cieľ local eventov - „Manager party“ nevynímajúc. Študenti a pedagógovia Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove sa i tento rok bavili na akcii, ktorá bola už sedemnástou v poradí.

Dňom „D“ bol 6. november 2012, kedy sa v priestoroch ODK v Prešove zišli zástupcovia akademickej obce. Záštitu nad podujatím už tradične prevzal dekan FM PU v Prešove prof. Ing. Dr. Róbert Štefko, Ph.D. Svojou účasťou „Manager party 2012“ poctili aj členovia vedenia fakulty, prodekan, vedúci katedier, manažérka pre komunikáciu a PR FM PhDr. PaedDr. Martina Ferencová, PhD. et. PhD., ale aj vzácní hostia akými boli rektor PU v Prešove prof. RNDr. René Matlovič, PhD., kvestorka PU v Prešove Ing. Mária Nováková, zástupcovia

UNIPOCENTRA PU, absolventi a priatelia fakulty vrátane prvého muža mesta Prešova - primátora JUDr. Pavla Hagyarého.

Účastníci párty sa mali možnosť zabávať až do rána vďaka modernej i ľudovej hudbe. Celým večerom ich sprevádzal moderátor Edo Michálek. Kultúrny program spestrila Johnny Sax show, speváčka Zdenka Juhošová a tombola vyhlásená o polnoci. Podľa hlavného organizátora PhDr. Radovana Bačíka, PhD., MBA. boli ohlasy medzi účastníkmi akcie veľmi pozitívne a emócie, ktoré hostia reálne prežili, určite neutíchnu ani mesiace po ukončení tohto eventu.

Event marketingom, ako jedným z kľúčových nástrojov marketingu vysokých škôl, sa vedenie fakulty snaží nadväzovať, udržiavať a prehĺbovať pozitívne vzťahy so študentmi a pedagógmi. Je integ-

rálnou súčasťou komunikačných aktivít fakulty a okrem zážitkov ponúka i pocit spolupatričnosti všetkých cieľových skupín. „Manager party“ svojich návštevníkov ešte nikdy nesklamala a už teraz všetci nedočkavo čakajú na budúci ročník, aby ich opäť niečím výnimočným prekvapil.

PhDr. Radovan Bačík, PhD. MBA.
Katedra marketingu
a medzinárodného obchodu FM PU
Foto: archív FM PU v Prešove

Staviame na osobných kontaktoch

FM PU v Prešove a Erasmus – mobility pedagógov

Získať nové poznatky, iný pohľad na študovanú problematiku, príklady z praxe z iných štátov odprezentované priamo odborníkmi z inej krajiny – to sú ciele programu Erasmus. V tomto akademickom roku vycestovalo 8 študentov FM PU v Prešove, 3 sa zúčastnili na odbornej Erasmus stáži a na pôde FM PU v Prešove zatiaľ hosťovalo 5 kolegov zo zahraničných univerzít. Neoddeliteľnou súčasťou hostovania zahraničných kolegov je aj prezentácia partnerskej inštitúcie a samozrejme nadväzovanie osobných vzťahov. Spolu s nimi sa kontinuálne nadväzujú i nové partnerstvá. Z posledných čerstvo nadviazaných kontaktov treba spomenúť Vysokú školu banskú v rámci Technickej univerzity v Ostrave a Filozoficko-prírodovedeckú fakultu Slezskej univerzity v Opave – Ústav kúpeľníctva, gastronómie a turizmu.

Ako vnímajú partneri zo zahraničia pobyt na pôde Fakulty manažmentu PU v Prešove v rámci Erasmusu? To sme sa opýtali Ing. Jany Stuchlíkovej a Mgr. Alexandra Burdu z Ústavu kúpeľníctva, gastronómie a turizmu (ÚLGT) v Opave a Dr. Ing. Zuzany Čvančarovej a Ing. Blanky Poczatkovovej, PhD., MBA. z Ekonomickej fakulty VŠB-TU z Ostravy.

Čo bolo motívom Vašej účasti na Erasme?

Dr. Ing. Čvančarová: Prvou úlohou bola snaha poznať nové prostredie a podeliť sa o svoje skúsenosti. Načerpáť atmosféru inej univerzity. Zoznámiť sa so spôsobom pedagogickej a vedeckej práce kolegov z partnerskej zahraničnej univerzity.

Ing. Stuchlíková: Možnosť poznať systém výučby partnerskej univerzity, nadviazať priamy kontakt so študentmi a kolegami. Zároveň prispieť k lepším vzájomným vzťahom, pretože osobný kontakt je pre budúcu spoluprácu v akomkoľvek smere lepší a cennejší ako iba písomná komunikácia.

Čo bolo dôvodom, že ste si vybrali hosťovanie na Fakulte manažmentu PU v Prešove?

Dr. Ing. Čvančarová: Obdobná štruktúra a obsahová náplň výučby a predovšetkým minimálna jazyková bariéra. Ďalším dôvodom bolo, že fakulta pre nás nebola celkom neznámou fakultou. Niektorí naši kolegovia spolupracovali s Vašou fakultou už pri jej vzniku a rozvoji.

Ing. Poczatková, PhD., MBA.: Taktiež pán prof. doc. Dr. Ing. Róbert Štefko, PhD. je dlhodobým spolupracovníkom našej fakulty a je členom vedeckej rady našej fakulty. Tiež sme mali pozitívne referencie o práci a celkovom vedeckom rozvoji Vašej fakulty, takže sme sa tešili na možnosť rozvoja spolupráce na širšej báze, než je báza pedagogická.

Mgr. Burda: Študenti FM KTHM majú zostavený obdobný študijný program ako študenti odboru „Kúpeľníctvo a turizmus“ na Filozoficko-prírodovedeckej fakulte Slezskej univerzity v Opave.

Splnili sa Vaše očakávania? Aký dojem vo Vás zanechali študenti?

Dr. Ing. Čvančarová: Môj dojem bol nad rámec očakávania. Veľmi príjemné prijatie a atmosféra. Študenti boli komunikatívni. Zázemie pre vyučujúceho výborné.

Ing. Stuchlíková a Mgr. Burda zo Slezskej univerzity v Opave sa zhodli na tom, že výučbová mobilita naplnila ich očakávanie, študenti sa zapojili do diskusie.

„Čo sa týka študentov, ich reakcie sú veľmi podobné našim študentom. V rámci skupiny sú študenti, ktorí majú

Ing. Šambronská s Dr. Ing. Čvančarovou a Ing. Poczatkovou, PhD., MBA z Ostravy

o daný odbor evidentný záujem, pýtajú sa, diskutujú. No v skupine sú aj takí, ktorí svoje názory nahlas neprezentujú, v každom prípade všetci venovali dostatočnú pozornosť prednášanej a na seminári rozoberanej problematike,” zhodnotila **Ing. Stuchlíková**.

Blíži sa čas Vianoc. Máte v rámci pracoviska zaužívané zvyky v súvislosti s týmto sviatkom?

Dr. Ing. Čvančarová: Z hľadiska krátkodobejšej tradície musíme spomenúť pravidelné stretávanie sa pracovníkov našej fakulty na tzv. „Vianočným punči pani dekan-ky“, kde pracovníci fakulty majú možnosť vychutnať si vianočnú atmosféru v príjemnom prostredí a aspoň na chvíľu sa zastaviť v tomto hektickom čase. V rámci katedry sa snažíme užiť si spoločné predvianočné obdobie, a to formou neformálneho stretnutia v prostredí mimo fakultu.

Ing. Stuchlíková: V rámci ÚLGT sa stretávajú pracovníci na neformálnom Vianočnom večierku. Večierok sa koná v priestoroch Gastronomického centra Slezskej univerzity v Opave, ktoré slúži predovšetkým pre praktickú výučbu odborných predmetov zameraných na gastronómiu, a zároveň sa tu konajú akcie jednotlivých súčastí univerzity.

Na záver – plánujete sa k nám vrátiť? Odporučili by ste fakultu manažmentu Vaším kolegom?

Ing. Stuchlíková: Pokiaľ bude možnosť, určite by sme sa radi vrátili. Naopak radi privítame kolegov z Prešova na pôde našej univerzity, ako aj študentov, ktorí sa rozhodnú pre absolvovanie semestra v rámci programu Erasmus. Vidíme možnosti vzájomného obohatenia sa pri výučbe odborných predmetov, ako aj participácie v ďalších rovinách.

Dr. Ing. Čvančarová: Áno a veľmi radi, pretože dojem z pobytu na Vašej fakulte v nás zanechal veľmi pozitívny a nesmierne príjemný pocit a bol pre nás jednoznačne prínosom. Taktiež z tých istých dôvodov kolegom odporúčame návštevu Vašej fakulty. Úprimne??? Je to tak, že by sme najradšej kolegom návštevu neponúkli, pretože je našim veľkým prianím, opäť sa k Vám vrátiť. Teda snaha v tomto prípade je nepripustiť konkurenciu ☺.

Ing. Kristína Šambronská, PhD.

Katedra turizmu a hotelového manažmentu FM PU

Foto: archív FM PU v Prešove

Fakulta manažmentu aktívne spolupracuje so subjektmi z praxe

Zvýšenie kvality vyučovacieho procesu vplyvajúceho na kvalitu absolventov a ich adaptabilitu na trhu práce je možné realizovať viacerými spôsobmi, medzi iným aj zintenzívnením kontaktu študentov „vyzbrojených“ teoretickými vedomosťami s odborníkmi z praxe. Spôsob ako doceliť prepojenie teórie a praxe na akademickej pôde, s dôrazom na pripravenosť študentov na požiadavky ich budúcich zamestnávateľov, je aktívna participácia odborníkov z praxe – manažérov a marketérov na výučbe jednotlivých predmetov. Práve to je snahou Katedry marketingu a medzinárodného obchodu Fakulty manažmentu PU v Prešove, na ktorej sa už niekoľko rokov uskutočňuje výučba za účasti odborníkov z praxe, ktorí zastávajú rôzne typy postov a majú kontakt s podnikateľským prostredím nielen v prešovskom regióne.

Počas zimného semestra daného akademického roka sa v rámci vybraných predmetov (Marketingový manažment, Marketing vybraných oblastí, Komunikácia v manažmente a Marketingová komunikácia) na Katedre marketingu a medzinárodného obchodu uskutočnila výučba za prítomnosti viacerých odborníkov z praxe. Pozvanie prijali Ing. Andrej Kravárik (konateľ M-GURU s.r.o.), ktorý študentom sprostredkoval svoje skúsenosti z oblasti marketingu najmä malých a stredných podnikov a viedol prednášku na tému Marketing a reklama v praxi a Ing. Michal Bilý (konateľ spoločnosti Aqalogy, s.r.o.), ktorý svoju pozornosť venoval problematike identifikovania medzery na trhu, vývoju nového produktu, jeho distribúcií a komunikácii, s dôrazom na online predaj. So svojimi skúsenosťami i business príbehom sa so študentmi podelila aj Mgr. Daniela Hreňová, ktorá v súčasnosti pôsobí ako IBM account administrator v IBM International Services Centre, a tiež Mgr. Daniela Štieberová – riaditeľka zábavno-obchodného centra MAX Prešov. Pozvanie aktívne participovať na výučbe marketingových disciplín bolo prijaté aj konateľom firmy Semos s.r.o. Ing. Miroslavom Molčanom, ktorý je zároveň členom Expertnej a podnikateľskej rady Fakulty manažmentu Prešovskej univerzity v Prešove. Praktické skúsenosti z rozličných oblastí budú študentov Fakulty manažmentu obohacovať i do budúcnosti. Jej vedenie to považuje za jednu zo svojich priorít.

Na základe spätnej väzby jednej i druhej cieľovej skupiny (študentov, aj odborníkov z praxe) je táto forma vzdelávania a spolupráce správnou cestou pre budovanie dlhodobých vzťahov fakulty a hospodárskej praxe. Jedným z pozitívnych výsledkov tejto interakcie bude vypísanie tém záverečných prác pre ak. r. 2013/2014, ktoré budú riešiť aktuálne problémy konkrétnych podnikov a organizácií, riešenie prác študentov v treťom roku prvého stupňa vysokoškolského štúdia a v konečnom dôsledku i uplatnenie sa absolventov v praxi.

**Ing. Jana Jurková, PhD.,
PhDr. Radovan Bačík, PhD. MBA.
Katedra marketingu a medzinárodného obchodu
Fakulta manažmentu PU v Prešove**

Erasmus, študentské mobility na FM PU v Prešove

Program Erasmus so sebou prináša už niekoľko rokov nové výzvy a príležitosti, no hlavne obohacuje poznanie študentov. Aj tohto roku si prišlo na pôdu Fakulty manažmentu vyskúšať ako sa študuje v cudzej krajine niekoľko študentov zo zahraničia. Mobilita im každoročne prináša širší rozhľad, nové vedomosti, cestovateľské skúsenosti a mnoho hodnotných kontaktov. Sme o to radšej, keď tieto vzťahy pretrvávajú aj dlhodobo, a preto sa aj vyučujúci snažia o čo najadekvátnejší prístup, s iným pohľadom. V rámci letného semestra 2011/2012 bolo na Fakulte manažmentu 9 zahraničných študentov z Rumunska, Litvy, Turecka a Poľska, ktorí študovali na hodinách spojených najmä s cestovným ruchom. Práve v tejto oblasti je nevyhnutná aktívna účasť v teréne ako aj talent pozorovania (ako aj dôležitá výskumnej metódy v cestovnom ruchu), ktorá napomáha prepojiť teoretické vedomosti nadobudnuté na prednáškach a seminároch s realitou. V závere letného semestra boli teda v rámci viacerých hodín na terénnych exkurziách, ktoré im priniesli plnohodnotné zážitky a nové poznatky. V rámci mestského a kultúrneho cestovného ruchu navštívili niekoľko miest a oboznámili sa s ich históriou a architektúrou. O čosi dobrodružnejšie zážitky mali na výjazde, v rámci predmetu Úvod do vidieckeho turizmu a agroturizmu, ktorý sa tiež spája s poznávaním a kultúrou. Prešli Lačnovským kaňonom, navštívili obec Lačnov ako pamiatkovú zónu a exkurziu zavŕšili spoznávaním skveléj atmosféry v jaskyni Zlá diera, ktorou ich sprevádzal odborník, jaskyniar a najmä skvelý zabávač pán Koščo. Ten aj v zapršanom počasí vyčaril na tvárach študentov slnečný deň. Aj do budúcnosti veríme v kvalitnú spoluprácu s domácimi i zahraničnými subjektmi a aj v rámci roka 2013 sa tešíme na nových študentov z našich partnerských univerzít po celej Európe.

**PhDr. Daniela Matušíková, PhD.
Katedra turizmu a hotelového manažmentu FM PU
Foto: archív FM PU v Prešove**

Študenti Erasmusu v jaskyni Zlá diera s vyučujúcou PhDr. Danielou Matušíkovou, PhD.

X. ročník medzinárodnej spevákkej súťaže *Moyzesiana* sa vydaril

Na pôde Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove sa vo štvrtok, 15. novembra 2012, uskutočnil jubilejný desiaty ročník medzinárodnej spevákkej súťaže pre študentov vysokých škôl pedagogického smeru – **Moyzesiana 2012**. Za uplynulých desať rokov sa súťaž dostatočne zapísala do povedomia pedagógov i študentov a stala sa obľúbeným podujatím. Na tohtoročnej Moyzesiane sa zúčastnilo 17 súťažiacich sólistov a jedno komorné zoskupenie zo štyroch slovenských vysokých škôl a jednej v Českej republike. Výkony súťažiacich hodnotila odborná porota v zložení:

prof. Mgr. art. Mária Tomanová, ArtD.
(Akadémia umení, Banská Bystrica),
doc. PaedDr. Daniel Šimčík, PhD.
(Pedagogická fakulta PU, Prešov),
Július Selčan
(Základná umelecká škola, Veľký Šariš).

Tak ako každoročne i v tomto roku udelila porota tri hlavné ceny:

Cenu dekanky Pedagogickej fakulty PU v Prešove získala **Ingeborga Floreková** z KU v Ružomberku.

Cenu rektora Prešovskej univerzity v Prešove získala **Barbora Haasová** z PdF UK v Bratislave.

Cenu M. Moyzesa Hudobného spolku SÚZVUK získala **Barbora Drábková** z PF UJEP v Ústí nad Labem.

Okrem troch ocenených výkonov zaujali i ďalšie výkony, pričom z nich si odborná porota vybrala na ocenenie tieto:

Michal Kováčik, FF PU Prešov – Cena za interpretáciu muzikálovej piesne.

Michaela Steklá, PF UJEP Ústí nad Labem – Cena za interpretáciu piesne pre deti.

Stanislav Ďurský, PF UKF Nitra – Cena za pôsobivú interpretáciu piesne L. Sluku, Píseň renesanční.

Barbora Haasová, **Monika Lukáčová**, **Katarína Sóňaková**, **Bibiana Valentová**, PF UK Bratislava – Cena za pôsobivú interpretáciu vokálnych skladieb.

Odborná porota na hodnotiacom seminári vyzdvihla predovšetkým interpretačné kvality súťažiacich a charakter súťaže. Tým, že je v súťaži uprednostnená pieseň pred opernou áriou, je Moyzesiana originálna a predovšetkým dáva priestor práve študentom učiteľských fakúlt. Samotní súťažiaci, tak ako po minulé roky, aj teraz vysoko hodnotili prípravu, priebeh podujatia a pohostinnosť organizátorov.

PaedDr. Ľubomír Šimčík, PhD.
predseda organizačného výboru
Foto: archív PF PU v Prešove

Pedagogická fakulta PU v Prešove v procese zvyšovania kvality vzdelávania v oblasti e-learningu

Európska únia
Európsky sociálny fond

Agentúra

Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR
pre štrukturálne fondy EÚ

„Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť /
Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ“

Pedagogická fakulta PU v Prešove je priekopníkom v oblasti e-learningovej alternatívy tradičného vzdelávania – od roku 2005 ponúka akreditované štúdium v externej forme metódou e-learningu v prostredí LMS Moodle. Projektom s vyššou pridanou hodnotou, z hľadiska kvality činností prebiehajúcich na PU v Prešove, je projekt **„Zvýšenie kvality vzdelávania na Prešovskej univerzite v Prešove“**, ITMS: 26110230048, pričom Pedagogická fakulta je jedinou fakultou z PU v Prešove realizujúcou tento projekt práve z dôvodov najväčších skúseností v oblasti e-learningu.

V rámci projektu prebieha príprava pilotných vzdelávacích elektronických kurzov v programe predškolská a elementárna pedagogika, špeciálna pedagogika a v študijnom programe učiteľstvo pre primárne vzdelávanie. Kurzy budú dostupné prostredníctvom LMS EKP. Počas letných mesiacov začali pedagógovia Pedagogickej fakulty pracovať na tvorbe elektronických kurzov v nasledovných predmetoch: Úvod do štúdia literatúry, Metodika hudoobnej výchovy v MŠ a ŠKD, Výchova k prosociálnosti, Špeciálna didaktika slovenského jazyka a literatúry, Geometria s didaktikou, Prírodoveda s didaktikou a Didaktika slovenského ja-

zyka a literatúry. Elektronické kurzy budú v letnom semestri 2013 implementované do vyučovacieho procesu a následne overené systémom priameho merania kvality podľa Kirkpatrickovho modelu.

Nástroje na priame meranie kvality v súčasnej dobe pripravujú experti a budú zamerané na meranie v oblasti reakcií, správania, procesu učenia a na výsledky. Projekt je implementovaný z Operačného programu Vzdelávanie, v rámci Prioritnej osi 1 – Reforma systému vzdelávania a odbornej prípravy a Opatrenia: 1.2 Vysoké školy a výskum a vývoj ako motory rozvoja vedomostnej spoločnosti. Obdobie realizácie aktivít projektu je plánované od januára 2012 do decembra 2013, s celkovou výškou oprávnených výdavkov v sume 570 976 EUR. Projektovou manažérkou (PM) je doc. Ing. Jana Burgerová, PhD., dekanka PF PU v Prešove, asistentom PM je Ing. Imrich Hamarčák, koordinátor Oddelenia rozvoja a projektov zo ŠF, v rámci Rektorátu PU v Prešove.

Ing. Miroslav Vataščin
manažér publicity
Foto: autor

Výstava [tajm]

V Univerzitnej knižnici PU v Prešove bola **12. novembra 2012** otvorená kolektívna výstava členov Katedry hudobnej a výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove pod názvom **[tajm]**. Výstava **[tajm]** v sebe nesie skryté posolstvo. Čas je často skloňovaná veličina. Je ho primálo – to počúvame z každej strany. No čas, strávený na prípravách výstavy a následne počas vernisáže, je príležitosťou pre rozjímanie, filozofovanie nad umeleckými dielami, ktoré sú akýmsi záznamom našich „časov“ – minulých, prítomných, budúcich. Motívy, ktoré sa objavili na prezentovaných dielach, spájajú všetkých vystavujúcich: krajina, spomienky, vízie. Komunikujú výtvarnými prostriedkami kresby, maľby, grafiky, fotografie. Výstava s názvom **[tajm]** bola usporiadaná pri príležitosti 15. výročia vzniku PU v Prešove a predstavili sa na nej: Tatiana Bachurová, Alena Sedláková, Jozef Jackanič a Michal Tokár. Prvýkrát boli spojené osobnosti s rôznorodým umeleckým prejavom, ktoré sú zároveň aj pedagógmi. Študenti, aj široká akademická obec, majú tak možnosť zoznámiť sa s tvorbou učiteľov Pedagogickej fakulty PU v Prešove.

Prvá zo štvorice je Tatiana Bachurová, ktorá vyštudovala Fakultu humanitných a prírodných vied PU v Prešove, odbor: výtvarná výchova a etická výchova. V septembri 2009 obhájila dizertačnú prácu na tému recepcie detskej ilustrácie. Vyučuje kresbu, grafiku a didaktiku výtvarnej výchovy. Vo svojej tvorbe sa venuje technikám olejomaľby, grafiky, fotografie a keramiky.

Závan tajomnej melancholickej erotickosti secesnej proveniencie, či groteskná surreálna poetika. To všetko je umocnené expresívnym rukopisom a bohatou odvážnou paletou – ohňostrojom farieb. Špecifickým atribútom jej prejavu je vyžarovanie a jazyk jej obrazov. Aj keď dominujúca figurálna zložka zvädza k narácii, ich účinok je opačný. Nemáme k dispozícii šifrovací kľúč na zlatom podnose, v podobe ustálených ikonografických postupov.

Vytvorila si svoju vlastnú individuálnu mytológiu. Tieto vizionárske záznamy, sekvencie z výletov na druhý breh, chcú byť skôr čítané, prežívané, ako analyzované... Uchvacujú nás, hypnotizujú, otupujú ostrý brit rozumu. Stávame sa rukojemníkmi a tichými svedkami týchto drám. Aktivujú naše podvedomie a náš vlastný imaginatívny arzenál. Takto sa stávame spoluvojcami a súputníkmi unášanými k nepoznanému...

Slavomír Capek

Druhou členkou tvorivej štvorice je Alena Sedláková-Nikolovová, ktorá absolvovala vysokoškolské štúdium slovenského jazyka a výtvarnej výchovy v roku 1994 na Pedagogickej fakulte UPJŠ v Prešove. Od roku 1997

pôsobí ako odborná asistentka na Katedre hudobnej a výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty PU v Prešove. Výsledkom jej vedeckého záujmu sú publikované príspevky a štúdié z oblastí metodiky výtvarnej výchovy a teórie umeleckej ilustrácie v domácich aj zahraničných časopisoch a zborníkoch. V roku 2007 získala vedecký titul PhD. a svoje vzdelanie si rozšírila aj o oblasť špeciálnej pedagogiky – psychopédie. Na výstave sa prezentuje dielami (olejomaľba a akvarel) z obdobia posledných troch rokov.

K básňam niekedy maľujem obrazy. Inokedy kreslím a tvorím preto, lebo je to moja láska a jediný priestor, ktorý je možné obývať tak, ako sama cítim a viem. On sám mi robí jemnú a pomínuťnosťou obklopenú blízkosť pretkanú prítomnosťou, minulosťou a spomienkami, kde sú sny aj túžby, a napokon aj obyčajnosť každého dňa...

Tu z neba
sa na teba pozerám
mám tvoj dávny svet v sebe ukrytý
je už stály a je teraz
Navždy schovaný
Si
a
Som
Alenis

Tretím vystavujúcim členom je Jozef Jackanič, ktorý po štúdiu na Strednej umelecko-priemyselnej škole v Košiciach nastúpil na Akadémiu výtvarných umení v Prahe, kde študoval krajinomaľbu a figúru u národného umelca prof. F. Jiroudka. Po ukončení štúdia sa vrátil do Vranova nad Topľou, prostredia svojho detstva a mladosti, kde žije a tvorí.

Jeho umelecký profil charakterizuje komorná maľba i monumentálna tvorba. Zúčastňuje sa na výtvarnom živote doma i v zahraničí. Samostatne vystavoval vo Vranove nad Topľou, Prešove, Michalovciach, Košiciach, Bratislave, Bystřici nad Perštejnem, Havane, Prahe, Paríži, Varšave, Sopote, Rzesowe, Bukurešti, Moskve, Kyjeve, Emmerichu. Jeho diela sú v zbierkach štátnych galérií i súkromných osôb vo viacerých štátoch sveta.

Posledným z tvorivej štvorice je Michal Tokár, docent na Katedre hudobnej a výtvarnej výchovy. Popri pedagogickej činnosti pracuje aj v oblasti teórie a histórie knižnej ilustrácie. Vydal šesť knižných monografií a množstvo štúdií, referátov a recenzií. Venuje sa voľnej grafike (technika drevorezu) a úžitkovej grafike. Samostatnú oblasť tvorby predstavujú drobné práce v dreve. Prezentoval sa na samostatných a mnohých kolektívnych výstavách doma, v Poľsku a Maďarsku. Je členom Slovenskej výtvarnej únie.

„Prečo drevorez?“ podsúva sa nám otázka. Možno pre svoju prírodnú prapodstatu, možno pre prírodou skryté tajomné štruktúry, pre pôvod autora úzko spätého s prírodou, možno... možno... Pôvod tejto lásky pozná iba autor sám

Alica Vojčíková Gabzdilová

Mgr. Tatiana Bachurová, PhD.
Foto: archív PF PU v Prešove

Hádzanářky o Pohár rektora PU Siedme prvenstvo UKF Nitra

V Športovej hale Prešovskej univerzity v Prešove sa 19. a 20. novembra 2012 uskutočnil sedemnásty ročník medzinárodného turnaja v hádzanej vysokoškolačok, pri príležitosti Dňa študentstva o Pohár rektora PU v Prešove. Záštitu nad podujatím mali rektor PU v Prešove prof. René Matlovič a primátor mesta Prešov JUDr. Pavel Hagyari.

Vydarené podujatie, ktoré prebiehalo v skvelej atmosfére, bolo tiež súčasťou osláv 15. výročia vzniku Prešovskej univerzity v Prešove. Siedme prvenstvo si na ňom vybojovali hádzanářky UKF Nitra pod vedením Dušana Chebeňa. Najlepšie družstvá a jednotlivkyne dekoroval rektor PU v Prešove prof. René Matlovič. Volila

Lencséssová z UKF Nitra.

Prof. Rudolf Horváth z Pedagogickej fakulty PU v Prešove, ktorý je zakladateľom turnaja a z pozície predsedu organizačného výboru ho každoročne organizuje, zvýraznil, že toto podujatie je výnimočné na akademickej pôde. Teší tiež skutočnosť, že napísalo už sedemnástu kapitolu a vystriedali sa na ňom už štyri generácie študentiek.

Výsledky:

Slávia PU Prešov – Universitatea Cluj 23:17, CSU Oradea 34:16, UKF Nitra 18:21, UKF Nitra – Oradea 31:16, Cluj 30:20, Cluj – Oradea 23:16.

Poradie:

1. UKF Nitra 6 bodov
2. Slávia PU Prešov 4

3. Universitatea „Babes-Bolyai“

Cluj-Napoca 2

4. CSU Oradea 0

Najlepšou brankárkou turnaja sa stala Teodora Capota (Cluj), hráčkou Daniela Danková (Slávia PU Prešov), strelkyňou Katarína Pócsíková (UKF Nitra), najtechnickejšou hráčkou Ramona Gancea (Oradea).

Ján Jacoš

foto: Viktor Zamborský

Ako to (vy)P.A.D.A.K. v P.R.A.H.E?

„No a na jeseň prídete za mnou do Prahy,“ povedala Majka, keď sa s nami v júni so slzami na krajíčku lúčila. A tak aj bolo. Na vytrvalé naliehanie riaditeľa divadla **Kámen** (zde!), Petra Macháčka, sme sa v piatok, 9. novembra 2012, skoro ráno, vybrali na cestu. Cestou sme sa zastavili vo Francúzsku – na kopčeku tesne pred Brnom, ktorý kedysi okupoval sám Napoleon. Do Prahy sme dorazili riadne vytrasení, avšak viac z diaľnice D1 Brno–Praha, než z trémy pred vystúpením. Napriek tomu, že prvý večer sme boli kade-tade rozlezení po pražských uličkách, na druhý deň cesty každého člena študentského divadla P.A.D.A.K. (s polhodinovým meškaním, ako sa na pravých umelcov patrí) viedli do Kámene (tam!). V štúdiu divadla sme obsadili doslova každý kút. Horúčkovo sme skúšali, pretože vo večerných hodinách mali do divadla vtrhnúť naši pražskí fanúšikovia. Atmosféra hustla, až sa dala krájať. Preto sme vedúcu nášho divadla poslali radšej preč a začali sme normálne skúšať. Netušili sme, že celý ten čas sedela za mixážnym pultom a svietila nám. Niektorých ľudí sa proste nezavíša.

Až v Prahe sa nám konečne splnil sen hrať pred takmer vypredaným hľadiskom. Malo síce len štyridsať sedadiel, ale na to vtedy nikto nehľad. Na množstve predsa nezáleží, ide nám o kvantitu! Keď sme už boli v zákulisí pripravení na všetko, dokonca aj na predstavenie, zrazu na javisko vtrhol chlap z Plzne a začal hrať. Nechali sme ho, my umelci predsa musíme držať spolu. Navyše, boli sme s Hynkom Kočim, ako sa necháva nazývať, dohodnutí. Po jeho hudobnom čísle sme sa divákom predstavili s tieňovým di-

vadlom **Urašima Taro**, ktoré sme „ušili“ na motívy rozprávok japonských detí. Aby toho nebolo málo, znova nás vystriedal Hynek. Po prestávke, počas ktorej diváci „predýchavali“ v bare riedky vzduch, sme sa s nimi rozlúčili autorským predstavením **Kadiš**, v ktorom odzneli autentické výpovede ľudí, ktorí prežili hrôzy holokaustu.

Po neúchádzajúcich ováciach sa nám nakoniec podarilo „zbaviť“ divákov a „zahájiť“ druhú pražskú noc. ňou sa náš divadelný víkend skončil, avšak my sme Prahu opúšťali plní nadšenia a entuziazmu nacvičiť nové predstavenie, aby sme našich skálnych fanúšikov nesklamali ani na budúci rok.

Bc. Barbora Michnová

Bc. Zuzana Miškocová

Mgr. Adela Mitrová, PhD.

Foto: archív divadla P.A.D.A.K

Na slávu univerzite

Nikto rozumne zmýšľajúci nebude spochybňovať tvrdenie, že vzdelanie a výchova sú neodmysliteľnou súčasťou ľudskej existencie. Okrem istého povedzme utilitárneho významu uľahčovania a obohacovania života

ľudí v tomto zložitom svete, vzdelanie zušľachťuje človeka, tak povediac skrášľuje jeho dušu – a v istom zmysle aj telo – nielen naplňajúc dávnový ideál kalokagatie, ale predovšetkým učiac človeka hľadať pravdu a žiť v pravde. Inými slovami povedané, ono zušľachťovanie by nebolo mysliteľné, pokiaľ by nenapomáhalo, ba viac, pokiaľ by priamo nevedlo k poznávaniu pravdy, o ktorej sa vo Svätom Písme sa píše: „Milujte pravdu a pravda vás vyslobodí.“ Táto pravda je zapísaná na stránkach Svätého Písma a uchovávaná v tradícii, v prácach cirkevných otcov, v bohoslužobnom poriadku a všetkých s tým súvisiacich disciplínach, ktoré by mali objímať celok nielen teologického poznania. Práve tento prístup k pravde a jej poznávaniu sa nakoniec prejavil napríklad na štruktúre stredovekých škôl ako boli tieto zriaďované pri kláštoroch, opátstvach, kráľovských či šľachtických sídlach, z ktorých sa v priebehu 11. a 12. st. vyvinú univerzity. Ich cieľom, ako aj samotné pomenovanie napovedá, bolo obsiahnuť plnosť poznatkov, čiže im šlo o univerzum, celok, no univerzum, ktorého plnosť je v Osobe Bohočloveka Christa. Zo stredovekých škôl, ktoré mali dva stupne: tzv. schola exterior, na ktorej sa vyučovalo svetské vedenie, a tzv. schola interior, kde sa vyučovala scripturistika (náuka o Biblii), cirkevné dejiny a teológia, sa sformuje stredoveká univerzita, ktorú tvorili štyri fakulty: artistická (neskôr filozofická), teologická, právnická a lekárska. Na artistickej fakulte bolo základom vyučovania tzv. sedem slobodných umení (septem artes liberales), ktoré sa stali základom vyučovania tzv. svetských vied a ktoré tvorili gramatika, rétorika, dialektika, matematika, geometria, astronómia a muzika. Tieto otvárali prístup k ďalšiemu špecializovanému vedeniu: teologickému, právnickému alebo lekárske. Na vrchole poznania sa potom nachádzali rôzne teologické disciplíny tvoriace jedno teologické štúdium a vedenie. Pre raný stredovek bol určujúcim rozvrh a obsah siedmich slobodných umení, ktorý vypracovali bl. Augustín, Boethius a Martinus Capella. Ten sa ale začne výrazne meniť v čase renesancie a novoveku, kedy bolo vedenie úspešne pestované i mimo univerzitu a stredoveká štruktúra univerzity sa postupne uvoľnila a menila, súc nahradená iným systémom vied. Takto sa počas plynutia historického času z pôvodného univerzitného vzdelania vyčlenilo množstvo ďalších disciplín, ktoré sa vo svojich metódach i záveroch nielen vzdialili pôvodnému ohnisku, ale ktoré sa dostali do otvoreného konfliktu s tým, čo kedysi tvorilo podstatu štúdia. Zatiaľ čo v stredoveku predstavovali univerzity organickú jednotu všetkého vedenia, s postupom novoveku idea univerzity ako universitas scientiarum postupne získala výsostne formálny charakter. A my si opäť môžeme klásť

otázku ako je to možné? Kde sa nachádza ona odbočka, ktorá nás odviedla z priamej púte a priviedla k takémuto stavu. Dnes je viac ako jasné, že súčasná budova poznatkov je babylonskou vežou v symbolickom i doslovnom chápaní a zorientovať sa v neprebernom množstve smerov a hnutí, mienok a hodnotení, dogiem a teórií, hypotéz a alternatív je nanajvýš ťažké, avšak nie nemožné. Na prvý pohľad ide o takmer neriešiteľný rébus, ale to len pri povrchnom a zjednodušenom pohľade. V jadre sa nič nezmenilo, len ono jadro bolo prikrýté množstvom nových vedných disciplín, dostať sa cez ktoré nie je práve najľahšie, hoci nie nemožné. A o to sa usiluje aj naša fakulta. Pre niekoho možno v skromných podmienkach, mimo veľkých centier európskeho intelektuálneho života sa snažíme nachádzať taký prístup k pravde, ktorý by bol čo najpriamočiarejší a najefektívnejší. Tento prístup nie je závislý na geografickej polohe, dokonca ani na ekonomickej sile, ale na úprimnosti a snaživosti, čestnosti a porozumení, a samozrejme na dobrých vyučujúcich i dobrej knižnici. Vďaka tomu v súčasnom postmodernom, rýchlo sa meniacom svete nestrácame zo zreteľa to, čo je podstatné, čo je bytostne dôležité, a to je láska k pravde a spravodlivosti a tým aj k slobode, skutočnej, vnútornej slobode, lebo ako

dobre vieme, človek je do tej miery slobodný, do akej je slobodný od hriechu. Nič človeka nezotročuje tak, ako práve hriech, a nič ho tak neoslobodzuje ako svätosť. A práve o to ide aj na našej fakulte. Jej postavenie je v rámci stredoeurópskeho priestoru dosť unikátne. Je totiž jedinou pravoslávnu bohosloveckou fakultou. Tým, že patrí do veľkej univerzitnej rodiny, môže všetko bohatstvo ortodoxnej teológie sprostredkovať svetu, ktorý vyrástol na odlišných princípoch. Deje sa tak aj vďaka tomu, že toto bohatstvo je už 15 rokov súčasťou Prešovskej univerzity v Prešove a kus z neho sa dostal mno-

hým ľuďom dobrej vôle, ktorí k nemu pristupovali bez predsudkov a s túžbou po pravde. Pätnásť rokov síce nie je nejaká zvlášť dlhá doba, no stačila na to, aby fakulta počas nich prešla istými zmenami. Tie našťastie nič nezmenili na obsahu štúdia, len sa menila forma. A tak sú dnes pravoslávna teológia a sociálna a charitatívna služba študované na piatich katedrách, ktoré sa usilujú obsiahnuť plnosť pravoslávnej teológie. Vďaka početným publikáciám, ktoré vychádzajú spod pera pracovníkov fakulty sa táto možnosť dostáva aj širšej verejnosti. V súčasnosti začíname prácu na viacerých projektoch, ako je biblický, historický, liturgický, ale aj sociálny, ktorých úlohou je čo najlepšie preskúmať dané oblasti poznávania. Prvé výsledky by sa mali dostaviť už budúci rok, ktorý je rokom viacerých skutočne veľkých jubileí, ako je 1700 od vydania Milánskeho ediktu sv. Konštantinom, 1150 výročia príchodu sv. bratov Cyrila a Metoda na Veľkú Moravu, či 560 rokov od pádu Konštantinopolu do Osmanských rúk. Tieto jubilea sú pre nás výzvou pripraviť sa na ich dôstojne oslávenie a hlavne dôkladnejšie oboznámenie minimálne slovenskej a českej verejnosti aj s touto sférou poznania. Takpovediac naštartovaním k oným výročiam je aj terajšie 15. výročie založenia Prešovskej univerzity v Prešove, v meste, ktoré sa môže pochváliť slávnou školou Izáka Cabana, a tým aj skutočnou tradíciou univerzitného vzdelávania, akou sa na Slovensku môže pýšiť veľmi málo miest.

prof. ThDr. Ján Šafin, PhD.
dekan PBF PU v Prešove
Foto: archív PBF PU v Prešove

Jeho Vysokopreosvietenosť Rastislav (občianskym menom Mgr. Ondrej Gont), arcibiskup prešovský a Slovenska

„Požehnaný, ktorý prichádza v mene Hospodinovom!“

(Jn 12, 13)

Tieto slová Svätého Písma sú pre veriacich Pravoslávnej cirkvi na Slovensku zvlášť aktuálne, pretože v službe Hospodinovi na arcibiskupskú katedru Prešovskej pravoslávnej eparchie prichádza nový pastier, Jeho Vysokopreosvietenosť, arcibiskup Rastislav. Vladyka Rastislav sa narodil 25. januára 1978 v Snine. Do šiestich rokov ho vychovávala stará mama v duchu učenia Pravoslávnej cirkvi. V ďalšej výchove pokračovala jeho matka, ktorá sa usilovala vychovať z neho dobrého pravoslávneho kresťana.

Základnú osemročnú školu skončil v roku 1992 a gymnázium v roku 1996 v rodnom meste. Diplom magistra teológie získal v roku 2002 na Prešovskej univerzite v Prešove, Pravoslávnej bohosloveckej fakulte. Obhájil diplomovú prácu na tému „Tajomstvo smrti“.

V priebehu 5. ročníka bohosloveckej fakulty absolvoval štvormesačný študijný pobyt na Aristotelovej univerzite v Tesalonikách v Grécku. Počas štúdia bol ubytovaný v Monastieri sv. Teodory Solúnskej a zverili ho do duchovnej starostlivosti archimandritovi Irinejovi Charalambakisovi. Vďaka archimandritovi Irinejovi počas svojho študijného pobytu strávil aj dva týždne v Monastieri sv. Dionýza Olympského a jeden týždeň na Svätej hore Athos, kde navštívil viacero monastierov.

Pred promóciami ho Jeho Blaženosť Nikolaj, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska, postrihol za čteca v Chráme sv. apoštola a evanjelistu Jána Bohoslovca v Pravoslávnom kňazskom seminári v Prešove. Pri postrihu boli prítomní Jeho Preosvietenosť Kryštof, biskup olomoucko-brnenský, a Jeho Preosvietenosť Ján, biskup michalovský.

Jeho Blaženosť metropolita Nikolaj ho 7. septembra 2003 vysvätil za diakona v Katedrálnom chráme sv. kniežaťa Alexandra Nevského v Prešove.

O dva týždne neskôr, 21. septembra 2003, Jeho Vysokopreosvietenosť Miron, arcibiskup hajnovský, vykonal jeho chirotoniu za kňaza v katedrálnom chráme v Prešove v prítomnosti Jeho Blaženosti metropolitu Nikolaja a Jeho Preosvietenosti vladyku Jána.

Liturgickú prax absolvoval v Katedrálnom chráme sv. kniežaťa Alexandra Nevského v Prešove.

V decembri 2003 ho metropolita Nikolaj ustanovil za duchovného správcu Detského domova sv. Nikolaja, arcibiskupa Myr-Lykijského divotvorcu v Medzilaborciach.

Ako duchovný uvedeného zariadenia zodpovedal za duchovný život a nábožensko-mravnú výchovu 57 zamestnancov a 90 detí, ktoré mali nariadenú ústavnú starostlivosť v Detskom domove sv. Nikolaja a Reedukačnom centre sv. Nikolaja pre maloleté matky s deť-

mi v Medzilaborciach. Pracoval v piatich samostatných výchovných skupinách s deťmi od najútlejšieho veku, až do ich odchodu z detského domova. Spolupracoval s vychovávateľmi a učiteľmi pri aplikácii základných kresťanských princípov do života detí. Ide o deti, ktoré trpia okrem sociálneho postihu v mnohých prípadoch aj mentálnym postihom.

Počas doterajšej praxe pripravil dvoch chlapcov na štúdium teológie na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. Obaja prijali postrih za čteca.

V roku 2008 založil v detskom domove mládežnícky Spevácky zbor sv. apoštola Andreja.

Od septembra 2007 vyučuje na Strednej odbornej škole pri Reedukačnom centre sv. Nikolaja pre maloleté matky s deťmi predmet náboženská výchova. Vyučovanie

si vyžaduje špeciálny prístup, pretože ide o žiačky s nariadenou starostlivosťou v reedukačnom centre kvôli výchovným problémom, poruchám správania a kombinácii ich mentálneho postihu a tehotenstva v neplnoletosti.

Od mája 2010 je v Detskom domove sv. Nikolaja v Medzilaborciach zamestnaný aj ako profesionálny rodič, ktorý vychováva tri deti.

Od roku 2006 doteraz absolvoval tri pobyty v Monastieri sv. Jána Ruského v Pefkochori na Chalkidikách v Grécku. S tunajším archimandritom Timotejom Tsotrasom a jeromonachom Grigorijom strávil mnoho času rozhovormi o mníšskom spôsobe života, ktoré ho nesmierne duchovne obohatili.

V roku 2007 navštívil Monastier Wysowa v Poľsku. Igu-men Pafnutij a jeromonach Mojsej ho oboznámili so spôsobom života v monastieri.

V rozpätí rokov 2011 – 2012 strávil mesiac v Monastieri sv. archanjelov v Kovil'i v Srbsku. Duchovné rady a poučenia miestneho igumena vladyku Porfyrija boli pre neho určujúce pri rozhodnutí prijať mníšstvo.

6. októbra 2012 prijal mníšsky postrih malej schimy v Pravoslávnom mužskom Monastieri Položenia rúcha Presvätej Bohorodičky v Komárne s menom Rastislav. Postrih vykonal Jeho Preosvietenosť Tichon, biskup komárňanský, archimandrita monastiera.

Pri príležitosti sviatku Svetlého Christovho zmŕtvychvstania - Paschy mu Jeho Vysokopreosvietenosť arcibiskup Ján udelil cirkevné vyznamenania, a to v roku 2007 právo nosenia nabeďerníka a v roku 2010 právo nosenia zlatého kríža.

Hodnosť igumena a archimandritu mu bola udelená dňa 7. 11. 2012, narečenie 17. 11. 2012 a chirotonia za biskupa a intronizácia 18. 11. 2012 v Katedrálnom chráme sv. kniežaťa Alexandra Nevského v Prešove.

Hovorí plynule rusky, grécky a pasívne ovláda nemecký a poľský jazyk.

Foto: Antonín Žižka

Medzinárodná vedecká konferencia na PBF SV. NIKOLAJ KABASILO: Problematika teológie, mystiky a filantropie

Pravoslávna bohoslovecká fakulta sa stala miestom konania medzinárodnej vedeckej konferencie - SV. NIKOLAJ KABASILO: Problematika teológie, mystiky a filantropie. Konferencia sa konala 9. októbra 2012 v súvislosti s 620. výročím zosnutia svätého Nikolaja Kabasilu. Na konferencii sa zúčastnili vedec- kí, pedagogickí a cirkevní pracovníci zo Slovenska, Rumunska, Grécka a Českej republiky. Témou konferencie bol život a dielo svätého Nikolaja Kabasilu, ale aj blízke témy zo sociálnej, kul- túrnej a historickej oblasti v prepojení s dobou svätého Nikolaja Kabasilu a vyústením do uplatnenia v živote súčasného človeka ako jednotlivca aj ako hlavného elementu spoločnosti. Podľa opisu doby svätého Nikolaja na základe jednotlivých príspev- kov prednášajúcich účastníci mohli nazrieť do hesychastické- ho hnutia kresťanskej spoločnosti, jeho charakteristických črt a jeho významu pre vtedajšiu spoločnosť. Hodnota konferencie je o to vyššia, že prednášajúci čerpali predovšetkým z pramen- nej literatúry, t.j. z pôvodných textov písaných v alexandrijskej

„koini“ gréčtine, prípadne z ich prekladu do súčasnej gréčtiny, pretože téma doby hesychazmu a osobnosti svä- tého Nikolaja Kabasilu nebola v našom vedeckom prostredí ani bližšom okolí spracovaná. Konferencia sa niesla v príjemnom „domácom“ duchu prednášajúcich aj poslucháčov, čo potvrdila aj diskusia v závere konferencie. Na konci doc. ThDr. Štefan Šak, PhD. zhrnul výstupy jednotlivých príspevkov a poďakoval všetkým zúčastneným. Konferencia bola ukončená recepciou.

Mgr. Pavol Kochan, PhD., Foto: archív PBF PU v Prešove

Medzinárodná konferencia v Poľsku

V poľskom meste Gorlice, v kaštieli Szymbark, sa v utorok, 27. 11. 2012, konala medzinárod- ná konferencia. Organizátorom bol Diecezjal- ny Ośrodek Kultury Prawosławnej „ELPIS“ w Gorlicach. Téma konferencie „Prawosławie jako czynnik odnowy tradycyjnych chrześci- jańskich wartości w Unii Europejskiej“ („Pra- voslávie ako činiteľ obnovy tradičných kres- ťanských hodnôt v EÚ“) prednaznačovala množstvo podnetných príspevkov do disku- sie.

Po príchode na miesto sa prítomní pokochali krásou na okolitý areál kaštieľa a zasadli za rokovací stôl. Moderátorom konferencie bol ThDr. Ján Husár, PhD., prodekan pre vedu a doktorandské štúdium. V prvom bloku prvý predniesol svoj príspevok doc. ThDr. Kryštof (Pulec), metropolita, pod názvom – Kresťan- ské hodnoty v súčasnom svete, kde poukázal na súvislosti a priority človeka vo vzťahu ku kresťanskej tradícii. Nasledovali ďalší: Bp dr Paisjusz (Martyniuk), biskup gorlický; dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove prof. ThDr. Ján Šafin, PhD.; doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD.; doc. ThDr. Miroslav Župina, PhD.; doc. PhDr. Mária Machalová, CSc., a zakončoval túto časť doc. PhDr. Tomáš Hagoni, PhD. Autori sa v tejto sekcii reflexívne vyjadrovali aj k príspevkom kolegov a ná- sledne premostovali v kontexte vlastných štúdií. Následne sa všetci zúčastnení premiestnili na obed do vedľajšej reštaurácie San Marco, kde si pochutnali na tradičných jedlách poľskej kuchyne. Po výdatnom obede nasledova- la druhá časť konferencie podľa programu. Po skončení prednášajúci započali horlivú diskusiu na predmetnú problematiku. Návrat domov v neskorých večerných hodinách harmonizoval a vyvažoval vynikajúci pocit z bez- chybne zorganizovanej konferencie.

PhDr. ThDr. Maroš Šip, PhD., Foto: archív PBF PU v Prešove

Nová sociálna edukácia človeka (?)

Život je škola a my sme tu preto, aby sme sa učili. Problémy sú jednoducho súčasťou osnov, objavujú sa a slabnú, ale lekcie, ktoré sa naučíme, budú pre náš celý život“ (neznámy autor).

Týmito slovami možno uviesť smerovanie príspevkov, a tiež živej a odborne podnetnej diskusie na medzinárodnej interdisciplinárnej konferencii pod názvom **Nová sociálna edukácia človeka (?)**, ktorá sa uskutočnila v priestoroch Pravoslávnej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (PU), 8. novembra 2012. Konferenciu otvoril dekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU, prof. ThDr. Ján Šafin, PhD. a svojimi príhovormi ju obohatili Jeho Blaženosť vladyka Kryštof, metropolita českých zemí a Slovenska a doc. Ing. Peter Adamišin, PhD., prorektor PU v Prešove pre rozvoj, informatizáciu a hodnotenie kvality.

Medzinárodný vedecký výbor konferencie, v ktorom prijali účasť významné teologické i vedecké osobnosti, a rovnako aj vysoká úroveň medzinárodného zoskupenia prítomných autorov 27 príspevkov z oblasti teológie, sociálnej práce a edukácie, reprezentovali myšlienkové prúdy na danú tému, ktoré rezonujú v odborných kruhoch v Českej republike, v Poľsku, v Rusku, na Ukrajine a na Slovensku.

Zmysel a význam konferencie:

Východiskom k vytýčeniu témy konferencie bolo presvedčenie, že celoživotné učenie sa a vzdelávanie má dnes kľúčovú úlohu v živote osôb a spoločnosti. Edukácia je dôležitou súčasťou života pre populáciu ľudí, ktorá je konfrontovaná s „komplexnosťou sveta a zvieraná mocou finančného sveta, vedecko-technického sveta a sveta masmédií.“ (Lefort). V takom prostredí musíme „znovu nastoliť provenstvo rozumu“, pričom to od ľudí vyžaduje sústavné nadobúdanie poznania.

Zvlášť je potrebné si uvedomiť, či sa prostredníctvom edukácie naozaj sleduje dosahovanie vzdelanosti ľudí. Vzdelanosť je totiž synonymom kultúrnosti a od vycvičenosti a jednostrannej výškolenosti, čiže indoktrinovanosti sa podľa názoru prof. Š. Šveca odlišuje tým, že vzdelaný človek sa riadi *mravným svedomím*, že si uvedomuje sociálne dôsledky svojich motívov a činov na druhých ľudí, že disponuje *hlĺbkou poznania* a toto ho vedie ku konaniu v súlade so zachovaním Života, vrátane osobného *humanizačného zdokonaľovania*.

Štruktúra konferencie bola šitá na mieru **cieľu konferencie** - podnietiť interdisciplinárnu diskusiu prítomnej teologickej, vedeckej a odbornej komunity. V plénárnej časti konferencie odzneli 3 hlavné vystúpenia (prof. ThDr. Jána Šafina, PhD., doc. PhDr. Márie Machalovej, CSc., prof. zw. dr. hab. Ewy Syrek). Konferenciu obohatili účastníci konferencie svojimi diskusnými vstupmi a následne diskusiou v dvoch tematických blokoch:

Duchovné aspekty sociálnej edukácie (moderátor - doc. ThDr. Štefan Pružinský, PhD.).

Pedagogické, andragogické a sociálne aspekty sociálnej edukácie človeka (moderátor - doc. PhDr. Tomáš Hangoni, PhD.).

Účastníci konferencie smerovali svoje príspevky k identifikácii, vysvetleniu i nastoleniu možných východísk k širokospektrálnym sociálnym premenám osôb a sociálnych skupín v kontexte modernizácie dnešnej doby

- a to prostredníctvom nástrojov edukačného vplyvu, čiže učenia sa ľudí, vzdelávania a poradenskej činnosti. Upozornili na tradičné i netradičné modely duchovnej, sociálnej a edukačnej reality, procesov a metód i duchovného, sociálneho a edukačného prostredia. Doménou diskusie boli javy spájané s *modernizáciou* dnešnej doby a *sociálnou i osobnou zmenou* - napr. pokračujúca *individualizácia* a akceptácia sociálnych zmien človekom, výrazná *ideová, hodnotová a postojová pluralita* spoločnosti, *zotieranie hraníc* medzi prácou, povolaním a vzdelaním i rodinným životom a voľným časom, *uvoľnenosť* v pravidlách správania sa a konania ľudí, *potreba osôb* permanentne hľadať svoju pozíciu v spoločnosti, *zmena* v medziľudských vzťahoch a v sociálnej komunikácii.

Z príspevkov medzinárodnej vedeckej konferencie bol zostavený a vydaný rovnomenný zborník.

doc. PhDr. Mária Machalová, CSc.

**Katedra kresťanskej antropológie a sociálnej práce
PBF PU v Prešove**

Foto: archív PBF PU v Prešove

Oslavy 50. výročia založenia DSS v Giraltovcich

a Stropkove, ako aj hostia z poľských družobných zariadení. Dojemné i veselé boli predstavenia ľudí s mentálnym i fyzickým postihnutím, ktorí vystúpili za pomoci svojich opatrovateľov. Zaslúžili si nielen potlesk, no najmä hlboké uznanie. Po programe bola pripravená slávnostná recepcia.

Mgr. Zuzana Repková, Foto: archív PBF PU v Prešove

OZ Angelos plní svoje plány v každom ročnom období

Čoskoro to budú dva roky odo dňa, kedy sa snaha troch ľudí stala skutočnosťou. V marci 2011 Ministerstvo vnútra SR prijalo a schválilo návrh na registráciu občianskeho združenia Angelos (ďalej OZ Angelos). Od tohto času členovia a sympatizanti tohto združenia naplňujú ciele združenia počas celého roka. Aktivity sú zamerané na zapájanie študentov do dobrovoľníckych akcií a praktické využívanie odborných vedomostí získaných počas štúdia.

V mesiaci jún členovia OZ Angelos participovali na realizácii Dňa detí, ktorý každoročne pripravujú členovia Bratstva pravoslávnej mládeže na Slovensku – SYNDESMOS. V areáli Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove sa stretli všetci tí, ktorí chceli stráviť príjemný deň s deťmi a zároveň svojou snahou a prácou prispieť k ich radosti. Jedným zo stanovísk bol aj kreatívny kútik, ktorý organizačne aj obsahovo zastrešovali práve členovia OZ Angelos.

Počas nasledujúcich letných mesiacov sa aktivity členov zamerali na zapojenie sa do celoštátnej akcie „Dni dobrovoľníctva 2012“, ktorá sa konala 21. - 22. septembra 2012. Boli pripravené propagačné materiály samotného združenia, ako aj prezentácie, ktorých zámerom bolo zviditeľniť existenciu OZ Angelos a nadobudnúť možnú spoluprácu so zariadeniami sociálnej starostlivosti. Registráciou združenia na portáli dobrovolnictvo.sk sa začala spleť aktivít, ktorých výsledkom boli dva dni strávené v Detskom domove Snina – Stakčín. Členovia oslovili mnohých sponzorov. Získali sme tak darčkové a upomienkové predmety pre deti aj zúčastnených dobrovoľníkov. Táto participácia OZ Angelos na celoštátnej akcii bola aj medializovaná formou priameho vstupu vo vysielaní jedného rádia. Aktivity v Detskom domove Snina – Stakčín boli zamerané na pomoc pri úprave interiéru a exteriéru satelitov. Dobrovoľníci pomáhali aj pri príprave jedla, stolovaní, varení a príprave detí na vyučovanie. Večer ukladali malé deti k spánku a následne pripravovali športové dopoludnie, ktoré bolo napláno-

vané na druhý deň spomínanej akcie. Všetky deti domova, vychovávatelia a dobrovoľníci sa stretli na multifunkčnom ihrisku v obci Stakčín. Nasledovali súťaže pre malé deti, futbalový zápas pre chlapcov a vybíjaná pre dievčatá. Celú akciu zavŕšila Zumba v telocvični ZŠ Stakčín. Tanečné latino rytmy boli výbornou bodkou za vydanou akciou. Deti odchádzali s úsmevom na tvári, šťastím na líci a radosťou v očiach. Nám ostal dobrý, hrejivý pocit v našich srdciach.

Okrem týchto aktivít členovia OZ Angelos triedili a balili vyzbierané oblečenie. Časť detského oblečenia bola odovzdaná v zariadení Kolevka v Srbsku. Ďalšie baličky už boli odovzdané spolu s výťažkom zo zbierky školských potrieb v inom zariadení. Zvyšné oblečenie plánujeme v blízkej budúcnosti odvieť do ďalšieho zariadenia, ktoré takúto pomoc a podporu potrebuje neustále.

V prebiehajúcich jesenných mesiacoch sme nezabudli ani na seniorov a seniorky. S potešením sme prijali pozvanie a vyjadrili slová úcty i vďaky ich múdrosti, šedinám i vráskam.

V nasledujúcom období plánujeme aj naďalej reagovať na potreby núdzných. Chceme pomáhať tam, kde to potrebujú. Rozdávať radosť a úsmev všade, kde nás pustia. A nezabúdať na to, že „sme to, čo opakovane robíme“ (Aristoteles).

**Bc. Radoslav Hoblák, Bc. Ivana Kriššáková,
Bc. Kamil Roško, Miloš Surma
Foto: archív OZ Angelos**

Nový dekan Fakulty športu PU v Prešove

doc. PaedDr. Pavel Ružbarský, PhD.

Rád by som na úvod zdôraznil, že naša fakulta je postavená na vyše 60 ročnej tradícii Katedry telesnej výchovy, ktorá vznikla v roku 1951 na bývalej košickej Pobočke Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave a už v nasledujúcom roku 1952, bola v dôsledku presunu košickej Pobočky Pedagogickej fakulty do Prešova premiestnená aj katedra telesnej výchovy. Na úvod to spomínam zámerne, pretože aj keď má Fakulta športu len 8 rokov, má svoju dlhoročnú tradíciu. Naša fakulta je len druhou podobného zamerania na Slovensku a na základe toho má určite opodstatnenie a zároveň potenciál pre svoj rozvoj.

Postavenie, v akom sa nachádza univerzitné vzdelávanie a veda na Slovensku, je zlé a nemá jednoduché riešenie. V tejto komplikovanej situácii a legislatívnej nestabilite, aká tu ešte nebola, sa musí naša fakulta v nasledujúcom funkčnom období zamerať predovšetkým na nasledovné ťažiskové oblasti: presadiť sa úrovňou vzdelania medzi dobré slovenské fakulty a zároveň sa zaradiť v slovenskom výskumnom priestore medzi inštitúcie s kvalitným vedeckým výskumom; zintenzívniť kvalifikačný rast pracovníkov fakulty; vypracovať nový študijný program reflektujúci potreby praxe; zvýšiť počet študentov na fakulte; prostredníctvom projektov vybudovať nový atletický štadión a dobudovať diagnostické centrum.

Chcel by som fakultu atraktívnejšiu pre súčasných ako aj budúcich študentov. Potrebným bude budovanie povedomia príslušnosti k fakulte a hrdosti na to, že sú jej súčasťou. Jednou z priorit v najbližšom období bude zlepšenie propagácie, s cieľom získať viac uchádzačov o štúdium a zviditeľnenie činnosti fakulty u širokej verejnosti. Našou snahou musí byť zvýšenie počtu študentov na fakulte na všetkých troch stupňoch a formách štúdia. S tým súvisí aj nový študijný program na 1. a 2. stupni, ktorý bude potrebné vypracovať na základe zmenenej spoločenskej situácie. S akreditáciou a garanciami nového študijného programu priamo súvisí kvalifikačný rast pracovníkov fakulty, na ktorý bude potrebné klást mimoriadny význam. Je nevyhnutné mať na mysli budúcnosť fakulty, najmä jej schopnosť akredibility. V oblasti vzdelávania je potrebné etablovať fakultu aj v medzinárodnom meradle, čo v praxi znamená, že popri podpore mobilít učiteľov a študentov bude jednou z priorit príprava a realizácia študijného programu v cudzom jazyku.

Doktorandské štúdium vnímam ako primárny zdroj budúceho fakultného personálneho zabezpečenia. Zvýšenie počtu doktorandov na fakulte bude jedným zo strategických krokov. V tejto súvislosti budeme musieť využiť všetky dostupné finančné zdroje, vrátane výskumných a špecializovaných grantov.

Fakulta v uplynulom období výrazne zvýšila aktivity pri podávaní projektov zo štrukturálnych fondov, či

projektov cezhraničnej spolupráce. Pre zvýšenie atraktivity fakulty bude jedným z ďalších prioritných cieľov v oblasti rozvoja fakulty dokončiť snahy bývalého vedenia o komplexnú rekonštrukciu atletického štadióna.

Diagnostické centrum figuruje v súčasnej organizačnej štruktúre ako „iné pracoviská fakulty“. Cieľom, v tomto funkčnom období, bude naďalej intenzívne pracovať na získaní nových projektov, v rámci štrukturálnych fondov, pre jeho dobudovanie. Najbližšou dobrou príležitosťou vylepšenia jeho materiálneho vybavenia bude schválený projekt APVV, ktorý sa v tomto roku začal riešiť na našej fakulte. Bez potrebného materiálno-technického zabezpečenia sa nedokážeme presadiť ani pri zapájaní sa do me-

dzinárskych výskumných grantov, ani publikovať v karentovaných časopisoch, ktoré sa javia dôležité nielen pre samotný rozpočet fakulty, ale aj pre osobný, odborný, či vedecký rast a medzinárodnú akceptáciu našich pracovníkov. Naš výskum a naše výsledky musíme zároveň prezentovať tak, aby to pochopili aj ľudia pracujúci v športovej praxi, ktorým sú výsledky vedeckého skúmania adresované. Je nevyhnutné, aby fakultu vnímali športové zväzy a kluby ako inštitúciu, ktorá ponúka nielen vzdelávanie v oblasti športu, ale aby nás vnímali

ako partnera, ktorý môže a dokáže pomôcť pri riadení tréningového procesu na základe najnovších vedeckých poznatkov. V tomto smere je pre mňa neprípustné sa izolovať od praxe, ale práve naopak.

Chcel by som aj touto cestou poďakovať rektorátu univerzity za zrekonštruovanie budovy fakulty, ktorá už vyzerala veľmi nedôstojne a zároveň vyjadriť radosť nad vybudovaním nového dekanátu nad telocvičňami v budove rektorátu. Fakulta športu tak bude mať po ukončení stavebných prác konečne nielen reprezentatívne priestory pre samotný dekanát, ale opäť vznikne väčší priestor pre výučbu, ako aj tréningový proces univerzitných klubov a oddielov v zrekonštruovaných telocvičniach.

Pevne verím, že stanovené ciele sa podarí novému vedeniu v spolupráci s pedagogickými ako aj nepedagogickými pracovníkmi naplniť, a že fakulta bude mať nielen stabilnú pozíciu v štruktúre univerzity, ale sa stane aj neodmysliteľnou súčasťou mesta i regiónu.

doc. PaedDr. Pavel Ružbarský, PhD.
dekan FŠ PU v Prešove
Foto: archív FŠ PU v Prešove

Univerzitné dni športu 2012

Aj v tomto roku pripravila Fakulta športu Prešovskej univerzity v Prešove (PU) týždeň športových podujatí, ktoré boli venované všetkým študentom našej univerzity, s chuťou zabaviť sa a aktívne stráviť svoj voľný čas na športoviskách PU. Celá akcia sa konala pri príležitosti Dňa študentstva, ktorý je spojený so 17. novembrom. Počas týždňa od 12. 11. do 16. 11. 2012 boli organizované každý deň súťaže, resp. cvičenia, v ktorých nebolo najdôležitejšie víťazstvo, ale chuť aktívne sa podieľať na tejto akcii.

Univerzitné dni športu odštartovali už týždeň pred 17. novembrom **cestným behom**, ktorý sa uskutočnil 8. 11. 2012 na štadióne Fakulty športu a okolí univerzity. Cestný beh prilákal 84 účastníkov z radov študentov fakúlt PU v Prešove, z čoho bolo 64 mužov a 22 žien. Muži súťažili v behu na 3000 m a ženy si odbehli polovičnú vzdialenosť, čiže 1500 m.

Poradie na prvých troch miestach v oboch kategóriách:

- Muži:** 1. Ľubomír Kočiš 10:26
2. Rastislav Skubeň 10:31
3. Pavol Kocurko 10:38
- Ženy:** 1. Martina Šamudovská 5:26
2. Veronika Dugasová 5:42
3. Dana Danková 5:43

Hladký priebeh celej súťaže ako aj vyhodnotenie výsledkov sledovali hlavný organizátor Mgr. Róbert Kandráč, PhD. a hlavný rozhodca pretekov PhDr. Marcel Nemec, PhD. – pedagógovia Fakulty športu PU v Prešove.

Ďalším športovým podujatím, ktoré sa uskutočnilo v rámci našej športovej akcie, bol **CROSSFIT**, ako nová forma cvičenia, ktorý sa konal 12. 11. 2012 na pôde Fakulty športu. Táto disciplína bola v tomto roku novinkou a bola realizovaná formou promo akcie, kde sme chceli oboznámiť študentov s týmto novým prístupom k cvičeniu a zistiť prípadný záujem o takúto pohybovú aktivitu. Na cvičení sa zúčastnilo viac ako 30 študentov, ktorí absolvovali zábavnou formou súťaž na stanovištiach ako aj cvičenia jednotlivcov vo veľkej telocvični Fakulty športu. Viacero študentov prišlo podporiť svojich kolegov hlasivkami a po akcii vyslovili ľútosť, že si nedoniesli cvičebný úbor a nemohli sa aktívne podieľať na tejto pohybovej aktivite, pretože Crossfit ako nová forma cvičenia ich oslovil a radi by si zopakovali

túto pohybovú činnosť. Môžeme vysloviť spokojnosť s účasťou ako aj so spätnou väzbou od študentov, ktorí sa aktívne zúčastnili na tomto cvičení a odchádzali s pozitívnymi pocitmi.

Na správnu realizáciu cvičení dohliadal licencovaný tréner Crossfitu Marián Mima so svojimi kolegami z Crossfit klubu v Prešove, ktorý, dúfame, bude už onedlho členom TJ Slávia PU. Z radov pedagógov Fakulty športu bol zodpovedným za organizáciu cvičenia Crossfit Mgr. Patrik Durkáč, PhD.

Druhý deň Univerzitných dní športu 2012 bol najbohatší na športové podujatia, na ktorých si mohli zúčastniť študenti PU v Prešove.

Utorok, 13. 11. 2012, v trvaní od 12.25 do 14.00, sa uskutočnilo športové podujatie „**Plavecká štafeta**“. Na tomto podujatí sa zúčastnilo 20 študentov, z toho 19 študentov Fakulty športu a 1 študentka Fakulty manažmentu PU v Prešove. Hlavnou disciplínou, z ktorej bolo následne vyhodnotených výsledné poradie, bolo 4 x 25 metrov prvkové plávanie, kde sa striedalo 25 metrov „nohy“ a 25 metrov „paže“ s plaveckou doskou. Študenti mali na výber voľný spôsob a plavecký spôsob prsia. Doplnková disciplína bola štafeta 4 x 25 metrov polohové preteky. Nakoniec v oboch disciplínach sa študenti umiestnili v identickom poradí. Na prvom mieste sa umiestnili študenti 4. ročníka, v zložení: Zuzana Lešňanská, Tomáš Augustín, Viktor Mihok a Lukáš Semčíšák, na druhom mieste študenti 3.ročníka v zložení: Julianna Eschwig-Hajtsová, Marek Horváth, Radoslav Regenda a Milan Szabó a na treťom mieste skončili študenti 1. ročníka v zložení: Peter Ferencák, Peter Perháč, Patrik Potoczky a Dávid Vašš, na štvrtom mieste sa umiestnili študenti kombinovane z 2. a 3. ročníka v zložení: Dalibor Dzugas, Lukáš Miščík, Michal Palica a Patrik Petro a posledné miesto obsadila kombinovaná štafeta 1., 3. bakalárskeho stupňa a 1. ročníka magisterského stupňa Fakulty športu a Fakulty manažmentu v zložení: Mária Typčuková, Richard Artim, Jozef Mihaľ a Boris Pirkovský. Zodpovednými za akciu boli Mgr. Viera Smerecká, PhD. a PaedDr. Ľubomír Paučíř, PhD.

Ďalšou športovou disciplínou, ktorá sa konala 13. 11. 2012, bola v duchu olympijského hesla „Citius, altius, fortius“ C. A. F. SPORT GAMES. V priestoroch posilňovne FŠ, v príjemnom prostredí, sa zišlo dostatočné množstvo pretekárov – 20 mužov a 4 ženy, ktorí si zmerali sily v nasledovných disciplínach:

1. Burpees (Angličáky)10x
2. Bench press so závažím 40 kg 20x
3. Kettlebell – swing nad hlavu so závažím 16 – 20 kg 20x
4. Zhyby na hrazde 18x
5. Sed – ľah s medicinballom 20x
6. Výskoky na švédsku debnu 20x (ženy cvičili s polovičnou hmotnosťou)

V závere boli organizátormi vyhlásení najlepší pretekári v kategórií žien a mužov. Na 1. miestach sa umiestnili študenti Fakulty športu:

v kategórii žien: Silvia Hovanová

v kategórii mužov: Pavol Straka

Zodpovedným za organizáciu tohto podujatia bol Mgr. Marek Kokinda, PhD. z Fakulty športu.

V utorok, 13. 11. 2012, sa uskutočnil aj volejbalový turnaj v hale PU v Prešove. Na **volejbalovom turnaji** sa zúčastnilo 9 družstiev (87 účastníkov) zo šiestich fakúlt (Filozofická fakulta, Fakulta zdravotníckych odborov, Fakulta manažmentu, Fakulta humanitných a prírodných vied, Pedagogická fakulta a Fakulta športu). Hralo sa v troch skupinách, herným systémom každý s každým, 2-krát 10 minút a podľa umiestnení v skupinách sa odohrali zápasy (opäť systémom každý s každým, 2-krát 10 minút) o umiestnenia – víťazi skupín o 1. – 3. miesto, druhí zo skupín o 4. – 6. miesto a tretí zo skupín o 7. – 9. miesto. Víťazom turnaja sa stali študenti 3. ročníka Fakulty športu.

Konečné poradie turnaja:

1. miesto – Fakulta športu 3. ročník
2. miesto – Fakulta športu 2. ročník
3. miesto – Fakulta humanitných a prírodných vied
4. miesto – Fakulta zdravotníckych odborov
5. miesto – Filozofická fakulta
6. miesto – Pedagogická fakulta
7. miesto – Fakulta športu 1. ročník
8. miesto – Fakulta športu mix (1. a 2. ročník)
9. miesto – Fakulta manažmentu

Za organizáciu a priebeh akcie bola zodpovedná hlavná organizátorka Mgr. Terézia Slančová, PhD. z Fakulty športu.

Poslednou športovou akciou organizovanou v utorok, 13. 11. 2012, bolo cvičenie pod názvom „**Popoludnie s aerobikom**“. Na tejto akcii sa nesúťažilo o víťazstvo, ale hlavnou myšlienkou bolo stretnúť

sa s kamarátmi a zacvičiť si v príjemných priestoroch veľkej telocvične Fakulty športu. Na aerobiku sa zúčastnilo 40 študentov z fakúlt PU v Prešove.

Za organizáciu tohto podujatia bola zodpovedná doc. Mgr. Rút Lenková, PhD. a Mgr. Jaroslava Rubická, PhD.

Tretí deň Univerzitných dní športu sa realizoval „**Futsalový turnaj**“, ktorý sa konal v Športovej hale PU v Prešove. Na tomto turnaji sa zúčastnilo 12 družstiev, zložených z 90 študentov jednotlivých fakúlt Prešovskej univerzity v Prešove. Mužstvá sa stretli vo vyraďovacích súbojoch po vylosovaní dvojíc s tým, že víťazné postúpili do štvrtfinálových bojov, kde sa opäť stretli podľa turnajového kľúča. Zo šiestich mužstiev, ktoré postúpili, vzišla trojica

mužstiev, ktoré sa stretli napokon v súbojoch každý s každým o celkového víťaza v turnaji.

Do finálových bojov postúpili z 12 mužstiev športovci Filozofickej fakulty, Fakulty športu 2. ročník a Fakulty športu Mix. Po tuhých bojoch si nakoniec víťazstvo z tohto turnaja odnieslo mužstvo Filozofickej fakulty, na druhom mieste sa umiestnili študenti Fakulty športu Mix a na treťom mieste skončili zástupcovia 2. ročníka Fakulty športu. Mužstvá, ktoré skončili na prvých troch miestach, boli ocenené diplomom a vecnou cenou. Turnaj sa stretol s obrovským záujmom, a preto sa uvažuje nad organizáciou obdobného turnaja aj mimo tejto akcie.

Za organizáciu podujatia bol zodpovedný Mgr. Patrik Durkáč, PhD. z Fakulty športu.

Tento športový deň uzavrel medzifakultný **Basketbalový turnaj** mužov a žien. Zúčastnili sa 4 koedukované družstvá fakúlt, celkovo v počte 42 účastníkov. Konečné umiestnenie bolo nasledovné :

1. Fakulta športu
2. Fakulta manažmentu
3. Fakulta zdravotníctva
4. Kombinované družstvo

Podujatie malo masovo-propagačný charakter, s peknou športovou atmosférou na ihrisku, aj v hľadisku. Bolo zabezpečené občerstvenie a ceny – diplomy a čokolády pre každého účastníka. Cenné bolo zapojenie sa študentov voľiteľného športu basketbal do organizácie aj rozhodovania zápasov.

Organizáciu celého turnaja mal na starosti doc. Paed-Dr. Marián Vojčík, PhD. z Fakulty športu.

Ďalšou športovou akciou, ktorá bola súčasťou Univerzitných dní športu, bol 14. 11. 2012 „**Gymnastický viacboj**“. Na pretekoch jednotlivcov sa zúčastnilo 30 študentov telesnej výchovy, z toho 12 žien a 18 mužov, prevažne z magisterskej formy štúdia, ale aj študenti bakalárskeho štúdia, ktorí majú špecializáciu gymnastické športy. Ženy súťažili v štvorboji a muži v šesťboji. Študenti si vyskúšali aj funkciu rozhodcov, čiže každý študent, ktorý sa na pretekoch zúčastnil ako pretekár, zároveň aj hodnotil výkony ostatných študentov. Preteky prebehli bez kolízií a protestov. Víťazi dostali diplom, vecnú cenu a všetci študenti sladkú odmenu.

Výsledky pretekov:

Muži

1. miesto	Artim Richard	80,550
2. miesto	Němý Miloš	77,700
3. miesto	Dorin Tomáš	77,350

Ženy

1. miesto	Segedyová Alžbeta	58,950
2. miesto	Laskovičová Valéria	56,500
3. miesto	Tomková Petra	55,800

Hladký priebeh pri organizovaní a vyhodnocovaní pretekov v gymnastickom viacboji sledoval Mgr. Tibor Klaček.

Poslednou akciou konanou v rámci Univerzitných dní športu bola ďalšia nová disciplína, v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi, „**Rope Skipping**“. Vo veľkej telocvični FŠ PU sa 14. a 15. 11. 2012 stretli študenti, ktorí obľubujú preskoky cez švihadlo s rozličnou obťažnos-

tou. Účastníci súťaže sa stretli vo viacerých disciplínach:

Preskoky cez švihadlo:

- preskoky znožmo za jednu minútu
- preskoky na pravej za jednu minútu
- preskoky na ľavej za jednu minútu

Výsledkom je súčet preskokov znožmo, na pravej a ľavej dolnej končatine.

Dvojšvihy:

- maximálny počet dvojšvihov za sebou bez prerušenia

Počet účastníkov: 90, z toho 24 žien a 66 mužov

Výsledky:

Ženy: Preskoky cez švihadlo

P. č.	Priezvisko a meno	Fakulta ročník	Počet preskokov
1.	Pivovarníková Júlia	FŠ / 2Mgr	444
2.	Meráková Ivana	FŠ / 1Mgr	434
3.	Šamudovská Martina	FŠ / 1Mgr	431

Muži: Preskoky cez švihadlo

P. č.	Priezvisko a meno	Fakulta ročník	Počet preskokov
1.	Molčan Rastislav	FŠ / 2Bc	497
2.	Fučo Emil	FŠ / 1Mgr	472
3.	Drexler Boris	FŠ / 1Mgr	469

Dvojšvihy :

Ženy: 1. miesto Daňková Melánia (FŠ 2 Bc) - 31

Muži: 1. – 2. miesto Miščík Lukáš (FŠ 2 Bc) - 48

Molčan Rastislav (FŠ 2 Bc) - 48

Za podujatie zodpovedala doc. Mgr. Rút Lenková, PhD. z Fakulty športu.

Po skončení tohto športového týždňa si môže Fakulta športu povedať, že má zmysel podujatie takého typu organizovať, pretože na podujatí sa zúčastnilo takmer 500 študentov Prešovskej univerzity v Prešove, ktorí odchádzali zo športovísk spokojní, plní príjemných zážitkov z aktívne stráveného voľného času a s pocitom, že Prešovská univerzita v Prešove neponúka len vzdelanie, ale aj návod ako žiť zdravšie a kvalitnejšie, prostredníctvom telesných a pohybových cvičení určených nielen pre družstvá, ale aj pre jednotlivcov. Taktiež chceme vysloviť poďakovanie TJ Slávia PU za pomoc pri organizovaní Univerzitných dní športu 2012, prostredníctvom finančnej podpory pri nákupe občerstvenia a cien pre účastníkov športových akcií. V neposlednom rade je potrebné poďakovať všetkým

zúčastneným na športových podujatiach, za aktívnu účasť a podieľaní sa na príjemnej atmosfére, ktorá vládla na športoviskách.

Veľká vďaka patrí aj všetkým pedagógom Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove, ktorí sa podieľali na organizácii a propagácii tohto podujatia, ktoré si získava z roka na rok čoraz viac priaznivcov a veríme, že budúci ročník bude opäť bohatší o počet spokojných účastníkov z radov študentov Prešovskej univerzity v Prešove.

Do videnia na športoviskách PU v Prešove!

Mgr. Patrik Durkáč, PhD.

Foto: archív FŠ PU v Prešove

Celoslovenské kolo vedomostnej súťaže o olympizme pre vysoké školy 2012

Slovenská olympijská akadémia každoročne organizuje Vedomostnú súťaž o olympizme. Táto súťaž má okrem kategórií základných a stredných škôl i kategóriu vysokých škôl. Celoslovenské kolo vedomostnej súťaže vysokých škôl sa tohto roku konalo 16. novembra v Akadémii ozbrojených síl M. R. Štefánika v Liptovskom Mikuláši. Po dlhšom čase sa na tejto súťaži, okrem družstva Fakulty športu Prešovskej univerzity v Prešove, zúčastnilo i družstvo Pedagogickej fakulty. Trojčlenné družstvá súťažili v zložení: FŠ – Bc. Andrea Palanská, Tatiana Czyrneková, Branislav Kromka, PF – Bc. Ľudmila Husovská, Bc. Mária Kucharová, Bc. Nikoleta Paličková. Obidve družstvá boli veľmi úspešné, keď obsadili 1. (FŠ) a 4. (PF) miesto. Touto cestou im ďakujeme za vzornú reprezentáciu univerzity a zároveň poďakovanie patrí i PhDr. M. Nemcovi, PhD. a doc. PaedDr. Erike Chovanovej, PhD., ktoré uvedené družstvá na súťaž pripravovali.

doc. PaedDr. V. Bebčáková, PhD., Foto: archív FŠ PU v Prešove

10. rokov existencie Fakulty zdravotníckych odborov PU v Prešove

Výročie je udalosť, kedy sa minulosť spája s prítomnosťou, aby pripravili základ budúcnosti. Ved' kto nepozná minulosť, nechápe prítomnosť a nepochopí budúcnosť. „História je svedectvom času, svetlom pravdy, životom pamäti, učiteľka života, zvestovateľka dávnych dôb.“ Tieto Cicero-ve slová môžu znieť nadnesene v súvislosti s 10. výročím vzniku fakulty. Keď si však uvedomíme, že aj desať rokov dokáže zmeniť spomienky a prekrútiť fakty, je potrebné pozrieť sa dozadu a uvedomiť si prečo fakulta vznikla, čím prešla a kam smeruje. Impulzom na zriadenie vzdelávacej inštitúcie, poskytujúcej vysokoškolské vzdelanie v zdravotníckych nelekárskych študijných odboroch bola potreba vyššieho vzdelávania pracovníkov v zdravotníckych povolaniach vo vzťahu k meniacim sa potrebám obyvateľstva v starostlivosti o zdravie. Začiatky aktívnej práce na vzniku takejto vzdelávacej inštitúcie v univerzitnom systéme na Prešovskej univerzite sa datujú od roku 1994.

V roku 2002 bola zriadená podľa zákona č. 131/2002 Z.z. o Vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov po vyjadrení Akreditačnej komisie a na základe uznesenia Akademického senátu PU v Prešove Fakulta zdravotníctva Prešovskej univerzity v Prešove. Týmto sa FZ PU s ponukou štúdia na bakalárskom stupni vzdelávania v nelekárskych študijných odboroch zaradila do systému univerzitného vzdelávania v zdravotníckych povolaniach ako šiesta fakulta Prešovskej univerzity. V septembri akademického roka 2002/2003 otvorila po prvý-krát brány pre študentov dvoch študijných odborov - ošetrovateľstvo a pôrodná asistancia. Absolventom týchto odborov je v plnom rozsahu uznané vzdelanie v členských štátoch EÚ, pretože sú zaradené medzi regulované povolania.

Ďalšou výzvou a motiváciou pre manažment, pedagogických i nepedagogických pracovníkov fakulty bol pozitívny ohlas odbornej verejnosti i študentov na existenciu fakulty, a z tohto dôvodu sa začalo uvažovať, ale i aktívne pracovať na akreditácii ďalších študijných programov, ktoré by fakultu posúvali smerom dopredu. Od akademického roka 2004/2005 fakulta na základe priznanej akreditácie aktivovala ďalšie dva študijné odbory a boli jej priznané práva udeľovať akademický titul „bakalár“ v študijnom programe fy-

zioterapia a v študijnom programe dentálna hygiena v dennej a v externej forme štúdia. V študijnom programe dentálna hygiena FZ PU v Prešove získala akreditáciu v uvedenom odbore ako prvá a jediná krajina v bývalom stredovýchodnom bloku krajín Európy.

Vzhľadom k tomu, že fakulta bola progresívna a rýchlo sa rozvíjajúca vzdelávacia inštitúcia, reagovala aj na potreby trhu práce. Od akademického roka 2005/2006 aktivovala štúdium v ďalšom študijnom odbore Urgentná zdravotná starostlivosť v dennej a v externej forme štúdia.

Existencia fakulty v univerzitnom zväzku si vyžadovala veľmi intenzívny rozvoj, bolo potrebné vo vzťahu k možnostiam pokračovať v štúdiu, aktivovať a realizovať vzdelávanie na druhom

– magisterskom stupni štúdia. Akreditácia študijných programov ošetrovateľstva a fyzioterapie sa stala skutočnosťou od akademického roka 2007/2008 a fakulta získala právo udeľovať akademický titul „magister“ ich absolventom. Súčasná Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove sa tak stala plnohodnotným členom a partnerom inštitúcií a fakúlt v univerzitnom systéme, ktoré poskytujú vzdelávanie v nelekárskych študijných odboroch. Od akademického roka 2010/2011 realizuje fakulta rigorózne skúšky v študijnom odbore ošetrovateľstvo a fyzioterapia. Od akademického roka 2011/2012 poskytuje fakulta na základe akreditácie MZ SR špecializačné štúdium v zdravotníckom povolaní sestra v špecializačných odboroch:

- ošetrovateľská starostlivosť v odboroch vnútorného lekárstva
- anestéziológia a intenzívna starostlivosť.

Fakulta zdravotníckych odborov PU v Prešove má od akademického roka 2012/2013 priznané právo udeľovať akademický titul „philosophiae doctor“ (PhD.) absolventom študijného programu **ošetrovateľstvo** v dennej a externej forme štúdia.

Pri príležitosti založenia fakulty sa 8. – 9. novembra 2012 konala vedecko-odborná konferencia s medzinárodnou účasťou pod názvom „Quo vadis zdravotníctvo“ pod záštitou primátora mesta Prešov JUDr. Pavla Hagyariho. Slávnostné otvorenie konferencie sa

konalo v priestoroch PKO Čierny orol. Pozvanie dekanky FZO PU v Prešove Dr. h. c. prof. PhDr. Anny Eliašovej, PhD. prijalo 150. vzácných hostí a účastníkov konferencie, akademických funkcionárov zahraničných a domácich vzdelávacích inštitúcií, predstavitelia štátnej a verejnej správy, zástupcovia Fakultnej nemocnice s poliklinikou J.A. Reimana, ako aj zamestnanci PU v Prešove.

Vedecká rada FZO PU v Prešove pri príležitosti 10. výročia vzniku fakulty na svojom rokovaní dňa 25.10.2012 predložila a schválila návrh na udelenie zlatej medaily dekanke FZO PU v Prešove Dr. h. c. prof. PhDr. Anne Eliašovej, PhD., ktorú si na základe poverenia vedeckej rady prevzala z rúk prodekanke pre vedecko-výskumnú činnosť.

Následne dekanke FZO PU v Prešove v súlade so Zásadami udeľovania ocenení a medailí na FZO PU v Prešove a po schválení vedeckou radou pri tejto slávnostnej príležitosti odovzdala za významné prínosy o rozvoj fakulty, zlatú, striebornú a bronzovú medailu.

Zlatú medailu si prevzali:

prof. RNDr. René Matlovič, PhD., doc. PhDr. Ľubica Derňárová, PhD., MPH, doc. PhDr. Štefánia Andraščíková, PhD., MPH, doc. MUDr. Arnošt Bayer, CSc., PhDr. Slávka Kapová, PhDr. Ľubica Rybárová, PhD., PhDr. Silvia Žultáková, PhD.

Striebornou medailou boli ocenení:

prof. PhDr. Karol Feč, CSc., prof. PaedDr. Jozef Pavelka, PhD., doc. MUDr. Mirianna Brtková, CSc., doc. MUDr. Eva Kovalová, PhD., doc. MUDr. Marián Šanta, CSc., doc. MUDr. Vincent Ondrušek, CSc., PhDr. Mgr. Marta Jakubíková, PhD., PaedDr. Ivana Fedurcová, PhDr. Nadežda Peřinová, PhD., Ing. Stanislav Fedor.

Bronzovú medailu si prevezali:

prof. Zw. Dr. hab. Tadeusz Kasperczyk, PhDr. Iveta Ondriová, PhD., PhDr. Alena Longauerová, PhD., RNDr. Andrej Sýkora, PhD., PhDr. Eva Geráková-Centeková, MUDr. Peter Biroš, PhD., PhDr. Daniel Jordán, PhD., PhDr. Beáta Kollárová, PhD., PhDr. Kamila Kociová, PhD., PhDr. Wioletta Mikuľáková, PhD., Mgr. Ivan Michalko, PhD.

FNSP J.A. Reimana v Prešove - medailu prevzal riaditeľ FNSP MUDr. Radoslav Čuha, MBA, MPH.

Ošetrovateľská sekcia konferencie 9. novembra nadväzovala na prvý, odborný - slávnostný deň konferencie. Konala sa v troch samostatných blokoch prednášok pod názvom „ Quo vadis ošetrovateľstvo“, s cieľom vytvoriť priestor širšej diskusii k tézám konferencie, ktoré zahŕňali aktuálne otázky ošetrovateľstva, ako napríklad: nové pohľady na nezávislosť profesie, spoločensko-ekonomickú situáciu poskytovateľov domácej starostlivosti, etické a filozofické postoje, manažérstvo kvality, nové skúsenosti a inšpirácie odborníkov,

ktoré môžu zdravotnícke zariadenia využiť vo svojom prospechu a v každodennej praxi. Rezonovali otázky ako budovať a nezraňovať dôveru pacienta, spokojnosť sestier, rozvíjať teóriu a prax v súčinnosti s plnením požiadaviek a očakávaní prijímateľov ošetrovateľských služieb. Do ošetrovateľskej sekcie bolo prihlásených 21 prednášok, s aktív-

nými príspevkami vystúpilo okolo 20 odborníkov zo Slovenska, Českej republiky a Poľska. Medzi ostatnými účastníkmi boli sestry, pedagógovia, lekári, študenti Fakulty zdravotníckych odborov a ďalší hostia.

V prvom bloku prednášok zaujala hneď v úvode doktorka Marie Trešlová z Českej republiky svojou analytickou úvahou na ústrednú tému – kam kráčaš ošetrovateľstvo. Oprávnenú pozornosť si vyslúžili tiež prednášajúci z Poľska: doktor Mária Kosinska, profesor Leslaw Niebroj a doktor Boguslaw Zapart najmä za eticko-filozofické argumentácie na aktuálne etické témy a spory. V podobnom duchu odznali v podaní hostí z Poľska ešte ďalšie dve prednášky v druhom bloku konferencie.

Po diskusii k jednotlivým témam a krátkej prestávke pokračoval druhý blok vystúpení. Napĺňanie myšlienky transkulturného ošetrovateľstva a rozvoj medzinárodnej spolupráce v oblasti ošetrovateľstva prináša so sebou mnoho nových poznatkov, ale aj bohatých medziľudských stretnutí, o čom svedčia aj informácie a zážitky, ktoré predniesla na konferencii Mgr. Jana Kačorová z Juhočeskej univerzity v Opave. Okrem nej vystúpila z tej istej inštitúcie Mgr. Zuzana Hlubková s problematikou prežívania bolesti u detí a rovnako z Českej republiky Mgr. Alena Machová so zaujímavým komparatívnym pohľadom sestier a rodinných príslušníkov na paliatívnu starostlivosť poskytovanú v nemocnici a v hospici. Docentka Elena Gurková prezentovala výsledky výskumu pracovnej spokojnosti slovenských a českých sestier a upozornila na riziká, ktoré vedú k úvahám o odchode z pracoviska a profesie.

Tretí blok prednášok, ktorému predchádzala panelová diskusia a krátka prestávka zahájil jedinečným vstupom prednosta kliniky vnútorného lekárstva MUDr. Rudolf Novotný, PhD., v ktorom prezentoval možnosť implementácie Leiningerovej kultúrneho modelu do kontextu bioetiky a spoločenskej relevancie. V príspevku doktorky Marty Jakubíkovej odznali prvé, prevažne pozitívne skúsenosti s realizáciou špecializačného študijného programu ošetrovateľská starostlivosť v odboroch vnútorného lekárstva na FZO PU v Prešove. Prvých 38 úspešných absolventov tohto štúdia si prevezme diplomy 29. novembra 2012. Doktorka Miriam Ištoňová upozornila vo svojom vystúpení na pracovné riziká sestier v kontexte porúch muskuloskeletálneho systému a ergonomických aspektov a zdôraznila potrebu efektívnej prevencie a ochrany pohy-

bového aparátu sestier. Príjemným vystúpením bola prezentácia diplomovanej sestry Anny Kolivoškovej, ktorá vyzdvihla poslanie a prácu sestier v agentúrach domácej ošetrovateľskej starostlivosti. V závere svojho vystúpenia vyjadrila poďakovanie a zblahožela pani dekanke, profesorku Anne Eliášovej k úspešnej desaťročnej kariére Fakulty zdravotníckych odborov pod jej vedením. Vyvrcholením druhého dňa konferencie bolo slávnostné vyhlásenie výsledkov súťaže Top poster a slávnostné záverečné slovo pani dekanke, profesorky Anny Eliášovej. Z diskusie po jednotlivých blokoch konferencie najrazantnejšie vyznieva požiadavka zachovania hodnotového rámca sesterského povolania a vzdelávacej organizácie. Účastníci diskusie sa zhodli, že ošetrovateľská starostlivosť sa môže stať v dlhodobom horizonte kvalitná a efektívna len vtedy, ak si vybuduje dôveru pacientov a klientov. Dôvera na strane pacienta a klienta sa prejaví zapájaním sa do spolupráce, vnímaním ošetrovateľstva ako adresáta otázok a odpovedí na ich základné, bezprostredné i potencionálne potreby.

V sekcii „Moderné diagnostické a terapeutické postupy vo fyzioterapii“ vystúpili renomovaní univerzitní vyučujúci z Poľskej republiky. Svoje príspevky

prezentovali profesor Tadeusz Kasperczyk z Krakowskej Wyższej Szkoły Promocji Zdrowia, profesor Dariusz Mucha a doktor Halina Zięba z Podhalańskiej Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Targu. Konferenciu poctili svojou účasťou aj prednášajúci zo Śląskiego uniwersytetu medycznego w Katowicach. Na konferencii vystúpili odborníci z UPJŠ Košice, SZU z Bratislavy a Slovenskej komory fyzioterapeutov. Odbor fyzioterapia je rýchlo sa rozvíjajúcim odborom a spolu s rozvojom techniky vznikajú nové možnosti diagnostiky a liečby mnohých ochorení. Konferencia vytvorila priestor pre prezentáciu inovatívnych postupov využívaných na Slovensku a v zahraničí. V príspevkoch autori predniesli výsledky svojich vedeckých prác realizovaných pomocou moderných diagnostických prístrojov ako Spinal Mouse, Sonosens, Lokomat, Stabilizer Pressure Biofeedback Unit. Viaceré odborné prednášky obsahovali informácie o možnostiach využitia inovatívnych postupov v rehabilitácii tinitu, vertebrogénnych algických syndrómov, chybného držania tela detí, detskej mozgovej obrny či iných funkčných alebo štrukturálnych porúch pohybového systému. Konferencia podporovala potrebu prepojenia zásad Evidence based medicine vo fyzioterapii so vzdelávaním budúcich zdravotníkov a následnej implementácie získaných poznatkov do praxe. Prezentované príspevky vzbudili záujem domácich a zahraničných odborníkov a boli podnetom zaujímavej a obohacujúcej diskusie. Na záver Mgr. Viliam Knap vyzdvihol pozitíva konferencie, zdôraznil význam organizácie tohto typu podujatí. Profesor Tadeusz Kasperczyk poďakoval všetkým za účasť a s pozvaním na ďalšiu konferenciu ukončil odbornú sekciu fyzioterapie.

doc. PhDr. Ľubica Derňarová, PhD., MPH
PhDr. Mgr. Marta Jakubíková, PhD.
PhDr. Wioletta Mikuľáková, PhD.
FZO PU v Prešove

Prezentácia PU a FZO v Mexiku

Na medzinárodnom stretnutí učiteľov nelekárskych a lekárskeho špecializovaných odborov v Mexiku, od 4.10.2012 do 13.10.2012, našou úlohou bolo prezentovať Prešovskú univerzitu v Prešove a jej Fakultu zdravotníckych odborov, ako dokáže pomôcť riešiť neutešenú situáciu v realizácii preventívnych programov na Slovensku. Predstavili sme preventívne programy, ktoré realizujeme na našej fakulte už od jej vzniku. Hlavné témy odborných prezentácií boli:

1. História a súčasnosť edukácie nelekárskych špecializovaných pracovníkov na Slovensku. 2. Uplatnenie nelekárskych špecializovaných pracovníkov na pracovnom trhu štátu. 3. SWOT analýza špecializovaných zdravotníckych pracovníkov v privátnej a štátnej praxi (dentálny hygienik, fyzioterapeut).

V prezentáciách sme poukázali na dôležitosť dlhodobej prevencie pre jednotlivé vekové skupiny v závislosti od problematiky a od rizika vzniku ochorenia v jednotlivých obdobiach života. Najdôležitejším činiteľom je prevencia v období, keď sa dá úplne zabrániť vzniku ochorenia, a to najmä u tehotných žien a malých detí v predškolských zariadeniach, ale tiež u detí a mládeže na všetkých stupňoch škôl. Prostriedky pri presadzovaní zásad prevencie sú účinné vtedy, ak majú svoj systém, pôsobia dlhodobo, plošne s najvyššou mierou efektivity.

Zdravotná starostlivosť v Mexiku je poskytovaná prostredníctvom verejných inštitúcií, súkromných kliník alebo súkromných lekárov. Zdravotná starostlivosť, poskytovaná prostredníctvom súkromných zdravotníckych organizácií, pracuje výhradne na „cash“ systém a tá je k dispozícii len tým, ktorí si to môžu dovoliť. Verejné zdravotníctvo je organizované mexickou federálnou vládou, spravidla pre obyvateľstvo nižších vrstiev, ktorých je v Mexiku prevažná väčšina. Celkový stav zdravia podľa štatistík sa v Mexiku výrazne zlepšil od roku 1970, ale aj tak výrazne zaostáva za ostatnými krajinami OECD (hodnotenie zdravotného stavu a dostupnosti zdravotnej starostlivosti). Pred rokom 1970 bolo v priemere 1,8 lekára a 2,2 zdravotníckych pracovníkov na 1000 obyvateľov. V poslednom desaťročí došlo k výraznému zlepšeniu zdravotnej starostlivosti, navýšením zdravotníckeho personálu. Aj napriek tomu je Mexiko stále pod priemerom OECD v týchto ukazovateľoch. Vysoká úmrtnosť novorodencov a detí do piatich rokov na 1000 narodených detí bola sedemnášť. Za posledných desať rokov Mexiko vykazuje zlepšenie v tejto oblasti a nižšiu mieru úmrtnosti ako v USA, na Kube a v Kanade. V roku 2005 poklesol výskyt infekcie vírusom ľudskej imuno-deficiencie (syndróm získaného zlyhania imunity HIV/AIDS) u osôb vo veku 15 – 49 rokov o 0,3 %. Zdravotnícke

Vybavenie privátnej zubnej ambulancie pre poskytovanie liečby bolesti, bez prevencie

zariadenia v Mexiku sú na veľmi nízkej úrovni, moderné zdravotnícke zariadenia sa nachádzajú predovšetkým v pohraničnej oblasti USA. Obyvatelia USA v blízkosti mexických hraníc navštevujú tieto zariadenia bežne, pretože náklady na liečbu a ošetrenia sú tu až o 40 % nižšie ako v USA. Populárne špecializácie sú hlavne zubná medicína a plastická chirurgia. Mexickí zubní lekári účtujú 20 – 25 % ceny v USA, zatiaľ čo iné liečebné postupy stoja približne tretinu ceny ošetrenia v USA. Približne 40 – 80 tisíc seniorov trávia dôchodok v Mexiku, kde sa im dostáva poskytovanie aj domácej ošetrovateľskej starostlivosti.

Školský systém v Mexiku tvoria štyri stupne vzdelávania: *Pre-escolar Primaria* (ročníky 1. – 6.), *Secundaria* pre 12 – 15 ročné deti (ročníky 7. – 9.) s výučbou špecializovaných predmetov, ako: fyzika, chémia, svetová história. *Preparatoria/Bachillerato* pre 15 – 18 ročných (ročníky 10. – 12.), kde študenti získajú základnú odbornú prípravu pre zamestnanie a je povinné pred zápisom na vysokú školu alebo univerzitu. *Preparatorium* zahŕňa 3 školské roky rozdelené do šiestich semestrov. V prvom polroku majú spoločné osnovy, ktoré sú následným východiskom pre špecializáciu vo fyzikálnych vedách (elektrotechnika, chémia, biológia a pod.) alebo v spoločenských vedách (obchod, filozofia, právo a pod.). *Preparatorium* sa najčastejšie používa pre inštitúcie s trojročným vzdelávacím programom, ktorý pripravuje študentov na štúdium na uni-

História Mexika – slávna mayská pyramída v Chichen Itza

verzite. Termín *Bachillerato* – sú to inštitúcie poskytujúce dvoj – alebo trojročné odborné štúdium, z ktorých sa absolventi uplatňujú ako kvalifikovaní pracovníci (asistent, účtovník a iné). Verejné školy navštevuje v Mexiku asi 87 % všetkých študentov. Základné školstvo je bezplatné, okrem súkromných škôl, následné typy vzdelávania sú v prevažnej miere spoplatnené.

Zúčastneným krajinám na konferencii sme ponúkli naše preventívne programy, ktoré realizujeme na našej fakulte a boli prijaté s veľkým ohlasom. Neskromne môžeme tvrdiť, že máme čo ukázať aj ostatným krajinám a bez pocitu akejsi „malosti“ naďalej budovať a rozvíjať osvedčené metódy a programy, ktoré máme vyskúšané.

Z nášho pohľadu aj toto je jedna z metód šírenia dobrého mena Prešovskej univerzity v Prešove, nielen v európskom, ale aj medzinárodnom meradle. Spoločné stretnutie, na ktoré sme pozvali účastníkov medzinárodného kongresu, sme naplánovali na mesiac máj 2013, kedy sa uskutoční 8. ročník *Medzinárodného týždňa prevencie a dentálnej hygieny v Prešove*.

Cesta za poznaním býva vždy ťažká a náročná, no pre nás bola táto cesta obrovským obohatením, ponaučením, načerpaním ďalších síl s presvedčením, že naša práca nie je márna a má svoj zmysel.

Dr.h.c. prof. PhDr. Anna Eliašová, PhD.

doc. MUDr. Eva Kovaľová, PhD.

Foto: archív: FZO PU v Prešove

Dentálny týždeň v atraktívnom prostredí veľhôr

Ďalší ročník tradičného podujatia pre stomatológov, dentálnych hygienikov, ale aj študentov študijného programu Dentálna hygiena, DENTÁLNY TÝŽDEŇ, sa uskutočnil 21. – 26. 10. 2012 vo Vysokých Tatrách. Táto mimoriadne úspešná akcia, spoluorganizovaná Fakultou zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove, sa konala už po sedemnástykrát, v atraktívnom prostredí našich veľhôr, v Tatranskej Lomnici. S aktívnou účasťou sa na tejto akcii predstavili okrem iných aj zamestnanci Prešovskej univerzity v Prešove, predovšetkým dekanka Fakulty zdravotníckych odborov dr. h. c. prof. PhDr. Anna Eliašová, PhD., spoluorganizátorka celého podujatia a garantka študijného odboru Dentálna hygiena.

na doc. MUDr. Eva Kovaľová, PhD., vedúci Katedry dentálnej hygieny PhDr. Daniel Jordán, PhD., či PhDr. Wioletta Mikuláková, PhD., poverená vedením Katedry fyzioterapie, ktorá svojimi prednáškami a praktickými ukážkami a cvičeniami z oblasti ergonómie práce, vo vzťahu k povolaniu stomatológa a dentálneho hygienika, túto akciu zatraktívnila.

DENTÁLNY TÝŽDEŇ je akcia s medzinárodnou účasťou, preto medzi hosťujúcimi účastníkmi nechýbala napr. MUDr. Olga Bauer a MUDr. Alica Muller z Nemecka, či MUDr. Adel El – Lababidi, PhD., z Českej republiky. Slovenskú stomatológiu reprezentoval prof. MUDr. Jozef Javorka, CSc., z Lekárskej fakulty UK v Bratislave, MUDr. Bohuslav Novák, PhD. a viacerí ďalší. Neoddeliteľnou súčasťou DENTÁLNEHO TÝŽDŇA je aj účasť študentov dentálnej hygieny, pre ktorých je aktivita na akciách tohto druhu významným prínosom v štúdiu ich odboru. Pre všetkých účastníkov, okrem odborných prednášok a praktických cvičení, bola pre voľné chvíle pripravená široká paleta možností relaxu, od fakultatívnych výletov do bližšieho i vzdialenejšieho okolia, cez tatranskú turistiku, až po využitie relax centra v ubytovacom zariadení.

doc. MUDr. Eva Kovaľová, PhD.,

PhDr. Daniel Jordán, PhD.

Foto: archív FZO PU v Prešove

Edukačné centrum pomoci pre príbuzných pacientov s ACH

Edukačné centrum pre pacientov s Alzheimerovou chorobou (ACH) a ich príbuzných na Prešovskej univerzite v Prešove na Fakulte zdravotníckych odborov (FZO) poskytuje priestor pre zefektívnenie vyučovacieho procesu študentom odboru ošetrovateľstvo a fyzioterapie s netradičnou možnosťou multidisciplinárneho prepojenia teórie s praxou. Študentom sa otvára priestor aplikovať získané vedomosti a zručnosti z rôznych oblastí: edukácie, komunikácie, neurológie, psychológie, psychiatrie a iných vedných odborov s následnou možnosťou ich aplikácie v edukačnom procese prostredníctvom osobnej interakcie s chorým a jeho rodinou. K **prioritným cieľom** pre implementáciu projektu patrí: skvalitniť proces vzdelávania študentov ošetrovateľstva a fyzioterapie PU v Prešove FZO v oblasti edukácie, komunikácie a iných oblastí so špecifickým zameraním na ACH prostredníctvom inovatívnych, modifikovaných, kreatívnych výchovno- vzdelávacích metód; umožniť študentom komplexné poznanie problematiky neurodegeneratívnych ochorení so špecifickým zreteľom na ACH; prepojiť teóriu a prax vo vyučovanom procese; využiť interdisciplinárny prístup pri výučbe so zameraním na starostlivosť

o pacienta s ACH a jeho príbuzného; vytvoriť edukačné materiály; zvýšiť vedomostnú úroveň opatrovateľov/ príbuzných pacientov s ACH v edukačnom centre a v domácom prostredí; umožniť príbuzným konzultovať možné problémové oblasti súvisiace so starostlivosťou o chorých s ACH s tímom odborníkov; realizovať edukačné stretnutia pacientov s ACH, ktorých mentálny deficit i pohybové postihnutie dovoľujú ich absolvovanie v spolupráci so študentmi FZO; manažovať edukačné centrum pomoci pri PU FZO.

Študenti FZO študijného odboru ošetrovateľstvo- 3. ročník realizovali dňa 09. októbra 2012 v Zariadení pre seniorov „Náruč“ v rámci uvedeného projektu edukačné stretnutie pre opatrovateľov starajúcich sa o klientov s ACH. Edukačné stretnutie prebiehalo v príjemnej pracovnej atmosfére. Študentky Emília Rabatínová a Lucia Urdová pod vedením odborných asistentov PhDr. Terézie Fertaľovej, PhD. a PhDr. Ivety Ondriovej PhD. prezentovali informácie zamerané na problematiku bezpečnosti klienta s demenciou v domácom prostredí. Edukačné stretnutie sa stretlo s porozumením. Študenti mali možnosť prepojiť teoretické poznatky v podmienkach praxe. Stanové ciele edukačného stretnutia sa naplnili. V predchádzajúcom období študenti ošetrovateľstva Jana Nemergutová, Erika Porembová, Martin Vateha, Daniel Pražienka a ďalší pod vedením

odborných asistentov PhDr. Dagmar Magurovej, PhD. a PhDr. Andrey Lenygyelovej zrealizovali edukačné stretnutia s tematickým zameraním „Alzheimerova choroba- signály a symptómy ochorenia; diagnostika; jej štádiá; možnosti liečby; typy ako sa môže klient s Ach zmieriť so stratou krátkodobej pamäti; ako pomôcť klientovi vyrovnať sa s pocitmi strachu, osamelosti, hnevu či skleslosti“ pre opatrovateľov na Mestskom úrade v Prešove a v Zariadení pre seniorov Harmónia, Prešov – Cemjata.

Vytvorenia **centra pomoci pre príbuzných pacientov s ACH pri PU FZO** má za hlavný cieľ formou pravidelných stretnutí zlepšiť informovanosť edukantov v danej problematike zahrňujúc opatrovateľskú starostlivosť, kognitívnu oblasť, rehabilitáciu, ergoterapiu. Vytvára priestor pre opatrovateľov s možnosťou sociálnej interakcie a výmeny skúseností s jedincami s podobným problémom. Prínosom projektu je aktívna prezentácia študentov, vypracované výstupné informačné materiály pre chorých a príbuzných, pravidelné edukačné stretnutia s tematickým zameraním. Rozpis tém je dostupný na stránke <http://www.unipo.sk/fakulta-zdravotnictva>. Najbližšie edukačné stretnutie sa uskutoční na FZO dňa 10. októbra 2012.

**PhDr. Dagmar Magurová, PhD.,
PhDr. Terézia Fertaľová, PhD.
PhDr. Iveta Ondriová, PhD.
Foto: archív FZO PU v Prešove**

Záchrana života profesionálne a bezpečne

Skoré, efektívne a účinne poskytnutie prvej pomoci, bez zbytočného stresu a chaosu, je prioritnou podmienkou prežitia človeka v tiesni, stave ohrozujúcom zdravie a život. V situáciách akútneho zlyhania vitálnych funkcií rozhoduje časový faktor. Cieľom prvej pomoci mimo iného je, že umožňuje nielen zachrániť život pri zlyhnutí/ zlyhaní životne dôležitých funkcií, ale zároveň umožňuje minimalizovať dôsledky závažného stavu realizovaných vykonávaním účinných opatrení, znižujúcich nielen výskyt komplikácií, ale výrazne sa tak zvýši šanca postihnutého na návrat do života.

Odborní asistenti Katedry ošetrovateľstva, Fakulty zdravotníckych odborov PU v Prešove, 25. - 28. júna 2012, absolvovali vo Fakultnej nemocnici s poliklinikou J.A. Reimana v Prešove vzdelávací program sústavného vzdelávania „**Záchrana života profesionálne a bezpečne**“. Program bol rozdelený do dvoch modulov: Modul I. *Prvá pomoc a život zachraňujúce výkony* a Modul II. *Sestra v neodkladnej zdravotnej starostlivosti*. Uvedený program bol v súlade s Národným programom vzdelávania v neodkladnej zdravotnej starostlivosti a prvej pomoci so zameraním na obnovenie vedomostí a praktických zručností v neodkladnej podpore životných funkcií v súlade s §2, ods. 5 Vyhlášky č. 366/2005 Z.z. Obidva spomínané moduly pozostávali z teoretickej prípravy

a praktického výcviku v simulovaných podmienkach. Motiváciou pre nás ako odborných asistentov bol fakt, že Európska resuscitačná rada (ERC) pre resuscitáciu a postupy prvej pomoci (PP) v roku 2005 zadefinovala niektoré zmeny, s cieľom zjednodušiť a zjednotiť resuscitáciu a postupy PP. V roku 2010 boli postupy ERC revidované, prehodnotené, upravené a rozšírené o ďalšie odporúčania. Uvedomujúc si fakt, že teoretické vedomosti a zručnosti v poskytovaní prvej pomoci sú povinnosťou morálnou, občianskou, ale aj prirodzenou vyplývajúcou z povolania, boli rozhodujúcimi faktormi, aby sme vzdelávací program absolvovali. Vzdelávací program bol vedený veľmi erudovane, názorne, s množstvom rôznych modelových situácií, v príjemnej pracovnej atmosfére, pod vedením inštruktorky Bc. Lucii Čiernikovej a Mgr. Beáty Macejkovej, ktorá je zároveň odborným garantom. Záverečné hodnotenie pozostávalo z riešenia testových úloh a praktického riešenia modelových situácií na simulátoroch. Veríme, že absolvovanie oboch modulov bude pre nás prínosom pre našu prácu a profesionálne zručnosti.

**PhDr. Dagmar Magurová, PhD.
PhDr. Jana Cuperová, PhD.
Katedra Ošetrovateľstva FZO PU v Prešove
Foto: archív FZO PU v Prešove**

Keď duša bolí...

Mesiac október je jediným mesiacom v roku, kedy sa naša spoločnosť viac ako inokedy zamýšľa nad problematikou duševného zdravia. V tomto mesiaci si pripomíname Svetový deň duševného zdravia a realizuje sa aj celoslovenská zbierka „Dni nezábudiek“, ktorú každoročne vyhlasuje Liga za duševné zdravie. My, študenti 3. ročníka, odboru ošetrovatelstvo, sme práve v tomto období nastúpili na klinické cvičenia v psychiatrii na psychiatrické oddelenie I. vo FNŠP J. A. Reimana v Prešove. Aj napriek teoretickým vedomostiam všetci sme sa tejto skutočnosti obávali a v našich hlavách sa vynárali rôzne myšlienky ako to všetko bude prebiehať a hlavne čo nás čaká. Nevedeli sme, čo očakávať od duševne chorých a od pacientov, ktorí trpia rôznymi závislosťami. Naše obavy však boli úplne zbytočné, pretože cvičenia na psychiatrickom oddelení sú veľmi zaujímavé, a hlavne úplne odlišné od cvičení na iných oddeleniach.

Psychiatrické oddelenie I. pozostáva z dvoch ošetrovacích jednotiek, a to oddelenia mužov a oddelenia žien, ktoré sa ďalej člení na otvorenú a zatvorenú časť. Na oddelení pracuje tím zdravotníckych pracovníkov, zložený z lekárov, sestier, zdravotníckych asistentov, sanitárov, sociálnych pracovníčok a klinických psychológov.

Príčinou hospitalizácie pacientov na tomto oddelení sú najčastejšie diagnózy ako organické duševné poruchy, duševné poruchy vyvolané psychoaktívnymi látkami, schizofrenické poruchy, afektívne poruchy, neurotické poruchy, poruchy príjmu potravy a poruchy

osobnosti. Úlohou sestry pri ošetrovaní týchto pacientov je pomoc pri zvládaní tohto ťažkého obdobia a vytváranie nových bezpečných štruktúr denného života.

Osobnosť sestry tu viac ako inde ovplyvňuje kvalitu ošetrovateľskej starostlivosti. Sestra musí vedieť zvládnuť náročné situácie, dostatočne sa ovládať, zachovať neutrálny postoj, ale zároveň byť citlivá a empatická k potrebám pacientov. Nevyhnutným predpokladom pre kvalitné ošetrovanie pacientov je mať dostatok vedomostí zo symptomatológie duševných chorôb, je potrebné vedieť efektívne komunikovať, poznať účinky psychofarmák, ktoré majú množstvo špecifík, orientovať sa v psychoterapii, spolupracovať s lekárom pri špecifických druhoch liečby, orientovať sa v právnej problematike, zapájať sa do resocializácie pacientov, edukovať klientov v oblasti duševného zdravia.

Počas klinických cvičení na psychiatrickom oddelení sme vyučujúcou boli zadelení aj do Denného psychiatrického stacionára. Tento je od 1. marca 2012 organizačne pričlenený k Psychiatrickému oddeleniu I. Denný psychiatrický stacionár funguje ako doplnujúca forma starostlivosti o psychické zdravie, kde sa stretávajú pacienti z oddelenia, ale aj ambulantne liečení pacienti.

Čas, ktorý tu pacienti strávia, zlepšuje ich kvalitu života, ponúka možnosť seberealizácie a znižuje riziko zhoršenia ich zdravotného stavu. V dennom psychiatrickom stacionári majú pacienti možnosť seberealizácie prostredníctvom ergoterapie (liečba prácou), kde vy-

tvárajú rôzne predmety z papiera, z prázdnych fliaš, plastelíny, môžu vyšívať, štrikovať, háčkovať a vykonávať rôzne iné manuálne práce. K dispozícii majú kuchynku s domácou pekárníčkou, kde si môžu upiecť chlieb alebo koláč. Pacientom spríjemňujú prácu dve andulky, rybky a zajac menom Zoja. V exteriéri je malá záhradka, kde môžu tráviť voľný čas.

V rámci stacionára funguje aj liečba hudbou – muzikoterapia, kde sa využívajú rôzne hudobné nástroje ako bubny, činely, triangel, xylofón, varhany a daždová palica, pri ktorej pacient dokáže relaxovať, uvoľniť sa a vnímať padajúce kvapky dažďa. Pacienti majú k dispozícii telocvičňu, kde sa nachádzajú posilňovacie stroje, činky, fit – lopty, tu vykonávajú cviky pod vedením sestier.

Každý pondelok sme sa zúčastnili na terapeutickej skupine zameranej na pacientov trpiacich závislosťou od alkoholu a abstínujúcich alkoholikov. Skupinu vedie klinická psychologička a pacienti tu majú možnosť vyjadriť svoje pocity, riešiť problémy a usmerňovať ďalší proces svojej liečby.

Potešením pre nás bola radosť a úsmev našich pacientov.

Andrea Stachová

Miroslava Strelcová

Foto: archív FZO PU v Prešove

Konferencia sociálnej psychiatrie v Chrudime

V dňoch 15. – 17. 11. 2012 sa v Chrudime v Českej republike konala 32. Konferencia sociálnej psychiatrie. Ústrednou témou konferencie bolo: „Zapojenie do liečby a rehabilitácie“. Prioritne boli riešené otázky, ako zlepšiť zapojenie ľudí so závažnou duševnou poruchou do liečby a rehabilitácie, a ako podporiť ich motiváciu. Zámerom sympózia bolo prezentovať ucelené postupy, ktoré zapojenie pacientov „engagement“ so závažnými poruchami zlepšujú, ako napríklad asertívna komunitná liečba, špecifické prístupy u duálnych diagnóz, postupy pre zvýšenie adherencie a niektoré psychoedukatívne postupy. Konferencia sa tradične zameriava na regionálny systém služieb v Pardubickom kraji, kde sa konferencia konala. Konferencia prebiehala formou plenárnych prednášok, tematických panelov, workshopov a posterov. V tematickej sekcii: Edukačné a aktivizačné programy, riešitelia projektu KEGA č. 022PU-4/2011: „Edukačné centrum pomoci pre príbuzných pacientov s Alzheimerovou chorobou v kontexte prepojenia teórie a praxe vo výučbe študentov“, PhDr. Terézia Fertaľová, PhD., PhDr. Dagmar

Magurová, PhD., PhDr. Iveta Ondriová, PhD. prezentovali doterajšie aktivity zadefinované v projekte. Na sympóziu boli prezentované zaujímavé poznatky, ktoré sú podnetom pre ďalšiu teóriu a prax v odbore ošetrovatelstvo, ale tiež pre ďalšie smerovanie vedecko - výskumnej činnosti. Pre účastníkov boli podnetné diskusie zamerané predovšetkým na zlepšenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti o duševne chorých. Najväčšia kritika bola zameraná na aktuálnu legislatívnu úpravu problematiky duševne chorých v Slovenskej a Českej republike, ktorá nevníma prepojenie sociálnej a zdravotnej starostlivosti, ale ju striktne oddeľuje, čo v starostlivosti o duševné zdravie nie je možné a v konečnom dôsledku následky znáša samotný pacient, či klient. Zaujímavé boli prezentácie nefarmakologických postupov v terapii Alzheimerovej choroby, ktoré boli zvlášť prínosné pre riešiteľov projektu KEGA.

PhDr. Terézia Fertaľová, PhD.
PhDr. Dagmar Magurová, PhD.
PhDr. Iveta Ondriová, PhD.

Púť Univerzitného pastoračného centra (UPC) Dr. Štefana Héseka v Prešove do Kútov a Budapešti

UPC, 19. - 21. októbra 2012, usporiadalo púť do Kútov, do rodiska Dr. Štefana Héseka, po ktorom nesie jeho meno. Vo farskom kostole bola ďakovná sv. omša za všetkých študentov, pedagógov a pracovníkov prešovských univerzít, ktorí prechádzali bránami centra, a tiež vyprosovali sa milosti do nastávajúcich rokov univerzitnej pastoraácie v Prešove. Akademická mládež sa zastavila aj pri hrobe a rodnom dome Dr. Štefana Héseka. UPC v Prešove nesie meno po Dr. Štefanovi Hésekovi z viacerých dôvodov. Od roku 1939 pôsobil ako dekan a generálny vikár biskupa Jozefa Čárskeho v Prešove, vyštudoval doktorát z filozofie vo Fribourgu a aj vďaka tomu je blízky celej akademickej obci. Zaslúžil sa o duchovný a spoločenský rast veriacich v našom meste. Odkaz života Dr. Štefana Héseka je v Prešove stále aktuálny a živý, a to aj v činnosti UPC.

Ďalšou zastávkou púte bolo európske mesto Budapešť. História a kultúra národa bola prezentovaná v maďarskom parlamente, v bazilike sv. Štefana, v katedrále sv. Matyáša, na Citadele i na prechádzkach po brehu Dunaja. Potulky po Maďarsku sa skončili prehliadkou barokového zámku v meste Gödöllő. Zámok rodu Grassalkovich, bol od roku 1867 výletnou rezidenciou

rakúskeho cisárskeho a maďarského kráľovského manželského páru *Františka Jozefa I. a Alžbety*. Maďarsko je piatou krajinou po Rakúsku, Poľsku, Ukrajine a Česku, ktorú navštívili a spoznali prešovskí vysokoškóľáci v priebehu desiatich rokov činnosti UPC v Prešove.

Mgr. Marián Kašaj
duchovný správca UPC Dr. Štefana Héseka v Prešove
Foto: archív UPC Dr. Štefana Héseka v Prešove

Prešovskí študenti na Akademe 2012

koncert Kapucínov, flashmop a duchovný program. Sväté omše celebroidali v piatok z UPC Banská Bystrica Martin Ďuračka, v sobotu naši kňazi prešovského UPC Marek Varga a Marián Kašaj a v nedeľu mal sv. omšu biskup Tomáš Gális.

Celý víkend sa niesol v duchu spoločenstva, zábavy, modlitby, či spoznávania nových ľudí. Našich 23 študentov Prešovskej univerzity v Prešove zúčastnených na Akademe podnetne reprezentovalo našu univerzitu a mesto. Vydarené stretnutie pokračuje aj po skončení Akademu, a to konkrétnym zapojením sa do rôznych projektov medzi mladými na univerzitách.

Lucia Kožárová, Mária Hlávková
študentky FF PU v Prešove
Foto: archív UPC Dr. Štefa Héseka v Prešove

Spomínate si na 17. november a s ním spojenú nežnú revolúciu? Práve v tomto období, ibaže v roku 2012, sa uskutočnil víkend študentov v Ružomberku, nazývaný Akadem, ktorý bol možno začiatkom novej nežnej revolúcie súčasnosti. Viac ako 400 študentov z univerzitných miest celého Slovenska sa stretlo 16. - 18. novembra, aby vytvorili spoločenstvo za účelom pretvárania seba a sveta naokolo.

Títo mladí ľudia vytvorili 24 tímov, ktoré boli zamerané na rôzne smery, v ktorých si každý prišiel na svoje. Od kreatívneho tímu, cez divadelný, k politickému, až po fototím, prolife alebo okultizmus. Každý tím sa na konci Akademu prezentoval výsledkom svojej práce. Popri čase v tímoch bol program obohatený o

Za PhDr. Darinou Vasiľovou, PhD. ....

V podvečerných hodinách, 27. septembra t. r., nás všetkých zaskočila správa o náhlom a neočakávanom odchode našej dlhoročnej kolegyne, vysokoškolskej učiteľky PhDr. Dariny Vasiľovej, PhD. Všetci sme ju poznali ako ženu plnú energie, optimizmu a radosti zo života. Na boj o svoj život však dostatok síl nemala...

Jej profesionálny život sa spojil s Filozofickou fakultou PU v Prešove dvakrát. Najskôr tu ako študentka v rokoch 1978 – 1983 absolvovala štúdium v odbore ruský jazyk a literatúra – dejepis. Neskôr, v roku 1987, sa na prešovskú filozofickú fakultu vrátila a začala pôsobiť na vtedajšej Katedre dejín a archívnictva FF PU ako odborná asistentka. Prešov sa jej i jej rodine stal novým domov. V pedagogickej činnosti sa od začiatku venovala didaktike dejepisu a vo vedeckovýskumnej oblasti sústredila svoju pozornosť na dejiny školstva na Slovensku. Ústrednou témou jej výskumu boli dejiny prešovského Evanjelického kolégia. Tejto téme bola venovaná aj jej dizertačná práca, ktorú obhájila v roku 2004 a získala titul PhD. Výskum tejto problematiky finalizovala v monografickej práci *Prešovské kolégium Potiského dištriktu evanjelickej cirkvi a.v. (1850 – 1918)*, vydané v roku 2008. Za roky pôsobenia na našom pracovisku sa vypracovala na vedúcu katedry novovekých a najnovších slovenských dejín, na čele ktorej stála sedem rokov a od decembra 2010 bola aj zástupkyňou riaditeľa Inštitútu histórie. Jej meno bolo spojené aj s ďalšími aktivitami: bola predsedníčkou komisie pre rigorózne konanie, koordinátorkou niekoľkých vedeckých projektov, viedla desiatky záverečných a diplomových prác, bola školiteľkou rigorózných prác. V posledných rokoch, v pozícii výkonnej redaktorky, so zánietením pripravovala každé číslo nášho inštitucionálneho periodika dejiny. sk .

V osobnosti PhDr. Dariny Vasiľovej, PhD. stráca Inštitút histórie FF PU v Prešove, jeho členovia, doktorandi i študenti, tvorivého a zodpovedného pracovníka, dobrého a chápejúceho učiteľa, výnimočnú kolegyňu a kamarátku, dobrého človeka vždy ochotného poradiť a pomôcť. Jej náhly odchod nás všetkých zaskočil. Budeme veľmi radi, ak tí, ktorí ste PhDr. Darinu Vasiľovú, PhD. poznali, si na ňu spomeniete spolu s nami.

Česť jej pamiatke!

doc. PhDr. Ľubica Harbuľová, CSc., Foto: PhDr. Martin Ďurišin, PhD.

Posledné zbohom našej milovanej Darinke prišiel odovzdať plný dom smútku

Dňa 19. novembra došlo ku tragickej udalosti, ktorá otriasla celou akademickou obcou našej univerzity. Do večnosti odišla ešte len 20-ročná Darinka Bocková, matka malej dcéry dvojročnej Kristínky a študentka Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove, po hroznom čine svojho priateľa. Rozlúčka so zosnulou Darinkou bola v stredu, 21. novembra o 14. hodine, v Dome smútku na hlavnom cintoríne v Prešove, za účasti jej rodiny, spolužiakov a známych. Po obrade bola prevezená do rodnej obce Jakubovany a pochovaná na miestnom cintoríne.

*List na rozlúčku za všetkých jej spolužiakov
predniesla Veronika Komárová:*

Aj napriek tomu, že sme poznali Darinku len krátko, bolo to veselé a milé dievča. Mala úžasnú vlastnosť rozosmiať každého v jej okolí, teda ak sa zavreli dvere do triedy, nič neuniklo zábave a smiechu. Každý deň si vychutnávala život plnými dúškami, a vždy sa jej to podarilo. Táto udalosť zarmútila Darinkinu rodinu, najbližších ale i nás, jej spolužiakov. Udalosť ktorá sa stala, čas uvrhol do nevratnej minulosti a v našich srdciach zhasol jeden plamienok, ktorý už nikto nezapáli.

Nezabudli sme ani na jej milujúcu povahu, vďaka ktorej stále myslela na svoju dcérku ako pravá a milujúca mama. Veríme, že budeš tou najsilnejšou oporou v spomienkach nás všetkých.

Vičnája jej pamjať!

Navždy naša Darinka, tvoji spolužiaci.

Kompromis alebo štrajk?!

V tomto duchu sa nieslo celé októbrové zasadanie Študentskej rady vysokých škôl Slovenskej republiky (ŠRVŠ SR). Napätie bolo cítiť už pri schádzaní sa delegátov z celého Slovenska do Jasnej v Tatrách. Od počiatku sa názory členov ŠRVŠ SR rozchádzali. Najcitelnejšie sa to prejavilo v konferenčnej miestnosti hotela Junior, kde prebiehali vášnivé

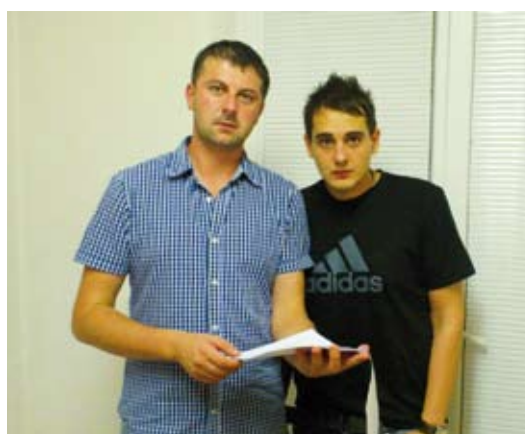
diskusie až do skorých ranných hodín. Svojou návštevou nás poctil aj prezident Slovenskej rektorskej konferencie prof. RNDr. Libor Vozár, CSc., ktorý nám vyjadril podporu v našej činnosti. Predkladaný vládny návrh prišiel obhájiť Jozef Burian, štátny tajomník Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Najväčším prekvapením však bola nečakaná návšteva ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR, Dušana Čaploviča. Ako sám neskôr uviedol: „Malo to byť prekvapenie.“ Pán minister diskutoval s delegátmi o hlavných bodoch programu, ale aj o ostatných problémoch vysokého školstva na Slovensku v súčasnosti. Najväčším a najdiskutovanejším problémom bola otázka zdanenie študentov pracujúcich na dohodu, ktorá sa neskôr stala predmetom hlasovania – kompromis alebo štrajk?! Bol nám navrhnutý kompromis – a to, že študent, pracujúci na dohodu, bude zdaňovaný, až keď presiahne určitú výšku zárobku. Tu sa však názory delegátov začali

rozchádzať. Zaznela otázka: Prečo by sme vôbec my študenti mali byť zdanení? A že prečo chce vláda naplňať štátnu pokladnicu prostredníctvom študentov, keď všetci dobre vieme, ako ťažko je dnes nájsť si prácu, či brigádu (hlavne v našom regióne) a ako je odmeňovaná. Na opačnej strane odznali názory, že už dosiahnutý kompromis oproti pôvodnému návrhu je dostatočný úspech vzhľadom na to, v akom sú stave verejné financie. Po dlhej a búrlivej diskusii sa napokon pristúpilo k avizovanému hlasovaniu. Výsledok nebol o nič smerodajnejší a pokojnejší, keďže skončil s rozdielom dvoch hlasov, pri počte hlasujúcich delegátov deväťdesiat. Dva hlasy rozhodli o tom, že predsedníctvo ŠRVŠ SR pristupuje na kompromis, avšak s istými modifikáciami. Opäť sa potvrdilo, že každý hlas rozhoduje, a že do budúcnosti nesmie absentovať predchádzajúca diskusia na univerzitnej úrovni, aby delegáti ŠRVŠ SR – zástupcovia študentov, zaujali a reprezentovali čo najjednoduchší názor a postoj odzrkadľujúci záujmy svojich študentov - voličov.

Bc. Peter Kulan
Delegát Študentskej rady
vysokých škôl SR
za PU v Prešove
Foto: autor

„Študentská polícia“

Ako člen Študentskej internátnej rady (ŠIR) Študentského domova a jedálne Prešovskej univerzity v Prešove, a zároveň študent, ubytovaný s študentskom domove Prešovskej univerzity v Prešove, často dostávam otázky týkajúce sa Študentskej internátnej poriadkovej služby, tzv. „študentskej polície“. Načo je dobrá? Má zmysel? Nie je to len formalita? Odznievajú aj názory, že cítim sa ako na strednej škole. Znepríjemňujú mi život. Otravuje ma to. A mnoho ďalších a podobných otázok či pripomienok. V priestoroch „starého“ a „nového“ internátu býva spolu približne 1 500 študentov. Študujú rôzne odbory a kombinácie na všetkých fakultách našej univerzity. Naozaj je to rôznorodé zloženie ubytovaných. Nedá sa povedať, že ten odbor je ľahší, iný ťažší. To si nedovolím povedať. Je to všade a pre každého individuálne. Niektorí majú predpoklady na to, onaký študent na iné. Čo si však dovoľím tvrdiť je, že niektorí študenti pristupujú k štúdiu vážnejšie a iní benevolentnejšie. A ako povedal Mgr. František Martinka, riaditeľ Študentského domova a jedálne Prešovskej univerzity v Prešove: „Našou primárnou úlohou (spoločne so ŠIR) je pre každého ubytovaného študenta vytvoriť čo najlepšie a najvhodnejšie podmienky pre jeho bývanie a predovšetkým pre štúdium.“ Takže moja odpoveď na vyššie uvedené otázky znie: „Študentská polícia nie je ani formalita, neslúži ani na znepríjemňovanie života ubytovaných študentov, ale jej primárnym cieľom je dbať na dodržiavanie domového poriadku a vytvárať vhodné prostredie pre študentov, ktorí zodpovedne pristupujú k štúdiu na našej univerzite“. Členovia „študentskej polície“ majú službu vždy minimálne dvaja. Môžeme sa s nimi stretnúť v priestoroch „starého“ a „nového“ internátu od pondelka do stredy. Ich zriaďovateľom je Študentská internátna rada, spolu s riaditeľom študentského domova a ich činnosť a pôsobenie upravuje Organizačný poriadok.

Bc. Peter Kulan
Člen Študentskej internátnej rady ŠDJ PU v Prešove, Foto: autor

PF 2013

PF 2013

PF 2013

PF 2013

Na PULze

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove
ročník V., číslo 1, marec 2012

Na PULze

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove
ročník V., číslo 2, jún 2012

Na PULze

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove
ročník V., číslo 3, október 2012

Na PULze

Časopis Prešovskej univerzity v Prešove
ročník V., číslo 4, december 2012

Milí čitatelia,

sme na konci roka, v ktorom Prešovská univerzita v Prešove slávi 15 rokov od svojho založenia. Bol to rok, plný podujatí, stretnutí, úsmevov a prekrásnych dámskych, ale aj pánskych „outfitov“ ...

Od 15. reprezentačného plesu Prešovskej univerzity v Prešove, cez konferencie, semináre, workshopy, projekty, súťaže a predstavenia hudby, tanca, divadla, športu, festivaly, teda akcie, ktoré boli v roku 2012 venované iba jej, 15-ročnej mladej dáme, až po nedávnu najväčšiu medzinárodnú vedeckú konferenciu „Univerzita v kontexte zmien“ a veľkolepý I. adventný koncert a slávnostná Vedecká rada Prešovskej univerzity v Prešove, na ktorej rektor prof. RNDr. René Matlovič, PhD. odovzdal titul doctor honoris causa Davidovi Z. Scheffelovi, ktorý je profesorom kultúrnej antropológie na Thompson Rivers University v Kamloops (Britská Kolumbia, Kanada).

Pamätné plakety pre domácich tvorivých pracovníkov i hostí, jedinečná fotopublikácia...

Ak by som mala vymenovať čo i len zlomok podujatí, ktoré sa na jednotlivých fakultách a univerzitných pracoviskách konali pod záštitou 15. výročia založenia Prešovskej univerzity v Prešove, a teda boli akýmsi darčekom k jej narodeninám, asi by mi nestačili strany v tomto časopise. Veď, ak sa pozrieme na obsah tohto čísla, je to jasné..., a to je iba jedno zo štyroch tohtoročných vydaní Časopisu Prešovskej univerzity v Prešove Na PULze...

Je čas na to, aby sme poďakovali všetkým, ktorí v tomto jubilejnom roku venovali svoje úsilie, svoje nápady, svoju energiu a lásku, tejto našej 15-ročnej dievčine... Lebo ona to všetkým stonásobne (a ja si myslím, že aj viac) vráti. Nie, nevrávim o hmotnej odme- ne, aj keď je určite potrebná a človeka poteší, ale ja vravím o tom krásnom pociť, keď je človek obdarovaný už tým, že sám dáva..., zo srdca, úprimne, nezištne...

Želám Vám, v nasledujúcom roku 2013, veľa chvíľ, v ktorých môžeme iných obdarovať, potešiť, len tak, hoci úsmevom alebo milým slovom.

Kamila Urmaničová

Na PULze – Časopis zaregistrovaný na MK SR pod číslom EV 2836/08 – ISSN 1337-9208 – Ročník V/2012, číslo 4 – Vydavateľ: Prešovská univerzita v Prešove
Redakcia: Mgr. K. Urmaničová (šéfredaktorka) – email: redakcia@unipo.sk, Mgr. Michaela Marcinová, PhD. (zástupkyňa šéfredaktorky),

Bc. Vladimíra Čajová (zástupkyňa šéfredaktorky)

Redakčná rada: prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., PaedDr. Ivana Cimermanová, PhD., PhDr. Ľudmila Adamová, ThLic. Martina Poláková, PhD., PhDr. Branislav Frk, PhD., PhDr. PaedDr. Martina Ferencová, PhD., Mgr. Radoslav Rusňák, PhD., ThDr. Maroš Šíp, PhD., Mgr. Patrik Durkáč, PhD., PhDr. Iveta Ondriová, PhD.,

Ing. Peter Halčko, RNDr. František Franko, PhD., Ing. Vladimíra Pohorelcová, Bc. Slavomíra Margetová

Foto na obálke: Jaro Ondo. – Sadzba: Ing. Ladislav Nagy – Úprava obrázkov: Mgr. Gabriela Felix – Tlač: Tlačiareň Kušnír Prešov

Príspevky prešli jazykovou a redakčnou úpravou. Za obsah príspevkov redakcia nezodpovedá.

Univerzitný časopis Na PULze je pokračovaním časopisu akademickej obce PU v Prešove.

www.unipo.sk

www.univerzita.sk

